

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 18. 12. 2024

Správne konania: 0111/SKO/2024 a 0112/SKO/2024
Predmet: § 53 ods. 1 písm. a) a d) zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: Slovenská televízia a rozhlas
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 10. 12. 2024

NÁVRH UZNESENIA č. 1:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. v správnych konaniach č. 0111/SKO/2024 a 0112/SKO/2024 takto

rozhodla:

Účastník konania:

Slovenská televízia a rozhlas, so sídlom Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 56 398 255

porušil

1. povinnosť ustanovenú v 53 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že dňa 31. 3. 2024 o 17:13 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka doplnkovú obsahovú službu – titulky pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Sissi – Osudové roky cisárovnej*, ktoré neboli zosynchronizované so zvukovou stopou programu

2. povinnosť ustanovenú v 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že dňa 31. 3. 2024 o 17:13 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka doplnkovú obsahovú službu – titulky pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Sissi – Osudové roky cisárovnej*, ktoré neboli v súlade s nasledovnými požiadavkami ustanovenými vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 318/2023 Z. z. o titulkoch pre osoby so sluchovým postihnutím (ďalej len „vyhláška č. 318/2023 Z. z.“)

- **§ 3 ods. 4** vyhlášky č. 318/2023 Z. z., pretože dialógová odrážka bola v predmetnom programe používaná inak, ako podľa prvej vety ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

3. povinnosť ustanovenú v 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že dňa 31. 3. 2024 o 17:13 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka doplnkovú obsahovú službu – titulky pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Sissi – Osudové roky cisárovnej*, ktoré neboli v súlade s nasledovnými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 318/2023 Z. z.

- **§ 4 ods. 1** vyhlášky č. 318/2023 Z. z., pretože pred titulkami zachytávacími prejav v cudzom jazyku absentovala v titulkoch veľkými písmenami informácia, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočňuje

4. povinnosť ustanovenú v 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že dňa 31. 3. 2024 o 20:34 hod. odvysielal v rámci programovej služby Jednotka doplnkovú obsahovú službu – titulky pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Duel šampiónov*, ktoré neboli v súlade s nasledovnými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 318/2023 Z. z.

- **§ 3 ods. 4** vyhlášky č. 318/2023 Z. z., pretože dialógová odrážka bola v predmetnom programe používaná inak, ako podľa prvej a druhej vety ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

za čo sa mu ukladá

podľa ustanovenia § 136 zákona č. 264/2022 Z. z. úhrnná sankcia – **upozornenie na porušenie zákona.**

Úloha:

Kancelária Rady vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia o uložení sankcie a doručí ho účastníkovi konania.

T: 18. 1. 2025

Z: PO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok prešetrenia podnetu.

T: 3. 1. 2025

Z: AO

NÁVRH UZNESENIA č. 2:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, rozhodla, že správne konanie č. 0111/SKO/2024 vedené voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas, sídlo Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 56 398 255 v časti možného porušenia povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 2 ods. 2 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. podľa ustanovenia § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

zastavuje,

pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Úloha:

Kancelária Rady vyhotoví písomné znenie rozhodnutia a zašle ho účastníkovi konania.

T: 18. 1. 2025

Z: PO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 19. 6. 2024 začala správne konanie voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas vo veci možného porušenia povinnosti ustanovenej v **§ 53 ods. 1 písm. a) a § 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe Jednotka dňa 31. 3. 2024 o cca 17:13 hod. odvysielal program *Sissi – Osudové roky cisárovnej*, s doplnkovou službou vysielania – titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím, v rámci ktorej mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť multimodálny prístup k programovej službe, nedodržaním kvalitatívnych požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím ustanovených v:

1. **§ 53 ods. 1 písm. a)** zákona č. 264/2022 Z. z. z dôvodu, že titulky neboli synchronizované so zvukovou stopou programu,
2. **§ 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z. z dôvodu, že titulky mohli byť v rozpore s požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 318/2023 Z. z.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 16. 8. 2024, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 0111/SKO/2024. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb.

o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho vyjadrenia, pokiaľ uzná, že podklady, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu sú dostatočné pre presné a úplné zistenie skutočného stavu veci. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol prepis/popis skutkového stavu.

Dňa 27. 8. 2024 bola Rade doručená žiadosť účastníka konania o predĺženie lehoty na vyjadrenie, zaevidovaná pod č. 02798/2024. Rada dňa 6. 9. 2024 vyhovelá žiadosti účastníka konania o predĺženie lehoty na vyjadrenie listom zaevidovaným pod č. 02875/2024.

Dňa 20. 9. 2024 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania.

Subjektívna 6-mesačná lehota na uloženie sankcie začala v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. plynúť dňa 19. 6. 2024 a uplynie dňa 19. 12. 2024. Objektívna 18 - mesačná lehota na uloženie sankcie začala v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. plynúť dňa 31. 3. 2024 a uplynie dňa 30. 9. 2025.

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 19. 6. 2024 začala správne konanie voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas vo veci možného porušenia povinnosti ustanovenej v **§ 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe Jednotka dňa 31. 3. 2024 o cca 20:34 hod. odvysielal program *Duel šampiónov*, s doplnkovou službou vysielania – titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím, v rámci ktorej mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť multimodálny prístup k programovej službe, nedodržaním kvalitatívnych požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím ustanovených v **§ 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z. z dôvodu, že titulky mohli byť v rozpore s požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 318/2023 Z. z.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 16. 8. 2024, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 0112/SKO/2024. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho vyjadrenia, pokiaľ uzná, že podklady, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu sú dostatočné pre presné a úplné zistenie skutočného stavu veci. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol prepis/popis skutkového stavu.

Dňa 27. 8. 2024 bola Rade doručená žiadosť účastníka konania o predĺženie lehoty na vyjadrenie, zaevidovaná pod č. 02799/2024.

Dňa 11. 9. 2024 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania.

Subjektívna 6-mesačná lehota na uloženie sankcie začala v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. plynúť dňa 19. 6. 2024 a uplynie dňa 19. 12. 2024. Objektívna 18 - mesačná lehota na uloženie sankcie začala v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. plynúť dňa 31. 3. 2024 a uplynie dňa 31. 9. 2025.

* * *

Podľa § 3 ods. 4 tretia veta správneho poriadku: „Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.“ Zásada hospodárnosti (procesnej ekonómie) vyjadruje požiadavku, aby správny orgán v konaní použil také prostriedky, ktoré sú jednoduché, účinné, nezvyšujú náklady a pritom vedú k správne rozhodnutiu (SOBIHARD, J.: Správny poriadok: Komentár; Bratislava: IURA EDITION, 2004, ISBN 80-8078-013-7). Kancelária Rady, vzhľadom na totožnosť v osobe účastníka vyššie identifikovaných správnych konaní navrhuje Rade, aby v súlade so zásadou hospodárnosti konania a zároveň v prospech účastníka konania rozhodla vo vyššie uvedených správnych konaniach jedným rozhodnutím. V tejto súvislosti uvádzame, že uvedeným postupom účastník konania nebude ukrátený na svojich procesných právach, pretože mal v oboch správnych konaniach možnosť vyjadriť sa k ich predmetu, ako aj k ich podkladom.

* * *

1. Správne konanie č. 0111/SKO/2024

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: *Sissi – Osudové roky cisárovnej*

Deň vysielania: 31. 3. 2024

Čas vysielania: 17:13 hod.

Zvukovo-obrazová zložka	Titulky
Rozhlas a televízia Slovenska uvádza	SLOVENSKÁ TELEVÍZIA ŠTÚDIO BRATISLAVA
	REDAKCIA PROGRAMOV ZO ZAHANIČIA
	UVÁDZA RAKÚSKY FILM:
Sissi – Osudové roky cisárovnej	SISSI OSUDOVÉ ROKY CISÁROVNEJ
V hlavných úlohách.	V HLAVNÝCH ÚLOHÁCH:
Kamera.	KAMERA:
Výprava. Kostýmy.	VÝPRAVA: KOSTÝMY:
Strih.	STRIH:
Zvuk.	
Hudba.	HUDBA:
Vedúci výroby.	VEDÚCI VÝROBY:
Scenár a réžia.	SCENÁR A RÉŽIA:
Sissi: Idete za mnou, Gróf Andrassy?	-Idete za mnou, Gróf Andrassy?

Andrássy: Áno, veličenstvo. Hudba, zvuky cvalu koní. Sissi: A teraz kadiaľ? Andrássy: Podľa mňa tadiaľto, veličenstvo. Sissi: A nie tadiaľto? Ale, nepočujem kone. Andrássy: Ani ja nie. Sissi: Možno sme sa pomýlili. Andrássy: Pravdepodobne. Musíme sa vrátiť. Sissi: Viete, že človek sa nikdy nemá nikdy vracieť. Oddýchnime si chvíľu. Andrássy: S radosťou, veličenstvo. Prosím, veličenstvo. Sissi: Ďakujem. Budú si myslieť, že sme zabľúdili. Andrássy: Budú sa tešiť, veličenstvo. Inak by sme boli prví. Sissi: Áno. Sissi: Gróf Andrássy, nevíete si predstaviť, ako sa v Maďarsku dobre cítim. Andrássy: To ma teší, výsosť. Sissi: Mám pocit, že som doma, v Possenhofene. V Rakúsku musím zachovávať etiku. Ani krok bez doprovodu. Sprevádzalo by ma tu aspoň 20 tajných policajtov. Schovávali by sa za stromy a dávali by pozor, aby ma nikto neukradol. Andrássy: Dal by som život za vaše veličenstvo. Sissi: Viem. Vaša krajina mi veľmi pripomína miesto,	-Áno, veličenstvo. -A teraz kadiaľ? -Podľa mňa tadiaľto, veličenstvo. -A nie tadiaľto? -Ale, nepočujem kone. -Ani ja nie. -Možno sme sa pomýlili. -Pravdepodobne. Musíme sa vrátiť. -Viete, že človek sa nikdy nemá nikdy vracieť. Oddýchnime si chvíľu. -S radosťou, veličenstvo. Prosím, veličenstvo. -Ďakujem. Budú si myslieť, že sme zabľúdili. -Budú sa tešiť, veličenstvo. Inak by sme boli prví. -Áno. Gróf Andrássy, nevíete si predstaviť, ako sa v Maďarsku dobre cítim. -To ma teší, výsosť. -Mám pocit, že som doma, v Possenhofene. V Rakúsku musím zachovávať etiku. Ani krok bez doprovodu. Sprevádzalo by ma tu aspoň 20 tajných policajtov. Schovávali by sa za stromy a dávali by pozor, aby ma nikto neukradol. -Dal by som život za vaše veličenstvo. -Viem. Vaša krajina mi veľmi pripomína miesto,
---	--

kde som sa narodila a vyrastala. A moje dieťa môže byť so mnou. Vie už niekoľko maďarských slov. Gróf: Je milučká. Sissi: Nepoprechádzame sa? Mužský hlas z dialky: Ale sme im dali. Ženský hlas z dialky: Toto bol výborný nápad. Sissi: Gróf Elemér Batthyány sa na dnes ospravedlnil? Andrássy: Áno, veličenstvo. Sissi: Prečo? Andrássy: Je to nešťastný človek. Veličenstvo pozná jeho osud. Sissi: Nie, nepoznám. Andrássy: Jeho otec bol medzi štrnástimi generálmi, ktorých po revolúcii cisár odsúdil na smrť. A matka vtedy zaviazala mladého grófa prisahou, že odoprie cisárovi prejav úcty. Sissi: Aj maďarskej kráľovnej odoprie úctu? Gróf: Určite nie. Lenže on má svoje zásady. A nepopustí. Je najmocnejší muž v krajine. Stojí na čele najsilnejšej opozície. Sissi: Musím sa s ním porozprávať. Určite nájdeme nejaké východisko. Andrássy: Obávam sa, veličenstvo, že gróf nikdy neporuší prisahu. Sissi: Čo keby ste ho niekedy pozvali na návštevu?	kde som sa narodila vyrastala. A moje dieťa môže byť so mnou. Vie už niekoľko maďarských slov. -Je milučká. -Nepoprechádzame sa? -Ale sme im dali. -Toto bol výborný nápad. -Gróf Elemér Batthyány sa na dnes ospravedlnil? -Áno, veličenstvo. -Prečo? -Je to nešťastný človek. -Veličenstvo pozná jeho osud. -Nie, nepoznám. -Jeho otec bol medzi štrnástimi generálmi, ktorých po revolúcii cisár odsúdil na smrť. A matka vtedy zaviazala mladého grófa prisahou, že odoprie cisárovi prejav úcty. -Aj maďarskej kráľovnej odoprie úctu? -Určite nie. Lenže on má svoje zásady. A nepopustí. Je najmocnejší muž v krajine. Stojí na čele najsilnejšej opozície. -Musím sa s ním porozprávať. Určite nájdeme nejaké východisko. -Obávam sa, veličenstvo, že gróf nikdy neporuší prisahu. -Čo keby ste ho niekedy
--	---

Stretneme sa na neutrálnej pôde. Andrássy: Nevie, ako sa mám poďakovať za preukázanú česť. Sissi: Už teraz sa teším. Ale, prosím vás, nie tak ako v Rakúsku. Naozaj nemám rada formality. Počula som, že Maďari sa vedia úžasne zabávať. Gróf: Áno, výsosť. U nás sa takejto neformálnej zábave hovorí mulatčág. Sissi: Ako prosím? Andrássy: Mulatčág. Ale, tá zábava je neviazaná. Dieťa: Darujte nám niečo! Vyveštíme vám! Andrássy: Chodte preč. Inokedy. Nedoliezajte. Sissi: Nie ste zvedavý, čo vás čaká? Andrássy: Kto by nebol? Lenže, ja sa bojím, aby veštba nesklamala moje nádeje. Sissi: Tu máš moju ruku. Vidíš tam niečo zlé? Rómka: Budeš mať ešte dve deti, milostivá pani. Sissi: Chlapcov? Rómka: Najprv chlapca a potom dievča. A stále ťa bude sprevádzať šťastie. Sissi: Dajte jej, prosím, zlatku za takú veštbu. Nemám tu peniaze. A darujete niečo aj deťom. Rómka: Ďakujem. Köszönöm.	pozvali na návštevu? Stretneme sa na neutrálnej pôde. -Neviem, ako sa mám poďakovať za preukázanú česť. -Už teraz sa teším. Ale, prosím vás, nie tak ako v Rakúsku. Naozaj nemám rada formality. - Počula som, že Maďari sa vedia úžasne zabávať. -Áno, výsosť. U nás sa takejto neformálnej zábave hovorí "mulatčág". -Ako prosím? -Mulatčág. Ale, tá zábava je neviazaná. -Darujte nám niečo! Vyveštíme vám! Chodte preč. Inokedy. Nedoliezajte. -Nie ste zvedavý, čo vás čaká? -Kto by nebol? Lenže, ja sa bojím, aby veštba nesklamala moje nádeje. -Tu máš moju ruku. Vidíš tam niečo zlé? -Budeš mať ešte dve deti, milostivá pani. -Chlapcov? -Najprv chlapca a potom dievča. A stále ťa bude sprevádzať šťastie. -Dajte jej, prosím, zlatku za takú veštbu. Nemám tu peniaze. -A darujete niečo aj deťom. -Ďakujem. Köszönöm.
--	---

Andrássy: Nebojte sa, každému sa ujde. No tak chytajte. Berte. Krik detí. Rómka: Chudera. Nemenila by som s ňou. Sissi: Veríte cigánskym veštábám? Andrássy: Každý Maďar im verí, veličenstvo. Cigáni majú zvláštnu moc. Vidia do budúcnosti. Sissi: Áno, počula som o tom. Ženský hlas: Pomóc! Sissi: Nieкто volá o pomoc. Andrássy: Radšej si to nevšímajte. Sissi: Čo sa jej stalo? Gróf: Nič zvláštne. Sissi: Musíme jej predsa pomôcť. Andrássy: Nechodte tam, veličenstvo. Muž: Tu máš! Takú ti sekne, aby si nezabudla! Muž: Kto ti to kázal?! Ty nevieš, čo treba? Sissi: Prečo ju biješ? Muž: Prečo? Nič nerobí, iba papuľuje. A neposlúcha ma! Sissi: Nekrič! Muž: Ešte mi aj dolámala fajku a... Žena: Čo sa staráš? Čo tu hľadáš? Andrássy: Zbláznili ste sa? Vieš, kto to je? Kráľovná! Žena: Jáj, paninka moja krásna, mladá... Sissi: To nič. Žena: Nehnevajte sa. Jáj... Andrássy: Zlodeji! Darmo nariekate! Pošlem na vás žandárov. A zmiznite! Zmiznite, kým si to nerozmyslím! Žena: Jojojoj, to je tá kráľovná... Muž: To je pre teba. Všetko je pre teba. Už som ti povedal, že...	-Nebojte sa, každému sa ujde. No tak chytajte. Berte. KRIK -Chudera. Nemenila by som s ňou. -Veríte cigánskym veštábám? -Každý Maďar im verí, veličenstvo. Cigáni majú zvláštnu moc. Vidia do budúcnosti. -Áno, počula som o tom. -Pomóc... -Nieкто volá o pomoc. -Radšej si to nevšímajte. -Čo sa jej stalo? -Nič zvláštne. -Musíme jej predsa pomôcť. -Nechodte tam, veličenstvo. -Tu máš! Takú ti sekne, aby si nezabudla! -Kto ti to kázal?! Ty nevieš, čo treba? -Prečo ju biješ? -Prečo? Nič nerobí, iba papuľuje. A neposlúcha ma. -Nekrič! -Ešte mi aj dolámala fajku a... -Čo sa staráš? Čo tu hľadáš? -Zbláznili ste sa? Vieš, kto to je? Kráľovná! -Jáj, paninka moja krásna, mladá... -To nič. -Nehnevajte sa. Jáj... -Zlodeji! Darmo nariekate Pošlem na vás žandárov. A zmiznite! -Zmiznite, kým si to nerozmyslím! -Jojojoj, to je tá kráľovná... -To je pre teba. Všetko je pre teba.
---	---

Andrássy: Prepáčte, výsosť, sú ako živel. Sissi: Ja viem. Andrássy: Veličenstvo. Sissi: Nebojte sa. Toto mi stačilo. Andrássy: Nie sú zlí. Žijú si po svojom. Ako deti. Sissi: Obdivujem ich lásku. On ju zbil a ona sa ho zastáva. Možno aj to patrí k životu. Andrássy: Dúfam, že sa veličenstvo nezľaklo. Obávam sa, aby neochorelo. Sissi: Dúfajme, že nie. Šťastie, že ma takt nevidí cisár. Franz: Máte starosti, mama? Sofia: Mám, Franz. Som veľmi nešťastná. Prozreteľnosť určila, že budem zlá svokra. A tým najmilším budem hovoriť pravdu. Ale, takýto dar neprináša vždy obdarovaným iba radosť. Franz: Prezradte mi, čo vás trápi. Sofia: No, prosím. Ty ani netušíš, čo by ma mohlo trápiť. A nielen trápiť. Isté skutočnosti sa ma bolestne dotýkajú. Nepovažujem za správne, aby sa rakúska cisárovná zdržiavala v Maďarsku. A zanedbávala manžela aj svoju krajinu.	Už som ti povedal, že... -Prepáčte, výsosť, sú ako živel. -Ja viem. -Veličenstvo. -Nebojte sa. Toto mi stačilo. -Nie sú zlí. Žijú si po svojom. Ako deti. -Obdivujem ich lásku. On ju zbil a ona sa ho zastáva. -Možno aj to patrí k životu. -Dúfam, že sa veličenstvo nezľaklo. -Obávam sa, aby neochorelo. -Dúfajme, že nie. Šťastie, že ma takt nevidí cisár. -Máte starosti, mama? -Mám, Franz. Som veľmi nešťastná. Prozreteľnosť určila, že budem zlá svokra. A tým najmilším budem hovoriť pravdu. Ale, takýto dar neprináša vždy obdarovaným iba radosť. -Prezradte mi, čo vás trápi. -No, prosím. Ty ani netušíš, čo by ma mohlo trápiť. A nielen trápiť. Isté skutočnosti sa ma bolestne dotýkajú. Nepovažujem za správne, aby sa rakúska cisárovná zdržiavala v Maďarsku. A zanedbávala manžela
---	---

Franz: Sissi je aj maďarská kráľovná. Sofia: Nepozastavil si sa nad tým, prečo sa obklopuje stále samými revolucionármi? Jej snaha uzavrieť priateľstvo s grófom Elemérom Batthyánym je podozrivá. Zabudol si na jeho urážky? Franz: Akceptoval by som ich až vtedy, keby porušil to, čo kedysi odprisahal svojej matke. Mne by bolo, to, podozrivé. Sofia: Ty ospravedlníš všetko, čo vykoná Elizabeth. Neostáva mi teda nič iné, iba vysloviť to, o čom by som radšej mlčala. Dostala som listy. Oddané a spoľahlivé osoby ma dôverne upozorňujú, že gróf Andrassy je zaľúbený do Elizabeth. Franz: Ale, mama. Sofia: Celé hodiny jazdia a prechádzajú sa bez doprovodu. Do zámku chodí, kedy sa mu zachce a každý deň posiela Elizabeth kvety. Také zvyky pestujú gavalieri pri milostných pletkách s herečkami. Franz: Mama, musím vás poprosiť, aby ste neporovnávali. Lúbim Sissi. A vo všetkom jej dôverujem.	aj svoju krajinu. -Sissi je aj maďarská kráľovná. -Nepozastavil si sa nad tým, prečo sa obklopuje stále samými revolucionármi? Jej snaha uzavrieť priateľstvo s grófom Elemérom Batthyánym je podozrivá. Zabudol si na jeho urážky? -Akceptoval by som ich až vtedy, keby porušil to, čo kedysi odprisahal svojej matke. Mne by bolo, to, podozrivé. -Ty ospravedlníš všetko, čo vykoná Elizabeth. Neostáva mi teda nič iné, iba vysloviť to, o čom by som radšej mlčala. Dostala som listy. Oddané a spoľahlivé osoby ma dôverne upozorňujú, že gróf Andrassy je zaľúbený do Elizabeth. - Ale, mama. -Celé hodiny jazdia a prechádzajú sa bez doprovodu. Do zámku chodí, kedy sa mu zachce a každý deň posiela Elizabeth kvety. Také zvyky pestujú gavalieri pri milostných pletkách s herečkami. -Mama, musím vás poprosiť, aby ste neporovnávali. Lúbim Sissi.
---	---

Je dobrá a krásna. Prirodzene, okolie podľahne jej šarmu. Muži predovšetkým. Ale ona nie je Katarína Veľká. Neobávam sa ani o jej charakter, ani o výchovu. Žiadam vás a prosím, neobklopujte cisárovnú vašimi špiónmi. Sofia: Ty ju teda nezavoláš späť do Viedne? Franz: Nezavolám. Hoci vo dne i v noci po nej túžim. Lokaj: Ich kráľovské výsosti, vojvodkyňa Ludovika a princezná Helena Bavorská. Franz: Teta Ludovika? Nech ráči. Sofia: Bola s Nene návšteve u saskej kráľovnej a písala mi, že sa tu zastaví. Franz: Výborný nápad. Milá teta Ludovika, som veľmi rád, že ťa môžem privítať vo Viedni. Ludovika: Potešenie je na našej strane, Franz. Sofi! Franz: Nene. Ludovika: Som rada, že ťa vidím, moja milá. Sofia: Pekné od vás, že ste nás nevynechali. Ludovika: Ako by sme aj mohli? Franz: Dlho sme sa nevideli. Nene: Od tvojej svadby. Ludovika: A kde je Sissi? Sofia: Nie je vo Viedni. Ludovika: Nie je vo Viedni? Ach, to ma veľmi mrzí.	A vo všetkom jej dôverujem. Je dobrá a krásna. Prirodzene, okolie podľahne jej šarmu. Muži predovšetkým. Ale ona nie je Katarína Veľká. Neobávam sa ani o jej charakter, ani o výchovu. Žiadam vás a prosím, neobklopujte cisárovnú vašimi špiónmi. -Ty ju teda nezavoláš späť do Viedne? -Nezavolám. Hoci vo dne i v noci po nej túžim. -Ich kráľovské výsosti, vojvodkyňa Ludovika a princezná Helena Bavorská. -Teta Ludovika? Nech ráči. -Bola s Nene návšteve u saskej kráľovnej. -A písala mi, že sa tu zastaví. -Výborný nápad. Milá teta Ludovika, som veľmi rád, že ťa môžem privítať vo Viedni. -Potešenie je na našej strane, Franz. -Sofi! -Nene -Som rada, že ťa vidím, moja milá. -Pekné od vás, že ste nás nevynechali. -Ako by sme aj mohli? -Dlho sme sa nevideli. -Od tvojej svadby. -A kde je Sissi? -Nie je vo Viedni. -Nie je vo Viedni?
--	--

Sofia: Vieš, moja milá, keď chceš vidieť rakúsku cisárovnú, musíš ísť do Maďarska. Hudba (nie je zrejmá z obrazu, neovplyvňuje význam deja) Dievčatko: Aha, tu si. Barónka: Vezmi si pekne bábiku a pod' sem. Sissi: Miláčik! Dievčatko: Mama! Sissi: Moja malá. Ako sa máš? Dievčatko: Dobre. Sissi: Si ako obrázok. A mamička ťa od rána nevidela. Dobrý deň, barónka. S čím si sa hrala? Dievčatko: S bábikou. Sissi: A s ktorou? Dievčatko: S touto. Sissi: Áno? Pod', zahráme sa spolu. Dobre? Tak pod'. Sofia: Nene zase opeknela. Ludovika: Áno. Sofia: A prečo sa vlastne ešte nevydala? Ludovika: Ach, to keby som tak vedela. Každému dá košom. Sofia: Mala sa stať rakúskou cisárovnou. Teraz to už nebude mať jednoduché. A nebála sa stretnutia s Franzom? Ludovika: Veľmi. Ale museli sme prísť, Sofi. Vieš, potrebujem sa s tebou poradiť. Sofia: Nejaká nepríjemnosť? Ludovika: No, príjemné to, žiaľ, nie je. Sofia: Tušila som to.	Ach, to ma veľmi mrzí. -Vieš, moja milá, keď chceš vidieť rakúsku cisárovnú, musíš ísť do Maďarska. -Aha, tu si. - Vezmi si pekne bábiku a pod' sem. -Miláčik! -Mama! -Moja malá. Ako sa máš? -Dobre. -Si ako obrázok. A mamička ťa od rána nevidela. Dobrý deň, barónka. S čím si sa hrala? -S bábikou. -A s ktorou? -S tamtou. -Áno? Pod', zahráme sa spolu. Dobre? Tak pod'. -Nene zase opeknela. -Áno. -A prečo sa vlastne ešte nevydala? -Ach, to keby som tak vedela. Každému dá košom. -Mala sa stať rakúskou cisárovnou. Teraz to už nebude mať jednoduché. A nebála sa stretnutia s Franzom? -Veľmi. Ale museli sme prísť, Sofi. Vieš, potrebujem sa s tebou poradiť. -Nejaká nepríjemnosť? -No, príjemné to, žiaľ, nie je.
---	---

Teda, čím ma potešíš? Ludovika: Nevie si rady. Náš Ludwig si zaumienil, že sa ožení s Henriettou Mendel. Tou herečkou. Sofia: Čo, zase ďalšia mezaliancia? Rakúsky cisár v rodine s nejakou herečkou? Ale veď to je predsa absurdné! Ludovika: Už nechodí ani domov a býva v študentskom byte v Mníchove. Sofia: A vy mu to neviete zaraziť? Ludovika: Nedá si povedať. Prišla som ťa poprosiť o radu. Max už odcestoval do Mníchova, aby sa s ním pohováral ako muž s mužom. Max: Ludwig, nepohnem sa odtiaľto, kým mi nedáš čestné slovo a neodprisaháš, že sa s ňou nikdy neoženíš. Ludwig: Iba takú maličkosť? To ti rád sľúbim. Ja sa s ňou ani nemôžem oženiť. Max: Nie? Ludwig: My dvaja sme zosobášení už dávno. Max: Ludwig, nie je čas na žarty. Ludwig: Ja nežartujem. Zosobášili sme sa už pred dvoma rokmi. Max: A toto si pred rodičmi zatajil. Ludwig: Nene o všetkom vedela. Max: Ale Nene nie sme my.	-Tušila som to. Teda, čím ma potešíš? -Neviem si rady. Náš Ludwig si zaumienil, že sa ožení s Henriettou Mendel. Tou herečkou. -Čo, zase ďalšia mezaliancia? Rakúsky cisár v rodine s nejakou herečkou? -Veď to je predsa absurdné! -Už nechodí ani domov. a býva v študentskom byte v Mníchove. -A vy mu to neviete zaraziť? -Nedá si povedať. Prišla som ťa poprosiť o radu. Max už odcestoval do Mníchova, aby sa s ním pohováral ako muž s mužom. -Ludwig, nepohnem sa odtiaľto, kým mi nedáš čestné slovo a neodprisaháš, že sa s ňou nikdy neoženíš. -Iba takú maličkosť? To ti rád sľúbim. -Ja sa s ňou ani nemôžem oženiť. -Nie? -My dvaja sme zosobášení už dávno. -Ludwig, nie je čas na žarty. -Ja nežartujem. Zosobášili sme sa už pred dvoma rokmi. -A toto si pred rodičmi zatajil. -Nene o všetkom vedela. -Ale Nene nie sme my.
---	---

Zabúdaš, že tento krok bude stáť vlastnú kariéru. Dievčatko: Ocko. Henrietta: Ó, prepáčte. Ludwig: Počkaj, pod' sem. Otecko, predstavujem ti svoju ženu a dcéru. Max: Milé prekvapenie. Henrietta: Rozumiem vám, kráľovská výsosť. Ludwig: Vidíš? Toto je tvoj starý otec, čo som ti o ňom rozprával. Pozri sa. Max: Už má aj dieťa a ešte aj ženu. Kruci, hergot, čo som komu urobil? Ako sa volá? Ludwig: Mariechen. Max: No. Pod' te sem, vy traja, no. Mariechen. Je rozkošná, milá. Ale, ako to povieme mame? Ludwig: Od teba to skôr prijme. Max: Ja. Ďakujem. Ja si to zlízmem. Mne je to úplne jedno, či sa volá Mandel, Mendel alebo... Prepáčte. Vlastne prepáč. Mne je jedno, s kým si sa oženil. Ty dobre poznáš tie dámy. Tetušku Sofiu. A mohol si brať ohľad na Sissi. Je cisárovná. Ludwig: Sissi to uzná. Tak, ako ty. Max: Ja viem.	Zabúdaš, že tento krok bude stáť vlastnú kariéru. -Ocko. -Ó, prepáčte. -Počkaj, pod' sem. Otecko, predstavujem ti svoju ženu a dcéru. -Milé prekvapenie. -Rozumiem vám, kráľovská výsosť. -Vidíš? Toto je tvoj starý otec, čo som ti o ňom rozprával. Pozri sa. - Už má aj dieťa a ešte aj ženu. Kruci, hergot, čo som komu urobil? -Ako sa volá? -Mariechen. -No. Pod' te sem, vy traja, no. Mariechen. Je rozkošná, milá. Ale, ako to povieme mame? -Od teba to skôr prijme. -Ja. Ďakujem. Ja si to zlízmem. Mne je to úplne jedno, či sa volá Mandel, Mendel alebo... Prepáčte. Vlastne prepáč. Mne je jedno, s kým si sa oženil. Ty dobre poznáš tie dámy. Tetušku Sofiu. A mohol si brať ohľad na Sissi. Je cisárovná. -Sissi to uzná. Tak, ako ty.
--	---

Franz: Moja milovaná Sissi. Ja viem aká si v Maďarsku veselá a šťastná. Ale bolo by načas, aby si sa vrátila aspoň na niekoľko týždňov do Viedne. Inak začnú Viedenčania žiarliť. A ja tiež. Nene: Páči sa vám? Grófka: Je krásny, výsost. Lokaj: Jeho kráľovská výsost, vojvoda Max Bavorský. Nene: To nie je možné. Max: Prečo nie? Nepoznáš svojho otca? Nene: Otecko! To je prekvapenie. Max: Prekvapenia bývajú v našej rodine na dennom poriadku. Nene: Pani grófka, prosím, zavolajte mamu. Grófka: S radosťou, kráľovská výsost. Nene: Ocinko, čo robíš vo Viedni? Max: To je tajomstvo. Každý máme svoje tajomstvá. Nene: Aj ja? Gróf: Zabudla si mi povedať o Ludwigovej žene a dieťati. Nene: Nepovedala. Dala som mu slovo. Max: Slovo. A ja sa teraz bojím, ako mi mama vynadá. A vieš, čo mi... Ludovika: Ty si tu? Max! Max: Servus, Vickie. Ludovika: Nejaká nepríjemnosť? Max: Ale nie, ty môj bojko. Ludovika: Nedohodli sme sa, že prídeš.	-Ja viem. -Moja milovaná Sissi. Ja viem aká si v Maďarsku veselá a šťastná. Ale bolo by načas, aby si sa vrátila aspoň na niekoľko týždňov do Viedne. Inak začnú Viedenčania žiarliť. A ja tiež. -Páči sa vám? -Je krásny, výsost. -Jeho kráľovská výsost, vojvoda Max Bavorský. -To nie je možné. -Prečo nie? -Nepoznáš svojho otca? -Otecko! To je prekvapenie. -Prekvapenia bývajú v našej rodine na dennom poriadku. -Pani grófka, prosím, zavolajte mamu. -S radosťou, kráľovská výsost. -Ocinko, čo robíš vo Viedni? -To je tajomstvo. Každý máme svoje tajomstvá. -Aj ja? -Zabudla si mi povedať o Ludwigovej žene a dieťati. -Nepovedala. Dala som mu slovo. -Slovo. A ja sa teraz bojím, ako mi mama vynadá. A vieš, čo mi... -Ty si tu? Max! -Servus, Vickie. -Nejaká nepríjemnosť? -Ale nie, ty môj bojko.
---	--

Max: Môžem prísť, len keď sa dohodneme? Nemohol som bez vás vydržať. Ludovika: Ale, odkiaľ si vedel, že sme tu? Max: Nevedel. A odkiaľ? V duchu som si povedal, pôjdeš im naproti a šiel som. Ludovika: Komu si to povedal? Max: Sebe. Aspoň mi nikto neprotirečil. Ludovika: Ale, Max. Pozri sa na mňa. Ty nemáš čisté svedomie. Max: Moje svedomie je ako krištál. Načo som sem chodil? Možno zavádziam. Nene: Ocko, ty si naše slniečko. Dnes večer je ples na moju počesť. Max: Ajajaj, musím sa navliecť do uniformy. Nene: Obetuj sa kvôli mne. Ludovika: V uniforme si fešák. Tak, ako ste sa dohodli s Ludwigom? Max: Ťažko. Je tvrdohlavý. Ludovika: No a čo? Čo ti... Sľúbil ti niečo? Max: Nie. Da-da-dalo by sa povedať, áno. Alebo radšej nie. Ludovika: Tak ako vlastne? Max: On, on mi to sľúbil. Áno, sľúbil. Max: Otvorene mi povedal: Ja sa s tou herečkou neožením, lebo už sa s ňou ani nemôžem oženiť. Tak. Ludovika: Neuveriteľné. Max: Naozaj. Ludovika: Zbytočne som sa trápila. Nene: Celkom zbytočne. Ludovika: Obišlo nás nešťastie. Skvelé.	-Nedohodli sme sa, že prídeš. -Môžem prísť, len keď sa dohodneme? Nemohol som bez vás vydržať. -Ale, odkiaľ si vedel, že sme tu? -Nevedel. A odkiaľ? V duchu som si povedal, pôjdeš im naproti a šiel som. -Komu si to povedal? -Sebe. Aspoň mi nikto neprotirečil. -Ale, Max. Pozri sa na mňa. Ty nemáš čisté svedomie -Moje svedomie je ako krištál. Načo som sem chodil? -Možno zavádziam. -Ocko, ty si naše slniečko. -Dnes večer je ples na moju počesť. -Ajajaj, musím sa navliecť do uniformy. -Obetuj sa kvôli mne. -V uniforme si fešák. Tak, ako ste sa dohodli s Ludwigom? -Ťažko. Je tvrdohlavý. -No a čo? Čo ti... Sľúbil ti niečo? -Nie. Da-dalo by sa povedať, áno. Alebo radšej nie. -Tak ako vlastne? -On, on mi to sľúbil. Áno, sľúbil. Otvorene mi povedal: "Ja sa s tou herečkou neožením, lebo už sa s ňou ani nemôžem oženiť." Tak. -Neuveriteľné. -Naozaj. -Zbytočne som sa trápila. -Celkom zbytočne.
---	---

Max: Kde je Sissi? Prečo ma nevíta? Ludovika: Ešte stále je v Maďarsku. Max: Čo? Sissi nie je vo Viedni? Ludovika: Bohužiaľ, nie. Max: Óch. Sissi: Ponúkneš aj mamičku? Dievčatko: Áno. Sissi: Áno? Sem. Daj pozor, aby si nevyliala. Ďakujem. Trochu mliečka. Tu je. Ták. Ďakujem. Aj cukor. Ták, ďakujem. Výborná káva. Takú som ešte nepila. Varíte ohromnú kávu. Vynikajúcu. Naozaj výbornú. Grófka: Ak vaše veličenstvo dovoľí... Sissi: Ďakujem. Prosím? Grófka: Mala som pripomenúť slávnosť u grófa Andrásyho. Sissi: Áno, ďakujem, idem. Pobozkaj mamičku, miláčik. To nebola sladká. To nebola sladká. Ešte raz. Táto bola. Ďakujem. Aj zajtra ma pozve na kávu? Dievčatko: Áno. Sissi: Buď dobrá, miláčik. Pápá. Veľmi sa teším na dnešný večer. Prosila som grófa Andrásyho, aby usporiadal pravú maďarskú zábavu. Vraj nič pre cisárovnú. Hovorili, že také zábavy obyčajne končia... Ako to povedal?	-Obišlo nás nešťastie. Skvelé. -Kde je Sissi? Prečo ma nevíta? -Ešte stále je v Maďarsku. -Čo? Sissi nie je vo Viedni? -Bohužiaľ, nie.-Óch. -Ponúkneš aj mamičku? -Áno.-Áno? Sem. Daj pozor, aby si nevyliala. Ďakujem. Trochu mliečka. Tu je. Ták. Ďakujem. Aj cukor. Ták, ďakujem. Výborná káva. Takú som ešte nepila. Varíte ohromnú kávu. Vynikajúcu. Naozaj výbornú. -Ak vaše veličenstvo dovoľí... -Ďakujem. Prosím? -Mala som pripomenúť slávnosť u grófa Andrásyho. -Áno, ďakujem, idem. Pobozkaj mamičku, miláčik. To nebola sladká. To nebola sladká. Ešte raz. Táto bola. Ďakujem. -Aj zajtra ma pozveš na kávu? -Áno.-Buď dobrá, miláčik. Pápá. Veľmi sa teším na dnešný večer. Prosila som grófa Andrásyho, aby usporiadal pravú maďarskú zábavu. Vraj nič pre cisárovnú. Hovorili, že také zábavy
---	--

Obyčajne končia mulatčágom. Neviete, čo to znamená? Grófka: Nie, veličenstvo. Možno to vie plukovník Böckl. Sissi: A odkiaľ? Grófka: Učí sa po maďarsky. Zaľúbil sa do Margit. Správcovej dcéry. Sissi: Večne zaľúbený. Pošlite ho sem. Muž 1: Dobrý večer. Muž 2: Dobrý večer. Jó estét. Plukovník: Jó estét. Margit: Čo tu hľadáš? Ved' si mal prísť až večer. Plukovník: Margitka. Nejdeme sa prejsť? Margit: Nekrič. Nemusia hneď o nás všetko vedieť. Plukovník: Už budem ticho. Čo sa tu chystá? Margit: Nič si nevšímaj. Chceli sme ťa prekvapiť. Plukovník: Prekvapiť mňa? Margit: Teba. Dnes máš narodeniny a... Plukovník: Čo mám dnes? Margit: Narodeniny, nie? Plukovník: Á, narodeniny. Haha... Narodeniny, narodeniny, ako ste to uhádli? Margit: Nemusíš všetko vedieť. Plukovník: Aké milé prekvapenie. Bol to tvoj nápad? Margit: A koho? Ale, ani si to nezaslúžiš. Plukovník: Ja že si to nezaslúžim? Margit: Nie, nie. Povedz mi. Máš ma rád? Plukovník: Margitka, najradšej.	obyčajne končia... Ako to povedal? Obyčajne končia mulatčágom. Neviete, čo to znamená? -Nie, veličenstvo. Možno to vie plukovník Böckl. -A odkiaľ? -Učí sa po maďarsky. Zaľúbil sa do Margit. Správcovej dcéry. -Večne zaľúbený. Pošlite ho sem. -Dobrý večer. -Dobrý večer. Jó estét. -Jó estét. -Čo tu hľadáš? Ved' si mal prísť až večer. -Margitka. Nejdeme sa prejsť? -Nekrič. -Nemusia hneď o nás všetko vedieť. -Už budem ticho. -Čo sa tu chystá? -Nič si nevšímaj. Chceli sme ťa prekvapiť. -Prekvapiť mňa? -Teba. Dnes máš narodeniny a... -Čo mám dnes? -Narodeniny, nie? -Á, narodeniny. -Áno. -Narodeniny, narodeniny, ako ste to uhádli? -Nemusíš všetko vedieť. -Aké milé prekvapenie. Bol to tvoj nápad? -A koho? Ale, ani si to nezaslúžiš. -Ja že si to nezaslúžim? -Nie, nie. Povedz mi. Máš ma rád?
--	---

Margit: Prisahaj: Neľúbim nijakú inú ženu. Plukovník: Nie, nemôžem prisahať. Margit: Aha? Plukovník: Nijaké , aha. Žena, ktorú ľúbim, teda tá druhá, nie je tvoje sokyňa. Tú ľúbim ako Panenku Máriu. Margit: No, prosím, Plukovník: Prečo sa hneváš? No. Margit: Nie je to Panenka Mária. Plukovník: No a kto je to teda? Margit: Viem. Ilonka mi to prezradila. Plukovník: Ilonka? A odkiaľ to vie? Margit: Vie, lebo jej to povedala komorná. Plukovník: Komorné nevedia nič. Margit: Vedia. Ty, ty, ty zbožňuješ kráľovnú. Plukovník: Nekrič, nemusia o nás všetko vedieť. Margit: Takže, ľúbiš ju. Plukovník: Pravdaže. Čo to táram. Nesmieš ľuďom vždy veriť. Môj vzťah ku kráľovnej je iba platonický. Margit: Ale, ľúbiš ju! Plukovník: Margitka, prosím ťa, nie sme tu sami. Tichučko. Grófka: Pán plukovník? Plukovník: Prosím, grófka? Grófka: Cisárovná vás potrebuje. Plukovník? Jej veličenstvo? Grófka: Áno. Ponáhľajte sa. Plukovník: Margit... Margit: Už ťa nechcem vidieť. Plukovník: Pardon. Nevideli ste moju helmu a šabľu? Grófka: Kam ste si ju dal? Margit: Šabľu si nechal vonku. Plukovník: Aha. Vonku. Nechal som si ju pri dverách.	-Margitka, najradšej. -Prisahaj: Neľúbim nijakú inú ženu. -Nie, nemôžem prisahať. -Aha? -Nijaké, aha. Žena, ktorú ľúbim, teda tá druhá, nie je tvoje sokyňa. -Tú ľúbim ako Panenku Máriu. -No, prosím. -Prečo sa hneváš? No. - Nie je to Panenka Mária. -No a kto je to teda? -Viem. Ilonka mi to prezradila. -Ilonka? A odkiaľ to vie? -Vie, lebo jej to povedala komorná. -Komorné nevedia nič. -Vedia. Ty, ty, ty zbožňuješ kráľovnú. -Nekrič, nemusia o nás všetko vedieť. -Takže, ľúbiš ju. -Pravdaže. Čo to táram. Nesmieš ľuďom vždy veriť. -Môj vzťah ku kráľovnej je iba platonický. –Ale, ľúbiš ju! -Margitka, prosím ťa, nie sme tu sami. Tichučko. -Pán plukovník? -Prosím, grófka? -Cisárovná vás potrebuje. -Jej veličenstvo? -Áno. Ponáhľajte sa. -Margit. -Už ťa nechcem vidieť. -Pardon. -Nevideli ste moju helmu a šabľu? -Kam ste si ju dal? -Šabľu si nechal vonku. -Aha. Vonku.
---	--

Viszontlátásra. Viszontlátásra. Plukovník: Výsost? Plukovník Böckl, na váš rozkaz. Sissi: Môžete mi vysvetliť, čo je to mulatčág? Plukovník: Rozkaz, veličenstvo. Sissi: Preložte mi to. Plukovník: Éé, to sa nedá len tak preložiť. Škriekanie papagája. Plukovník: Mulatčág je istý časový úsek, niekedy aj celá noc. Vtedy každý Maďar verí, že je v nebi. A cigáni sú svätý anjeli. Škriekanie. Sissi: A vy ste už zažili taký mulatčág? Plukovník: Viackrát v živote, veličenstvo. Sissi: A gróf Andrassy mi to nechce dopriať. Ďakujem, pán plukovník, môžete odísť. Plukovník: K službám, výsost. Sissi: Chcete ešte niečo? Plukovník: Ja nič. Váš papagáj mi ukradol... Dovolil si ukradnúť moju rukavicu. Sissi: Aha. Lokaj: Práve prišiel koč jej veličenstva, cisárovnej. Andrassy: Ďakujem. Milí priatelia. Na dnešný večer som vám sľúbil milé prekvapenie.	Nechal som si ju pri dverách. Viszontlátásra. Viszontlátásra. Výsost? Plukovník Böckl, na váš rozkaz. -Môžete mi vysvetliť, čo je to mulatčág? -Rozkaz, veličenstvo. -Preložte mi to. -Hm, to sa nedá len tak preložiť. PAPAGÁJ OBČAS ZAŠKRIEKA Mulatčág je istý časový úsek, niekedy aj celá noc. Vtedy každý Maďar verí, že je v nebi. A cigáni sú svätý anjeli. ŠKREK -A vy ste už zažili taký mulatčág? -Viackrát v živote, veličenstvo. -A gróf Andrassy mi to nechce dopriať. Ďakujem, pán plukovník, môžete odísť. -K službám, výsost. -Chcete ešte niečo? -Ja nič. Váš papagáj ukradol... -Dovolil si ukradnúť moju rukavicu. -Aha? -Práve prišiel koč jej veličenstva, cisárovnej. -Ďakujem. Milí priatelia.
--	---

Prišla očakávaná chvíľa. Oznamujem vám, že v našom kruhu privítame vzácného hosta. Batthyány: Koho? Andrássy: Jej veličenstvo, kráľovná. Batthyány: Ďakujeme za prekvapenie. Odchádzame. Nemáme záujem. Andrássy: Vystríham ťa. Takéto faux pas by si nikdy neodčinil. Batthyány: Ja neostanem. A páni Csáky a Pálffy zmýšľajú rovnako. Ideme. Andrássy: Prosím Vás! Lokaj: Jej veličenstvo, kráľovná. Sissi: Gróf Andrássy, ďakujem vám za vaše pozvanie. Andrássy: Ak vaše veličenstvo dovoľí, predstavím mu šľachticov. Toto sú páni, ktorých vaše veličenstvo ešte nepozná. Gróf Csáky. Gróf Pálffy. Gróf Batthyány. Sissi: Gróf Batthyány, teší ma, že vás spoznávam. Dúfam, že spolu preklenieme to, čo delí naše národy. Andrássy: Ak vaše veličenstvo dovoľí... Sissi: Ďakujem. Csáky: Čo teraz? Batthyány: Už nemôžeme odísť. Max: Franz Karl. Musím ti niečo povedať.	Na dnešný večer som vám sľúbil milé prekvapenie. Prišla očakávaná chvíľa. Oznamujem vám, že v našom kruhu privítame vzácného hosta. -Koho? -Jej veličenstvo, kráľovná. -Ďakujeme za prekvapenie. Odchádzame. Nemáme záujem. Vystríham ťa. Takéto faux pas by si nikdy neodčinil. -Ja neostanem. A páni Csáky a Pálffy zmýšľajú rovnako. -Ideme. -Prosím Vás! -Jej veličenstvo, kráľovná. -Gróf Andrássy, ďakujem vám za vaše za pozvanie. -Ak vaše veličenstvo dovoľí, predstavím mu šľachticov. Toto sú páni, ktorých vaše veličenstvo ešte nepozná. Gróf Csáky. Gróf Pálffy. Gróf Batthyány. -Gróf Batthyány, teší ma, že vás spoznávam. Dúfam, že spolu preklenieme to, čo delí naše národy. -Ak vaše veličenstvo dovoľí... -Ďakujem. -Čo teraz? -Už nemôžeme odísť.
---	--

Karl: Prosím? Stalo sa niečo? Max: Nič. Vôbec nič. Celkom nič. Ludovika: Čo sa stalo? Max: Nič pozoruhodné. Karl: Keby sme tak boli ešte raz mladí. Max: Nehneval by som sa. Karl: Malá prestávka? Nene: Ideme do parku. Franz: Je nádherný večer. Karl: Čo? Franz: Večer! Karl: A to je. Franz: Áno, je. Karl: Ako by sa mi vracal sluch. Max: Všimol som si. Nene: Ideme sa na chvíľu prejsť. Ludovika: Len chodte. Sofia: Franz Josef má výnimočne dobrú náladu. Max: Nebude nás tu nikto vyrušovať? Karl: Každý sa zabáva. Max: Milý švagor, mám k tebe veľkú prosbu. A kvôli tomu som pricestoval do Viedne. Karl: Urobím, čo sa dá. Max: Prihovor sa, prosím láskavo, u Franza, aby povýšil istú herečku do šľachtického stavu. Karl: No bravo. Gratulujem. Nejaká stará známosť? Max: Ale nie. Ja už nie. Mám na mysli dámu, s ktorou sa náš Ludwig tajne... Karl: Tajne? On sa oženil? Max: Pst. Karl: Ako sa volá? Max: Mendel. Karl: Aha.	-Franz Karl. Musím ti niečo povedať. -Prosím? Stalo sa niečo? -Nič. Vôbec nič. Celkom nič. -Čo sa stalo? -Nič pozoruhodné. -Keby sme tak boli ešte raz mladí. -Nehneval by som sa. -Malá prestávka? -Ideme do parku. -Je nádherný večer.-Čo? -Večer!-A to je.-Áno, je. -Ako by sa mi vracal sluch. -Všimol som si. -Ideme sa na chvíľu prejsť. -Len chodte. -Franz Josef má výnimočne dobrú náladu. -Nebude nás tu nikto vyrušovať? - Každý sa zabáva. -Milý švagor, mám k tebe veľkú prosbu. A kvôli tomu som pricestoval do Viedne. -Urobím, čo sa dá. -Prihovor sa, prosím láskavo, u Franza, aby povýšil istú herečku do šľachtického stavu. -No bravo. Gratulujem. Nejaká stará známosť? -Ale nie. Ja už nie. Mám na mysli dámu, s ktorou sa náš Ludwig tajne... -Tajne? On sa oženil? -Pst.
---	--

Max: Bol by som rád, keby ju Franz povýšil aspoň na barónku. Karl: Barónka Mendel? Max: Nie, nie. Iné meno. Vznesenejšie. To musí znieť. Karl: Ach tak. No dobre. To je maličkosť. Max: Za to si môžeš u mňa zastreliť jeleňa. Karl: Poľovačka ma už na staré kolená nebaví. Radšej chodím na ryby. Nedávno som chytil takú... Max: Rybu. Karl: Takú rybu. Áno, rybu. Nádherný úlovok. Takú veľkú. Vo Wallersee. Max: Wallersee. To by bolo pekné meno pre barónku. Karl: No dobre, nech je Wallersee. Vieš, tá, tá... Max: Ryba. Karl: Ryba. To bol kus! Nene: Nádherný večer. A dnešný ples je skvelý. Franz: A ty si kráľovná plesu. Každý ťa obdivuje. Aj ja. Nechcem byť impertinentný, ale prečo odmietaš ženíchov? Nene: Neviem, prečo sa ma to pýtaš práve ty? Franz: Lebo sa čudujem. Si krásna.	-Ako sa volá? -Mendel. -Aha. -Bol by som rád, keby ju Franz povýšil aspoň na barónku. -Barónka Mendel? -Nie, nie. Iné meno. Vznesenejšie. -To musí znieť. -Ach tak. No dobre. To je maličkosť. -Za to si môžeš u mňa zastreliť jeleňa. -Poľovačka ma už na staré kolená nebaví. Radšej chodím na ryby. Nedávno som chytil takú... -Rybu. -Takú rybu. Áno, rybu. Nádherný úlovok. Takú veľkú. Vo Wallersee. -Wallersee. To by bolo pekné meno pre barónku. -No dobre, nech je Wallersee. Vieš, tá, tá... -Ryba. -Ryba. To bol kus! -Nádherný večer. A dnešný ples je skvelý. -A ty si kráľovná plesu. Každý ťa obdivuje. Aj ja. Nechcem byť impertinentný, ale prečo odmietaš ženíchov? -Neviem, prečo sa ma to pýtaš práve ty? -Lebo sa čudujem.
--	--

A určite si už mala veľa pytačov.	Si krásna.
Nene, čo ti je?	A určite si už mala veľa pytačov.
Ublížil som ti?	Nene, čo ti je?
Nene: Teraz nie.	Ublížil som ti?
Franz: Odpusť. Nemám právo.	-Teraz nie.
Prepáč, nemal som sa ťa pýtať.	-Odpusť. Nemám právo.
Neuvedomil som si, že ti spôsobím bolesť.	Prepáč, nemal som sa ťa pýtať.
Myslel som, že to chcú naše matky.	Neuvedomil som si, že ti spôsobím bolesť.
A sobáš by bol iba v záujme dynastie.	Myslel som, že to chcú naše matky. A sobáš by bol iba v záujme dynastie.
Nene: Bol to ich sen.	-Bol to ich sen.
Pamätáš sa na Ischl? Vtedy sme sa mali zasnúbiť.	Pamätáš sa na Ischl? Vtedy sme sa mali zasnúbiť.
Nič si pre mňa neznamenal.	Nič si pre mňa neznamenal.
Bol si pekný mladý muž a rakúsky cisár.	Bol si pekný mladý muž a rakúsky cisár.
Potom... Prišlo to celkom nečakane.	Potom... Prišlo to celkom nečakane.
A ja som zrazu vedela, že iba s tebou môžem byť šťastná.	A ja som zrazu vedela, že iba s tebou môžem byť šťastná.
Franz: Nene. Nene: Vieš si vôbec predstaviť moju bolesť,	-Nene.-Vieš si vôbec predstaviť moju bolesť,
keď som zrazu zistila, že ja nie som vyvolená?	keď som zrazu zistila, že ja nie som vyvolená?
A odvtedy sa mi odnechcelo žiť.	A odvtedy sa mi odnechcelo žiť.
Vedela som iba, že môj život nebude šťastný.	Vedela som iba, že môj život nebude šťastný.
Nikdy som ti to nechcela povedať. A už nikdy sa k tomu nevrátim.	

Nikdy. A nikdy so nenájdem takého muža, ako som si vysnívala. Zbohom, Franz. Pálffy: Batthyány asi neľutuje, že ostal. Andrássy: Máš skvelý postreh. Sissi: Milý gróf Batthyány, ja nerada hovorím o politike. Politike nerozumiem. Ja... Želala som si, aby skončili rozpory. Batthyány: Nie, výsosť. Niektoré rozpory sa nedajú preklenúť. Sissi: Všetky rozpory časom stratia ostré hrany. Batthyány: Milujem Maďarsko. Sissi: Cítim to isté. A cisár sa postará, aby všetci ľudia vo vašej krajine pokojne žili. Batthyány: Pokojne žili. Dá sa to? Sissi: Poriadok, pokoj, šťastie. O to predsa bojujete, pán gróf. Keby ste aspoň raz uverili kráľovi. A kráľovnej. Alebo pochybujete o ich dobrom úmysle? Batthyány: Odkedy poznám vašu výsosť, moje pochybnosti sa strácajú. Sissi: Potešili ma vaše slová.	Nikdy som ti to nechcela povedať. A už nikdy sa k tomu nevrátim. Nikdy. A nikdy so nenájdem takého muža, ako som si vysnívala. Zbohom, Franz. -Batthyány asi neľutuje, že ostal. -Máš skvelý postreh. -Milý gróf Batthyány, ja nerada hovorím o politike. Politike nerozumiem. Ja... Želala som si, aby skončili rozpory. -Nie, výsosť. Niektoré rozpory sa nedajú preklenúť -Všetky rozpory časom stratia ostré hrany. -Milujem Maďarsko. -Cítim to isté. A cisár sa postará, aby všetci ľudia vo vašej krajine pokojne žili. -Pokojne žili. -Dá sa to? -Poriadok, pokoj, šťastie. O to predsa bojujete, pán gróf. Keby ste aspoň raz uverili kráľovi. A kráľovnej. Alebo pochybujete o ich dobrom úmysle? -Odkedy poznám vašu výsosť, moje pochybnosti sa strácajú.
---	---

Ak máte dobrú vôľu, nijaké utrpenie ani obeť, neboli márne. Andrássy: Dovolíte? Dovolí vaša výsosť, aby som ju čo najúctivejšie požiadal o otvorenie plesu? Sissi: Veľmi rada. Batthyány: Konečne človek v cisárskom dome. Sissi: Ach... Andrássy: Veličenstvo! Necíti sa veličenstvo dobre? Sissi: Nie, nie. Mám len taký nepríjemný pocit. Andrássy: Bolí vás niečo? Sissi: Nie. Od tej poľovačky. Pamätáte sa, ako ma tá zaľúbená cigánka obľiala vodou. Andrássy: Veličenstvo určite nachladlo. Sissi: Možno mi to na vzduchu prejde. Andrássy: Prosím, výsosť. Grófka 1: Kde je veličenstvo? Grófka 2: Nevieam. Ešte pred chvíľou tu bolo. Grófka 1: Áno? Andrássy: Som rád, že veličenstvu čerstvý vzduch pomohol. Sissi: Už mi je lepšie.	-Potešili ma vaše slová. Ak máte dobrú vôľu, nijaké utrpenie ani obeť, neboli márne. -Dovolíte? Dovolí vaša výsosť, aby som ju čo najúctivejšie požiadal o otvorenie plesu? -Veľmi rada. -Konečne človek v cisárskom dome. -Ach... -Veličenstvo! Necíti sa veličenstvo dobre? -Nie, nie. Mám len taký nepríjemný pocit. -Bolí vás niečo? -Nie. Od tej poľovačky. Pamätáte sa, ako ma tá zaľúbená cigánka obľiala vodou. -Veličenstvo určite nachladlo. -Možno mi to na vzduchu prejde. -Prosím, výsosť. - Kde je veličenstvo? -Nevieam. Ešte pred chvíľou tu bolo. -Áno? -Som rád, že veličenstvu čerstvý vzduch pomohol. -Už mi je lepšie.
--	--

Možno mi stúplo do hlavy vaše tokajské. Andrássy: Víno býva zradné.	-Možno mi stúplo do hlavy vaše tokajské. -Vino býva zradné.
Sissi: Stačí ho tak málo.	-Stačí ho tak málo.
Andrássy: Je to starý ročník.	-Je to starý ročník.
Sissi: Čo si pomyslíte o vašej kráľovnej?	-Čo si pomyslíte o vašej kráľovnej?
Andrássy: Veličenstvo to nevie?	-Veličenstvo to nevie?
Duša a krása sa snúbia v osobe vašej výsosti. A ja...	Duša a krása sa snúbia v osobe vašej výsosti. A ja...
Sissi: Prečo nehovoríte ďalej?	-Prečo nehovoríte ďalej?
Andrássy: Nemôžem si to dovoliť.	-Nemôžem si to dovoliť.
Sissi: Chceli ste povedať, že mám salónšpic. Uhádla som?	-Chceli ste povedať, že mám salónšpic. Uhádla som?
Andrássy: Nie, veličenstvo.	-Nie, veličenstvo.
Sissi: Pokračujte, prosím. Dokončite, čo ste začali.	-Pokračujte, prosím. Dokončite, čo ste začali.
Andrássy: Iba smrť vylieči moju lásku ku kráľovnej.	-Iba smrť vylieči moju lásku ku kráľovnej.
Sissi: Gróf Andrássy?!	-Gróf Andrássy?!
Andrássy: Ľúbim vás, kráľovná.	-Ľúbim vás, kráľovná.
Od prvej chvíle, ako som uzrel vašu výsosť.	Od prvej chvíle, ako som uzrel vašu výsosť.
Nikdy som to nevyslovil, ale veličenstvo ma vyzvalo.	Nikdy som to nevyslovil, ale veličenstvo ma vyzvalo.
Sissi: Gróf Andrássy.	-Gróf Andrássy.
Slová ukážu i to najušľachtilejšie v inom svetle.	Slová ukážu i to najušľachtilejšie v inom svetle.
Vy ste neobyčajný človek.	Vy ste neobyčajný človek.
Vaša morálna sila a múdrosť	Vaša morálna sila a múdrosť
zmenila vzťahy medzi Rakúskom a Maďarskom.	zmenila vzťahy medzi Rakúskom a Maďarskom.
Boli ste mojou oporou.	

Spoločným priateľom. A bola by som nešťastná, keby som priateľa a radcu stratila. Sľúbte mi, že sa to nestane. Andrássy: Prisahám, veličenstvo. Sissi: Sľúbte mi, že zabudnete na všetko, čo ste povedali. Prosím. Andrássy: To nemôžem. Nežiadajte to odo mňa. Som nešťastný. Neviem, ako ďalej. Sissi: Je len jedno východisko. Vstaňte, prosím, gróf Andrássy. Zavedte ma späť k spoločnosti. Grófka: Pán plukovník! Plukovník: Srdce mi plesá, že ste prišli na oslavu mojich narodenín. Smiem prosieť? Spev plukovníka. Grófka: Ponáhľam sa. Nemôžem tancovať. Prišla som vám len oznámiť, že zajtra cestujeme. Plukovník: Kam? Grófka: Do Viedne. Plukovník: Ale, vrátíme sa? Grófka: To neviem. Už musím ísť. Prepáčte, mám povinnosti. Plukovník: Ach jaj, istenem! Margit: Prečo si taký smutný? Plukovník: Práve som dostal nepríjemnú správu. Zajtra cestujeme.	Boli ste mojou oporou. Spoločným priateľom. A bola by som nešťastná, keby som priateľa a radcu stratila. Sľúbte mi, že sa to nestane. -Prisahám, veličenstvo. -Sľúbte mi, že zabudnete na všetko, čo ste povedali. Prosím. -To nemôžem. Nežiadajte to odo mňa. Som nešťastný. Neviem, ako ďalej. -Je len jedno východisko. Vstaňte, prosím, gróf Andrássy. Zavedte ma späť k spoločnosti. -Pán plukovník! Srdce mi plesá, že ste prišli na oslavu mojich narodenín. Smiem prosieť? SPIEVA -Ponáhľam sa. Nemôžem tancovať. -Prišla som vám len oznámiť, že zajtra cestujeme. -Kam? -Do Viedne. -Ale, vrátíme sa? -To neviem. -Už musím ísť. Prepáčte, mám povinnosti. -Ach jaj, istenem! -Prečo si taký smutný? -Práve som dostal nepríjemnú správu.
--	---

Margit: Kedy? Plukovník: Hneď ráno. Margit: A kedy sa vrátiš? Plukovník: Vôbec neviem. Neplač, prosím ťa, lebo aj ja budem. Margit: Vo Viedni na mňa zabudneš. Plukovník: Nie. Margit: Ó, áno. Moja stará mama hovorila: Zíde z očí, zíde z mysle. Plukovník: Neplačkaj. Plukovník: Joj, istenem, aká smutná melódia. Prestaňte hrať. Sissi: Prezradte mi. Aj vám sa tu páči? Grófka: Páči, veličenstvo. Sissi: Toto miesto mi veľmi prirástlo k srdcu. Grófka: Kedykoľvek sa môžete vrátiť. Sissi: Nevie, či sa vrátim. Dievčatko: Kravičky. Sissi: Postarajte sa, aby kone čo najrýchlejšie vymenili. Lokaj: Rozkaz, veličenstvo. Grófka: Nechce sa veličenstvo občerstiť, kým vymenia kone? Sissi: Vypijem iba pohár mlieka. Pod' srdiečko. Pod', napijeme sa mliečka. Pod'. Plukovník: Vy ste hostinský? Hostinský: Igen, som. Plukovník: Kde je hostovská? Hostinský: Tam, prosím.	-Zajtra cestujeme -Kedy? -Hneď ráno. -A kedy sa vrátiš? -Vôbec neviem. Neplač, prosím ťa, lebo aj ja budem. -Vo Viedni na mňa zabudneš. -Nie. -Ó, áno. Moja stará mama hovorila: -Zíde z očí, zíde z mysle. -Neplačkaj. Joj, istenem, aká smutná melódia. Prestaňte hrať. -Prezradte mi. Aj vám sa tu páči? -Páči, veličenstvo. -Toto miesto mi veľmi prirástlo k srdcu. -Kedykoľvek sa môžete vrátiť. -Neviem, či sa vrátim. -Kravičky. -Postarajte sa, aby kone čo najrýchlejšie vymenili. -Rozkaz, veličenstvo. -Nechce sa veličenstvo občerstiť, kým vymenia kone? -Vypijem iba pohár mlieka. Pod' srdiečko. Pod', napijeme sa mliečka. Pod'. -Vy ste hostinský? -Igen, som.
--	---

Plukovník: A je voľná? Hostinský: Sedí tam iba jeden hosť. Plukovník: Musí odísť. Doneste pohár mlieka. Hostinský: Hneď to bude. Plukovník: Veličenstvo, je tam nejaký hosť. Ale, hneď ho vyhodím. Pane, opustite ihneď túto miestnosť. Nepočuli ste? Máte vypadnúť. Veličenstvo! Veličenstvo! Sissi: Franz! Franz: Sissi! Sissi: Kde si sa tu vzal? Franz: Vybral som sa za vami do Gödöllö. Sissi: Prečo? Stalo sa niečo? Franz: Nie. Bolo mi smutno. Sissi: Aj mne bolo. Dievčatko: Ocko! Franz: Anjelik. Bože, ako si vyrástla. Sissi: Zmena jej prospela. Sissi: Plukovník! Plukovník: Výsosť! Sissi: Chodte s malou na slniečko. Plukovník: Rozkaz, výsosť. Cisárska výsosť, môžem vás vziať na ruky? Čo chcete? Hostinský: Nesiem to mlieko. Plukovník: Nevyrušujte. Netreba. Sissi: Mal si veľa práce?	Kde je hostovská? -Tam, prosím. -A je voľná? -Sedí tam iba jeden hosť. -Musí odísť. -Doneste pohár mlieka. -Hneď to bude. -Veličenstvo, je tam nejaký hosť. Ale, hneď ho vyhodím. Pane, opustite ihneď túto miestnosť. Nepočuli ste? Máte vypadnúť. Veličenstvo! Veličenstvo! -Franz! -Sissi! -Kde si sa tu vzal? -Vybral som sa za vami do Gödöllö. -Prečo? Stalo sa niečo? -Nie. Bolo mi smutno. -Aj mne bolo. -Ocko! -Anjelik. Bože, ako si vyrástla. -Zmena jej prospela. -Plukovník! -Výsosť! -Chodte s malou na slniečko. -Rozkaz, výsosť. Cisárska výsosť, môžem vás vziať na ruky? -Čo chcete? -Nesiem to mlieko.
---	--

Franz: Áno, mal. Politická situácia je zložitá. Sissi: Nevyzeráš dobre. Franz: Možno preto, že som celú noc nespal. Bol ples na počesť Nene. Sissi: Nene je vo Viedni? Franz: Je. Ponáhľal som sa za tebou. Sissi: Je tam aj mama? Franz: Aj papinko. Sissi: Papinko! Teším sa na nich. Franz: Asi ich už nestretnáš. Hneď po plese odcestovali. Sissi: Ach, to ma mrzí. Franz: Porozprávaj mi, ako si sa mala. Máš unavené oči. Sissi: Ja, ja, vieš, ani ja som včera celú noc nespala. Bola slávnosť u grófa Andrásyho. Franz: Ty si bola uňho? V jeho zámku? Sissi: Áno. Chcela som sa tam stretnúť s grófom Batthyánym. Ja som presvedčená, že sme získali nového priateľa. Ako vyzerá Nene? Franz: Je krásna. Sissi: Kedy sa už vydá za toho Thurn-Taxisa? Franz: Ja, ja neviem.	-Nevyrušujte. Netreba. -Mal si veľa práce? -Áno, mal. Politická situácia je zložitá. -Nevyzeráš dobre. -Možno preto, že som celú noc nespal. -Bol ples na počesť Nene. -Nene je vo Viedni?-Je. -Ponáhľal som sa za tebou. -Je tam aj mama? -Aj papinko. -Papinko! Teším sa na nich. -Asi ich už nestretnáš. Hneď po plese odcestovali. -Ach, to ma mrzí. -Porozprávaj mi, ako si sa mala. Máš unavené oči. -Ja, ja, vieš, ani ja som včera celú noc nespala. Bola slávnosť u grófa Andrásyho. -Ty si bola uňho? V jeho zámku? -Áno. Chcela som sa tam stretnúť s grófom Batthyánym. Ja som presvedčená, že sme získali nového priateľa. -Ako vyzerá Nene? -Je krásna. -Kedy sa už vydá
---	--

Sissi: Sú už dva roky zasnúbení. Nie? Franz: Sissi, nenechávaj ma samého. Bez teba som stratený. Sissi: Áno. Franz: Nevracaj sa do Gödöllö. Sissi: Nie. Tomu miestu som dala navždy edieu. Ale, aj ja mám jednu prosbu. Však si nájdeš pre mňa viac času? Franz: Máš moje slovo. Sissi: Teraz áno. Ale vo Viedni na všetko zabudneš. Franz: Mm. My ani nejdeme do Viedne. Ani do Gödöllö. Ale do Ischlu. Sissi: My dvaja a sami? Franz: Ukradneme si pár týždňov a budú patriť iba nám. Sissi: Bože. Matilda: Mmm, to je vôňa. Ludovika: Mmm, neopakovateľná. Čie je to dieťa? Matilda: Neviem, mama. Ludovika: Zvláštne. Ako sa sem dostalo cudzie dieťa? Na. Na. Nene: Pozri. Mama už zbadala maličku. Ludovika: Hej, dievčatko, kam utekáš? Čia si? Kde je tvoja mamička? Čo? Kde? Čo? Max: Chod', zavolaj tých dvoch.	za toho Thurn-Taxisa? -Ja, ja neviem. -Sú už dva roky zasnúbení. Nie? -Sissi, nenechávaj ma samého. Bez teba som stratený. -Áno. -Nevracaj sa do Gödöllö. -Nie. Tomu miestu som dala navždy edieu. Ale, aj ja mám jednu prosbu. Však si nájdeš pre mňa viac času? -Máš moje slovo. -Teraz áno. -Ale vo Viedni na všetko zabudneš. -Nie. My ani nejdeme do Viedne. -Ani do Gödöllö. Ale do Ischlu. -My dvaja a sami? -Ukradneme si pár týždňov a budú patriť iba nám. -Bože. -To je vôňa. -Neopakovateľná. -Čie je to dieťa? -Neviem, mama. -Zvláštne. Ako sa sem dostalo cudzie dieťa? Na. Na. -Pozri. Mama už zbadala maličku. -Hej, dievčatko, kam utekáš? Čia si? Kde je tvoja mamička? Čo? -Chod',
---	---

Ludovika: Teraz pohľadáme mamičku, dobre? Kde je? Kde? Ukáž mi. Kde? Tam? Ideme za ňou, dobre? Max? Max: Áno? Ludovika: Predstav si, po našej záhrade behá akési cudzie dieťa. Nevieš, kde sú jeho rodičia? Max: Neboj sa, veď sa nájdu. Ludovika: Nikoho nevidím. Neboj sa. Nene: No podťe. Ludwig: Čo povedala mama na dieťa? Nene: Uvidíš. Otecko má ohromnú fantáziu. Henrietta: Čo len z toho bude? Nene: Neboj sa. Určite vás pochopí. Pod'. Ludovika: Povedz mi, maličká, kde máš mamičku? Max: Ešte nevie hovoriť. Ludovika: Nie? Max: Nie je zlatá? Ludovika: Rozkošná. Milé dievčatko. Čo ti dám? Mliečko? Dáš si? Max: Možno si dá pivo. Ludovika: Ale, Max, prosím ťa. Max: No? Ludovika: Také malé dieťa a pivo. Napi sa mliečka. Ták. Ták. No. No, vidíš. Aká je smädná. Ach, bože, to je ale zlaté dieťa. Takéto malé dieťa nám v dome chýba. Naše sú už veľké a nemám sa s kým pomaznať.	zavolaj tých dvoch. -Teraz pohľadáme mamičku, dobre? Kde je? Kde? Ukáž mi. Kde? Tam? Ideme za ňou, dobre? -Max? -Áno? -Predstav si, po našej záhrade behá akési cudzie dieťa. -Nevieš, kde sú jeho rodičia? -Neboj sa, veď sa nájdu. -Nikoho nevidím. Neboj sa. -No podťe. -Čo povedala mama na dieťa? -Uvidíš. Otecko má ohromnú fantáziu. -Čo len z toho bude? -Neboj sa. Určite vás pochopí. Pod'. -Povedz mi, maličká, kde máš mamičku? Ešte nevie hovoriť.-Nie? -Nie je zlatá?-Rozkošná. Milé dievčatko. Čo ti dám? Mliečko? Dáš si? -Možno si dá pivo. -Ale, Max, prosím ťa.-No? -Také malé dieťa a pivo. Napi sa mliečka. Ták. Ták. No. No vidíš. Aká je smädná. Ach, bože, to je ale zlaté dieťa. Takéto malé dieťa nám v dome chýba. Naše sú už veľké
---	---

Max: Nechcela by si si ho nechať? Ludovika: Chcieť by som chcela. Lenže neviem, či by ťa rodičia dali. Ludwig: Možno dali. Ludovika: Ludwig? Ludwig: Otec súhlasil, aby sme ťa navštívili. Moja žena Henrietta, ja a Mariechen. Ludovika: Tvoja žena? Ty si ženatý? A toto je tvoje dieťa? Ludwig: Naše dieťa. Ludovika: A ty si o tom vedel? Max: Nerozčuľuj sa. Aj cisár o tom vie. Kvôli tomu som bol vo Viedni. Dostala šľachtický titul. Teraz je barónka Attersee. Ach, áno, viem. Wallersee. V Attersee nie sú ryby. To všetko som vybavil sám. Ludovika: Oh, toľko nových radostí naraz... Max: Vidím, ako sa tešíš. Privítaj nevestu. Ludovika: Ja... Keď Pán Boh požehnal dvom mladým takúto radosť, krásne a zdravé dieťa, naznačil, že patria k sebe. Vítam ťa, Henrietta. Max: Vitaj v našej rodine. Vickie, si najideálnejšia manželka.	a nemám sa s kým pomazať. -Nechcela by si si ho nechať? -Chcieť by som chcela. Lenže neviem, či by ťa rodičia dali. -Možno dali. -Ludwig? -Otec súhlasil, aby sme ťa navštívili. Moja žena Henrietta, ja a Mariechen. -Tvoja žena? Ty si ženatý? A toto je tvoje dieťa? -Naše dieťa. -A ty si o tom vedel? -Nerozčuľuj sa. Aj cisár o tom vie. Kvôli tomu som bol vo Viedni. Dostala šľachtický titul. Teraz je barónka Attersee. Ach, áno, viem. Wallersee. V Attersee nie sú ryby. -To všetko som vybavil sám. -Oh, toľko nových radostí naraz... -Vidím, ako sa tešíš. Privítaj nevestu. -Ja... Keď Pán Boh požehnal dvom mladým takúto radosť, krásne a zdravé dieťa, naznačil, že patria k sebe. -Vítam ťa, Henrietta. -Vitaj v našej rodine. Vickie,
---	--

Franz: Sissi! Sissi: Kto má väčšiu? Franz: Ja nie. Sissi: Tak som vyhrala! Franz: Si šikovnejšia. Sissi: Á, chytaj ma! Ach... Franz: Sissi! Sissi, preboha, čo sa ti stalo? Sissi: Neviem. Takto zle mi bolo už aj v Maďarsku. Možno som bežala príliš rýchlo. Franz: Vrátime sa domov. Sissi: Nie, nie. Už mi je lepšie. Franz: Pod'. Zavolám z Viedne doktora Seeburgera. Alebo nie. Vrátime sa čo najrýchlejšie do Viedne. Moja. Sofia: Lekári sú ešte u jej veličenstva? Grófka: Nie, cisárska výsosť, ale konzílium sa ešte neskončilo. Sofia: Tak povedzte dvornému radcovi Seeburgerovi, aby ma po konzíliu prišiel informovať. Grófka: Áno, cisárska výsosť. Excelencia: Vzťahy medzi Benátskom a Lombardskom nie sú najlepšie, veličenstvo.	si najideálnejšia manželka. -Sissi! -Kto má väčšiu? -Ja nie. -Tak som vyhrala! -Si šikovnejšia. -Á, chytaj ma! -Ach... -Sissi! Sissi, preboha, čo sa ti stalo? -Neviem. Takto zle mi bolo už aj v Maďarsku. Možno som bežala príliš rýchlo. -Vrátime sa domov. -Nie. Už mi je lepšie. -Pod'. Zavolám z Viedne doktora Seeburgera. Alebo nie. Vrátime sa čo najrýchlejšie do Viedne. Moja. -Lekári sú ešte u jej veličenstva? Nie, cisárska výsosť, ale konzílium sa ešte neskončilo. Tak povedzte dvornému radcovi Seeburgerovi, aby ma po konzíliu prišiel informovať. -Áno, cisárska výsosť. -Vzťahy medzi Benátskom a Lombardskom nie sú najlepšie,
---	---

Musíme zabrániť tomu, aby sa situácia ešte zhoršila. O to viac, že Rakúsko je po vojne umelo a zámerne izolované. Verím, že vaše veličenstvo súhlasí. Franz: Prosím? Ah, áno, súhlasím. Prosím, opýtajte sa, ako sa cíti jej výsosť. Muž: Rozkaz, veličenstvo. Franz: Prepáčte, excelencia, že som trochu nesústredene prijal vašu informáciu. Vaše konštatovanie bolo objektívne. Nepotrebujeme novú vojnu. Sissi: Prečo mi nikto nechce povedať pravdu? Grófka: Lebo lekári ešte nič nevedia. Určite je to len slabosť, výsosť. Sissi: A prečo dvorný radca Seeburger zvolal lekárske konzílium? Grófka: Veličenstvo by sa nemalo znepokojovať. Sissi: Tá zvláštna slabosť sa mi stále vracia. Som nesmierne unavená. Prestane mi to niekedy? Seeburger: Nemám pre vás potešujúcu správu. Sofia: Srdce? Seeburger: (Pokrúti hlavou). Plúca.	veličenstvo. Musíme zabrániť tomu, aby sa situácia ešte zhoršila. O to viac, že Rakúsko je po vojne umelo a zámerne izolované. Verím, že vaše veličenstvo súhlasí. Prosím? Ah, áno, súhlasím. Prosím, opýtajte sa, ako sa cíti jej výsosť. -Rozkaz, veličenstvo. -Prepáčte, excelencia, že som trochu nesústredene prijal vašu informáciu. Vaše konštatovanie bolo objektívne. Nepotrebujeme novú vojnu. -Prečo mi nikto nechce povedať pravdu? -Lebo lekári ešte nič nevedia. Určite je to len slabosť, výsosť. -A prečo dvorný radca Seeburger zvolal lekárske konzílium? -Veličenstvo by sa nemalo znepokojovať. -Tá zvláštna slabosť sa mi stále vracia. Som nesmierne unavená. Prestane mi to niekedy? -Nemám pre vás potešujúcu správu. -Srdce?
--	---

Sofia: Bože môj dobrý. Dostala nejakú infekciu? Alebo niečo horšie? Seeburger: Vašej cisárskej výsosti musím povedať pravdu. Lekárske konzílium odporúča okamžitú zmenu podnebia. Ale viacerí kolegovia sa obávajú, že pozitívny výsledok sa neobjaví. Samozrejme, jej veličenstvo diagnózu nepozná. Sofia: Ako mám tú Jóbovú zvesť oznámiť cisárovi? Nemám právo niečo tajiť. A musím to oznámiť aj jej rodičom. Seeburger: Áno. Sofia: Nikdy v živote som nebola taká bezmocná. Henrietta: Chod' k Matilde. Chod' pekne. Nespadni. Ták, výborne. No pod' hore. Matilda: Mariechen. Poštár: Ruky bozkávam, výsosť. Ludovika: Dobrý deň. Čo nám nesiete? Poštár: Expresný list z Viedne. Ludovika: Z Viedne? Od Sissi. Ďakujeme. Od tety Sofie. Nene: Áno? Ludovika: Áno. Nene: Mariechen, hod' loptičku. Henrietta: Hod' mamičke. No? Ludovika: Oh, bože. Hrozné nešťastie. Nene: Čo sa stalo, mama?	-Nie. Pľúca. -Bože môj dobrý. Dostala nejakú infekciu? Alebo niečo horšie? -Vašej cisárskej výsosti musím povedať pravdu. Lekárske konzílium odporúča okamžitú zmenu podnebia. Ale viacerí kolegovia sa obávajú, že pozitívny výsledok sa neobjaví. Samozrejme, jej veličenstvo diagnózu nepozná. -Ako mám tú Jóbovú zvesť oznámiť cisárovi? Nemám právo niečo tajiť. -A musím to oznámiť aj jej rodičom. -Áno. -Nikdy v živote som nebola taká bezmocná. -Chod' k Matilde. Chod' pekne. Nespadni. Ták, výborne. No pod' hore. -Marienchen. -Ruky bozkávam, výsosť. -Dobrý deň. Čo nám nesiete? -Expresný list z Viedne. -Z Viedne? Od Sissi. Ďakujeme. -Od tety Sofie. -Áno?-Áno. -Mariechen, hod' loptičku. -Hod' mamičke. No? -Oh, bože.
--	--

Ludovika: Max! Max! Max: Tu som! Prečo kričíš? Ludovika: Max! Henrietta: Nejaké zlé správy? Ludovika: Max, stalo sa niečo hrozné. Sissi ochorela. Max: Sissi? Božemôj. Ludovika: Prečo práve ona, Max? Sissi: Kde je malá? Grófká: Povedala som komornej, aby princeznú priviedla. Plukovník: Prepáčte, prosím. Pán radca, ako sa má jej výsosť? Seeburger: Jej stav sa nezlepšil. Plukovník: To je hrozné. Seeburger: Je. Sofia: Dobrý deň, pán doktor. Idem si splniť povinnosť nepríjemného posla. Seeburger: Nech vám Pán Boh pomáha, výsosť. Sofia: Ďakujem. Seeburger: Rozhodol som sa, že jej veličenstvu dnes aspoň na hodinku dovolím vstať. K chorobe by sa totiž mohli inak pridružiť aj ťažké depresie. A to by prirodzene stavu pacientky neprospelo. Sofia: Konajte tak, ako uznáte za vhodné. Dôverujem vám. Kam ste sa vybrali? Komorná: Mám rozkaz zaviesť princeznú k jej výsosti. Sofia: Neprichádza do úvahy. Čakajte na moje rozkazy. Komorná: Ako si želáte.	-Hrozné nešťastie. -Čo sa stalo, mama? -Max! Max! -Tu som! Prečo kričíš? -Max! -Nejaké zlé správy? -Max, stalo sa niečo hrozné. Sisi ochorela. -Sissi? Božemôj. -Prečo práve ona, Max? -Kde je malá? -Povedala som komornej, aby princeznú priviedla. Prepáčte, prosím. Pán radca, ako sa má jej výsosť? -Jej stav sa nezlepšil. -To je hrozné. -Je. -Dobrý deň, pán doktor. Idem si splniť povinnosť nepríjemného posla. -Nech vám Pán Boh pomáha, výsosť. -Ďakujem. -Rozhodol som sa, že jej veličenstvu dnes aspoň na hodinku dovolím vstať. K chorobe by sa totiž mohli inak pridružiť aj ťažké depresie. A to by prirodzene stavu pacientky neprospelo. -Konajte tak, ako uznáte za vhodné. Dôverujem vám. -Kam ste sa vybrali? -Mám rozkaz zaviesť princeznú k jej výsosti. -Neprichádza do úvahy.
---	--

Dievčatko: Chcem ísť k mamičke. Sofia: Inokedy, dieťa moje. Mamička spí. Dievčatko: Mamička. Sissi: Dovolíte, aby som už vstala? Seeburger: Áno, veličenstvo. ale iba na hodinu. Sissi: Vstanem a prekvapím cisára. Určite bude rás, keď uvidí, že sa už konečne uzdravujem. Seeburger: Pravdaže, veličenstvo. Sissi: Grófká, prosím vás, prineste mi župan. Grófká: S radosťou. Sissi: A plukovník Böckl nech odvelí stráž. Grófká: Áno, výsosť. Grófká: Jej výsosť si želá, aby stráž opustila chodbu. Plukovník: Rozkaz. Stráž, pozor! Odchod! Sissi: Som veľmi slabá. Keď človek leží, zoslabne. Seeburger: Správne. Všetko sa upraví, ale výsosť mi musí sľúbiť, že po hodine si znovu ľahne. Sissi: Sľubujem. Franz: Prinášate mi nejaké správy o Sissi? Sofia: Áno. Franz: Dohovoríme sa neskôr. Má sa už lepšie? Sofia: Môj milý Franz, už dlho hľadám odvahu, aby som ti oznámila veľmi smutnú správu. A nenachádzam slová, ktoré by vyjadrili moje obavy. Franz: Aké obavy?	Čakajte na moje rozkazy. -Ako si želáte. -Chcem ísť k mamičke. -Inokedy, dieťa moje. Mamička spí. -Mamička. -Dovolíte, aby som už vstala? -Áno, veličenstvo, ale iba na hodinu. -Vstanem a prekvapím cisára. Určite bude rás, keď uvidí, že sa už konečne uzdravujem. -Pravdaže, veličenstvo. -Grófká, prosím vás, prineste mi župan.-S radosťou. -A plukovník Böckl nech odvelí stráž.-Áno, výsosť. -Jej výsosť si želá, aby stráž opustila chodbu.-Rozkaz. Stráž, pozor! Odchod! -Som veľmi slabá. Keď človek leží, zoslabne. -Správne. Všetko sa upraví, ale výsosť mi musí sľúbiť, že po hodine si znovu ľahne. -Sľubujem. Prinášate mi nejaké správy o Sissi? -Áno.-Dohovoríme sa neskôr. Má sa už lepšie? -Môj milý Franz, už dlho hľadám odvahu, aby som ti oznámila veľmi smutnú správu. A nenachádzam slová,
--	--

Sofia Poď, sadneme si. Sissi: Nemusíte ísť so mnou, grófka. Už sa mi nič nestane. Sofia: Sissi je chorá. Veľmi chorá. A lekári sa obávajú... Franz: Čoho sa obávajú? Sofia: Lekári sa obávajú... No áno. Raz sa to aj tak dozvieš. Lekári sa obávajú, že medicína je bezmocná. Franz: Čo to vravíte? Pomýlili sa. Akú má chorobu, preboha? Sofia: Choroba zasiahla pľúca. Lekári ihneď odporúčajú , aby zmenila klímu. Možno sa jej stav upraví. Choroba je chytľavá. Nemala by ostať pri tebe. Ani v blízkosti malej. Osud býva krutý. Nevyberá si. Ale ty máš povinnosť ku korune i ku krajine. Aj ku svojmu dieťaťu. Musíš sa ovládať a obmedziť citové vzplanutia. Franz: Viete, čo odo mňa žiadate? Mama, milujem Sissi viac, ako svoj život.	ktoré by vyjadrili moje obavy. -Aké obavy? -Poď, sadneme si. -Nemusíte ísť so mnou, grófka. Už sa mi nič nestane. -Sissi je chorá. Veľmi chorá. -A lekári sa obávajú... -Čoho sa obávajú? -Lekári sa obávajú... No áno. Raz sa to aj tak dozvieš. Lekári sa obávajú, že medicína je bezmocná. -Čo to vravíte? Pomýlili sa. -Akú má chorobu, preboha? -Choroba zasiahla pľúca. Lekári ihneď odporúčajú , aby zmenila klímu. Možno sa jej stav upraví. Choroba je chytľavá. Nemala by ostať pri tebe. Ani v blízkosti malej. Osud býva krutý. Nevyberá si. Ale ty máš povinnosť ku korune i ku krajine. Aj ku svojmu dieťaťu. Musíš sa ovládať a obmedziť citové vzplanutia. -Viete,
--	---

Sofia: Viem, Franz. Každý bozk je nebezpečný. Môže ťa nakaziť. Pred jej bozkami treba chrániť aj dieťa. Musíš prekonať svoju bolesť. City musia ustúpiť realite. Si predsa cisár. Tvoja krajina potrebuje zdravú cisárovnú a zdravé deti. A predovšetkým zdravého následníka trónu. A keby sa naozaj stalo to, čoho sa lekári obávajú, že Sissi neprežije túto zimu, musíme už teraz rozmýšľať, kto by prichádzal do úvahy ako tvoje manželka. Franz: Zakazujem vám bezcitne pochovávať živých. Sissi žije a s božou pomocou bude zasa zdravá. A keby sa aj Všemohúcemu zapáčilo vziať mi to najdrahšie, čo mám... Nikdy viac. Nikdy sa neožením! Ani keby krajina nemala následníka. Sofia: Nemáš právo takto sebecky a hlúpo uvažovať. Si povinný udržať rod Habsburgovcov.	čo odo mňa žiadate? Mama, milujem Sissi viac, ako svoj život. -Viem, Franz. Každý bozk je nebezpečný. Môže ťa nakaziť. Pred jej bozkami treba chrániť aj dieťa. Musíš prekonať svoju bolesť. City musia ustúpiť realite. Si predsa cisár. Tvoja krajina potrebuje zdravú cisárovnú a zdravé deti. A predovšetkým z dravého následníka trónu. A keby sa naozaj stalo to, čoho sa lekári obávajú, že Sissi neprežije túto zimu, musíme už teraz rozmýšľať, kto by prichádzal do úvahy ako tvoje manželka. -Zakazujem vám bezcitne pochovávať živých. Sissi žije a s božou pomocou bude zasa zdravá. A keby sa aj Všemohúcemu zapáčilo vziať mi to najdrahšie, čo mám... Nikdy viac. Nikdy sa neožením! Ani keby krajina nemala následníka. -Nemáš právo takto sebecky a hlúpo uvažovať. Si povinný
--	--

Zabúdaš, čo všetko som obetovala, aby som zachovala našu dynastiu? Ja som sa zriekla trónu v tvoj prospech. Franz: Pripomínate mi to stokrát za deň. Ja som vás neprosil, ani nežiadal. Radšej by som žil ako ostatní. Bol by som určite šťastnejší. Sofia: Pekné poďakovanie. Za všetko, čo som pre teba vykonala. Franz: Nikdy som netúžil po cisárskej korune. Nemal som vás poslúchnuť, arcivojvodkyňa. Jediné šťastie v mojom živote bola Sissi. Ak jej nebude, môj život stratí zmysel. Sofia: Tvoje slová sú hodné iba občana. Cisár by ich nevyslovil. Franz plače. Franz: Sissi! Sissi: Dovolili mi, aby som nachvíľu vstala. Ja... Veľmi dlho som ťa nevidela. Franz: Nepočul som, kedy si vošla. Sissi: Stála som vo dverách. Franz: Vo dverách? Odkedy?	udržať rod Habsburgovcov. Zabúdaš, čo všetko som obetovala, aby som zachovala našu dynastiu? Ja som sa zriekla trónu v tvoj prospech. -Pripomínate mi to stokrát za deň. Ja som vás neprosil, ani nežiadal. Radšej by som žil ako ostatní. -Bol by som určite šťastnejší -Pekné poďakovanie. Za všetko, čo som pre teba vykonala. -Nikdy som netúžil po cisárskej korune. Nemal som vás poslúchnuť, arcivojvodkyňa. Jediné šťastie v mojom živote bola Sissi. Ak jej nebude, môj život stratí zmysel. -Tvoje slová sú hodné iba občana. Cisár by ich nevyslovil. PLAČ Sissi! -Dovolili mi, aby som nachvíľu vstala. Ja... Veľmi dlho som ťa nevidela. -Nepočul som, kedy si vošla. -Stála som vo dverách.
---	--

Ako dlho si tam stála. Sissi: Dlho. A všetko som počula. Prečo mi to tajili? Nezúfaj, môj drahý. Znova budem zdravá. A ak Pán Boh dá, porodím zdravého následníka trónu. Pôjdem tam, kam ma lekári pošlú. A na slovo ich poslúchnem. Nesmiem... Nesmiem ťa klamať. Chcem, aby si bol šťastný. Lebo ma miluješ. Grófka: Sem prosím. Tak. Sissi: Priniesli kvety od jeho veličenstva? Grófka: Áno. Jeho veličenstvo objednáva u miestneho záhradníka každý deň tie najkrajšie kvety. Sissi: Keby som len vedela, čo cisára poteší. Grófka: To, že sa vaše veličenstvo rýchlo uzdraví. Sissi: Áno. Keby to bolo v mojej moci. Už sme tu celé týždne a ešte sa mi stále nepolepšilo.	-Vo dverách? Odkedy? Ako dlho si tam stála. -Dlho. A všetko som počula. Prečo mi to tajili? Nezúfaj, môj drahý. Znova budem zdravá. A ak Pán Boh dá, porodím zdravého následníka trónu. Pôjdem tam, kam ma lekári pošlú. A na slovo ich poslúchnem. Nesmiem... Nesmiem ťa klamať. Chcem, aby si bol šťastný. Lebo ma miluješ. -Sem prosím. Tak. -Priniesli kvety od jeho veličenstva?-Áno. Jeho veličenstvo objednáva u miestneho záhradníka každý deň tie najkrajšie kvety. -Keby som len vedela, čo cisára poteší. -To, že sa vaše veličenstvo rýchlo uzdraví. -Áno. Keby to bolo v mojej moci. Už sme tu celé týždne a ešte sa mi stále
---	---

Grófka: Veličenstvo musí byť trpezlivé. Najskôr si musí zvyknúť na podnebie. Sissi: Skôr na myšlienku, že nikdy nebudem zdravá. Grófka: Ale, veličenstvo. Sissi: Nechajte ma. Viem, akú mám chorobu. Viem to. Ludovika: Ach. Nene: Prečo vzdycháš, mamička? Ludovika: Ach, Nene. Neviem, či vyžije. Musím ísť za ňou. Madeira je ďaleko a ona ta celý deň myslí iba na svoju chorobu a... Nene: Chúďa. Viem si predstaviť, ako trpí. Ludovika: Trpí. Potrebovala by niekoho, kto ju povzbudí. Kto jej pomôže. Prebudí túžbu po živote. Vyberiem sa za ňou. Možno jej pomôžem. Franz: Aké správy mi prinášate? Má sa už cisárovná lepšie? Seeburger: Ľutujem, veličenstvo, musím vás sklamať. Ale zdravotný stav jej veličenstva sa, žiaľ, nezmenil. Franz: Som zúfalý. Sofia: Povedali mi, že prišiel doktor Seeburger.	nepolepšilo. -Veličenstvo musí byť trpezlivé. Najskôr si musí zvyknúť na podnebie. -Skôr na myšlienku, že nikdy nebudem zdravá. -Ale, veličenstvo. -Nechajte ma. Viem, akú mám chorobu. Viem to. -Ach. -Prečo vzdycháš, mamička? -Ach, Nene. Neviem, či vyžije. Musím ísť za ňou. Madeira je ďaleko a ona ta celý deň myslí iba na svoju chorobu a... -Chúďa. Viem si predstaviť, ako trpí. -Trpí. Potrebovala by niekoho, kto ju povzbudí. Kto jej pomôže. Prebudí túžbu po živote. Vyberiem sa za ňou. Možno jej pomôžem. -Aké správy mi prinášate? Má sa už cisárovná lepšie? -Ľutujem, veličenstvo, musím vás sklamať. Ale zdravotný stav jej veličenstva sa, žiaľ, nezmenil. -Som zúfalý. -Povedali mi,
--	--

Aké správy nám prinášate? Franz: Zlé. Sofia: Stále nijaké zlepšenie? Franz: Nie. Seeburger: Bohužiaľ, nie, cisárska výsosť. Mám isté obavy. Chorobu komplikuje ťažká depresia. Poznačuje psychiku a sťažuje liečenie. Grófka: Výsosť, doručili dar od jeho veličenstva. Sissi: Je dojmavé, ako ma cisár rozmaznáva. Každý deň nový dar, každý deň kvety. Keby som nebola chorá. Grófka: Veličenstvo určite vyzdravie. Sissi: Už nikdy neuverím vešteniu z ruky. Raz mi cigánka vyveštila, že budem zdravá a šťastná. Bola som niekedy šťastná? Nie, nie. Som nevďačná. Nesmiem sa rúhať. Ja... Mala som šťastný život. A niekedy sa musia objaviť aj chmáry. Inak by sme nevedeli, aké je slnko vzácne. Ludovika: Správne. Sissi: Mami! Ludovika: Sissinka! Sissi: Mami. Mamička. Ludovika: Dieťa moje.	že prišiel doktor Seeburger. -Aké správy nám prinášate? -Zlé. -Stále nijaké zlepšenie?-Nie. -Bohužiaľ, nie, cisárska výsosť. Mám isté obavy. Chorobu komplikuje ťažká depresia. Poznačuje psychiku a sťažuje liečenie. -Výsosť, doručili dar od jeho veličenstva. -Je dojmavé, ako ma cisár rozmaznáva. Každý deň nový dar, každý deň kvety. -Keby som nebola chorá, -Veličenstvo určite vyzdravie. -Už nikdy neuverím vesteniu z ruky. Raz mi cigánka vyveštila, že budem zdravá a šťastná. Bola som niekedy šťastná? Nie, nie. Som nevďačná. Nesmiem sa rúhať. Ja... Mala som šťastný život. A niekedy sa musia objaviť aj chmáry. Inak by sme nevedeli, aké je slnko vzácne. -Správne. -Mami! -Sissinka! -Mami. Mamička.
--	---

Moje dieťa, môj poklad. Ako sa máš?	-Dieťa moje.
Sissi: Mami, kde sa tu berieš?	Moje dieťa, môj poklad. Ako sa máš?
Ludovika: Kráľ Ludwig mi ponúkol svoju jachtu.	-Mami, kde sa tu berieš?
Tak som ťa prišla navštíviť.	-Kráľ Ludwig mi ponúkol svoju jachtu.
Sissi: Som rada, že si prišla.	-Tak som ťa prišla navštíviť.
Veľmi som túžila za tebou. Už som ti aj chcela napísať,	-Som rada, že si prišla.
ale bála som sa, že ťa dlhá cesta unaví.	Veľmi som túžila za tebou. Už som ti aj chcela napísať,
Ludovika: Ale čo to vravíš? Išla by som za tebou aj na druhý koniec sveta.	ale bála som sa, že ťa dlhá cesta unaví.
Lebo viem, ako ma potrebuješ.	-Ale čo to vravíš? Išla by som za tebou aj na druhý koniec sveta.
Sissi: Ako sa má papinko?	-Lebo viem, ako ma potrebuješ.
A Nene? A čo deti?	-Ako sa má papinko?
Ludovika: Všetci chceli ísť za tebou.	-A Nene? A čo deti?
Sissi: Grófká, pripravte pre jej kráľovskú výsosť izby. Grófká: Áno, veličenstvo.	-Všetci chceli ísť za tebou.
Ludovika: Vezmite mi, prosím, klobúk. Aj slnečník.	-Grófká, pripravte pre jej kráľovskú výsosť izby.-Áno, veličenstvo.
Grófká: Áno, vaša kráľovská výsosť.	-Vezmite mi, prosím, klobúk. Aj slnečník.
Ludovika: Ďakujem.	-Áno, vaša kráľovská výsosť. -Ďakujem.
Ludovika: Prekrásny kraj. Nádherná krajina.	Prekrásny kraj. Nádherná krajina.
Sissi: Áno. Lenže, čo mám z tej krajiny?	-Áno.
Celý deň tu iba ležím a pozerám sa na more a na oblaky.	Lenže, čo mám z tej krajiny?
Ludovika: Áno. A myslíš na chorobu.	Celý deň tu iba ležím a pozerám sa na more a na oblaky.
Zmeníme program. Čochvíľa budeš ako rybička.	-Áno.
Musíš sa rozptýliť a nie iba rozmýšľať.	A myslíš na chorobu.
	Zmeníme program. Čochvíľa budeš ako rybička.
	Musíš sa rozptýliť

Musíš vsať a chodievať na prechádzky. Hm? Sissi: To sa ti povie, mama. Ale, ja som stále unavená. Ludovika: Únava ťa prejde, dieťa moje. Neboj sa. Zajtra začneme krátkou prechádzkou. Na druhý deň k nej kúsok pridáme a nakoniec si na chorobu ani nespomenieš. Uvidíš. No? Pozri sa na obyčajné ženy. Choroby ich trápia stále. Ale pri ťažkej práci na ne zabudnú. A keď zabudnú na chorobu, sú zdravé. Sissi: Možno máš pravdu, ale ja už nevládzem bojovať. Ludovika: Musíš. Nariaďujem prechádzky. Najprv si pozrieme okolie a postupne celý ostrov. Súhlasíš, dieťa? Tam, na druhej strane, je Francúzsko, Portugalsko a Španielsko. Ďaleko, ďaleko. Sissi: A Viedeň je ešte ďalej. Ludovika: Áno. No vidíš. Nie si taká unavená. Sissi: Si skvelý lekár. Pozri, krásne banány. Jeden si odtrhnem. Ludovika: Kam si sa rozbehla? Len pomaly. Jasne sme sa dohodli. Všetko, ale s mierou. Sissi: Rozkaz, pán doktor.	a nie iba rozmýšľať. Musíš vsať a chodievať na prechádzky. Hm? -To sa ti povie, mama. Ale, ja som stále unavená. -Únava ťa prejde, dieťa moje. Neboj sa. Zajtra začneme krátkou prechádzkou. Na druhý deň k nej kúsok pridáme a nakoniec si na chorobu ani nespomenieš. Uvidíš. No? Pozri sa na obyčajné ženy. Choroby ich trápia stále. Ale pri ťažkej práci na ne zabudnú. A keď zabudnú na chorobu, sú zdravé. -Možno máš pravdu, ale ja už nevládzem bojovať. -Musíš. Nariaďujem prechádzky. Najprv si pozrieme okolie a postupne celý ostrov. Súhlasíš, dieťa? Tam, na druhej strane, je Francúzsko, Portugalsko a Španielsko. Ďaleko, ďaleko. -A Viedeň je ešte ďalej.-Áno. No vidíš. Nie si taká unavená. -Si skvelý lekár. Pozri, krásne banány. Jeden si odtrhnem. Kam si sa rozbehla? Len pomaly. Jasne sme sa dohodli.
---	--

Hudba. Plukovník: Bon dias, signor. Muž: Bon dias. Plukovník: Gutes appetitus. Muž: Obrigamo. Plukovník: Prepáčte, ale priniesol som nemecko-maďarský slovník. Muž: No compro livros. Plukovník: Priniesol som vám nemecko-maďarský slovník. A chcel by som... Muž: No compro livros. Žena: Čo si želáte? Plukovník: Vy mi rozumiete? No to je úžasné. Pomôžte mi prosím. Žena: Rada. Muž: No compro livros. Žena: Pán nechce nič kúpiť. Plukovník: Ale, veď ja nič nepredávam. Naopak. Priniesol som nemecko-maďarský slovník. A chcel by som ho vymeniť za nejaký dobrý portugalský. Žena: Hovorí plynulou portugalčinou. Muž: No gano dicionario. Žena: Hovorí, že nijaký slovník nemá. Plukovník: Taká škoda. Nepoznáte náhodou niekoho, kto by ma naučil po portugalsky? Žena: Áno. Aj ja. Plukovník: Čo, čože, vy? Žena: No áno. Som študentka a dávam aj hodiny. Plukovník: Výborne. A kedy by sme mohli začať?	-Všetko, ale s mierou. -Rozkaz, pán doktor. -Bon dias, signor. -Bon dias. -Gutes appetitus. -Obrigamo. -Prepáčte, ale priniesol som nemecko-maďarský slovník. -No compro livros. -Priniesol som vám nemecko-maďarský slovník. -A chcel by som... -No compro livros. -Čo si želáte? -Vy mi rozumiete? -No to je úžasné. Pomôžte mi prosím. -Rada. -No compro livros. -Pán nechce nič kúpiť. -Ale, veď ja nič nepredávam. Naopak. Priniesol som nemecko-maďarský slovník. A chcel by som ho vymeniť za nejaký dobrý portugalský. HOVORÍ PORTUGALSKY -No gano dicionario. -Hovorí, že nijaký slovník nemá. -Taká škoda. Nepoznáte náhodou niekoho, kto by ma naučil po portugalsky? -Áno. Aj ja. -Čo, čože, vy? -No áno. Som študentka a dávam aj hodiny. Výborne.
--	---

Žena: Kedy chcete. Plukovník: Ihneď. Keď si môžem vybrať, ihneď. Žena: Ale, kde? Mám prísť k vám, alebo prídete vy ku mne? Plukovník: Raz vy a raz ja. Teraz by som navrhoval prvú hodinu pri mori. Áno? Žena: Hovorí plynulou portugálčinou. Plukovník: Úžasné. A čo to vlastne znamená? Žena: Súhlasím. Plukovník: Skvelé. Hneď som si to myslel. Oh, smiem prosiť? Majiteľ m.o: Molta že. Plukovník: No compro livros! Ludovika: Dieťa moje, o čom snívaš? Sissi: Nevieľ. Život je zvláštny. Všetko sa mi zdá zrazu krajšie. Záhrada, kvety, more... Ludovika: Nezmenili sa. Ale tvoje oči ich nevideli. Sissi: A teraz sa neviem na tú krásu vynadávať. Najradšej by som sa vydala na dlhú cestu po mori. Ludovika: Papinkova dcéra. Ten ma ťahal krížom-krážom po moriach. A čím väčšie vlny boli, tým viac sa mu to páčilo.	A kedy by sme mohli začať? -Kedy chcete. -Ihneď. Keď si môžem vybrať, ihneď. -Ale, kde? Mám prísť k vám, alebo prídete vy ku mne? -Raz vy a raz ja. Teraz by som navrhoval prvú hodinu pri mori. Áno? PORTUGALČINA. Úžasné. A čo to vlastne znamená? -Súhlasím. -Skvelé. Hneď som si to myslel. Oh, smiem prosiť? MAJITEĽ: "Molta že." -No compro livros! -Dieťa moje, o čom snívaš? -Neviem. Život je zvláštny. Všetko sa mi zdá zrazu krajšie. Záhrada, kvety, more... -Nezmenili sa. Ale tvoje oči ich nevideli. -A teraz sa neviem na tú krásu vynadávať. Najradšej by som sa vydala na dlhú cestu po mori.
--	--

Bola som na smrť vydesená, ale on sa len smial. Sissi: Myslím si, že na svete nie je nič tajomnejšie ako more. Teraz som veľa čítala o Grécku. O Aténach, o Korfu. Chcela by som sa tam ísť pozrieť. Ludovika: Bráni ti niečo? Sissi: Máš pravdu, mama. Nebráni. Ludovika: Konečne. Nepoznávam ťa. Nechcem to urieknuť, ale konečne si celkom prestala myslieť na chorobu. Áno. Páči sa mi, že zasa snívaš. Sissi: Ty si môj najlepší lekár. Ludovika: To sa uvidí Plukovník: Ďakujem. Žena: Asua saúde. Plukovník: A sua salute. Žena: Nie. Saude. Plukovník: Á, saúde. Nazdravie. Ach, au saute. Žena: A teraz začneme lekciiu. Plukovník: Výborne. Teším sa. Žena: Nie, nie, nie. Nie, Böckl, nie. Moment. Plukovník: No, škoda. Žena: Ako sa povie: Chcel by som piť? Plukovník: Desejou beber. Žena: Dobre. A povedzte: Dnes sa idem prechádzať k moru. Plukovník: Vou dar um passeio hoje a beira mar. Žena: Výborne. A ešte povedzte...	-Papinkova dcéra. Ten ma ťahal krížom-krážom po moriach. A čím väčšie vlny boli, tým viac sa mu to páčilo. Bola som na smrť vydesená, ale on sa len smial. -Myslím si, že na svete nie je nič tajomnejšie ako more. Teraz som veľa čítala o Grécku. O Aténach, o Korfu. -Chcela by som sa tam ísť pozrieť. -Bráni ti niečo? -Máš pravdu, mama. Nebráni. -Konečne. Nepoznávam ťa. Nechcem to urieknuť, ale konečne si celkom prestala myslieť na chorobu. Áno. Páči sa mi, že zasa snívaš -Ty si môj najlepší lekár. -To sa uvidí. -Ďakujem. -Asua saúde. -A sua salute. -Nie. Saude. -Á, saúde. Nazdravie. Ach, au saute. -A teraz začneme lekciiu. -Výborne. Teším sa. -Nie, nie, nie. Nie, Böckl, nie. Moment. -No, škoda. -Ako sa povie: Chcel by som piť? -Desejou beber. -Dobre. A povedzte: Dnes sa idem prechádzať k moru.
--	---

Plukovník: Pst, teraz sa opýtam ja. Ako povieť, mám ťa rád? Žena: To sa často nehovorí. Plukovník: Všetko je dobré, čo človek vie. Žena: Ako kedy. Plukovník: Vždy, vždy. Amo te. Žena: Ale veď vy to viete. Plukovník: Jediné slovo, ktoré viem povedať v každej reči. Amo te. Grófka: Hm, hm... Pán plukovník. Plukovník: Nerušiť! Čo je!? Pardon. Prosím. Žena: Prepáčte, že vyrušujem, ale povedali mi, že ste na terase. Plukovník: Aké je vaše želanie? Žena: Podťe so mnou. Odchádzame. Plukovník: Už zasa? A kam, prosím vás? Žena: Do Grécka. Plukovník: Do Grécka? Vy najlepšie viete, ako zbožňujem cisárovnú. Až za hrob. Ale, jej túžba po cestovaní ma privedie do hrobu. Grófka: Ale, pán plukovník. Plukovník: Odchod z Maďarska, šup na Madeiru, portugalčina v malíčku a hor sa do Grécka. Ja sa z toho zbláznim. Grófka: Nebojte sa. Aj v Aténach nájdete takú peknú učiteľku ako tu a v Maďarsku. Plukovník: Myslíte? Grófka: Viem to. Rozlúčte sa. Čakáme už len na vás.	-Vou dar um passeio hoje a beira mar. -Výborne. A ešte povedzte... -Pst, teraz sa opýtam ja. Ako povieť, mám ťa rád? -To sa často nehovorí. -Všetko je dobré, čo človek vie. -Ako kedy. -Vždy, vždy. Amo te. -Ale veď vy to viete. -Jediné slovo, ktoré viem povedať v každej reči. Amo te. -Hm, hm.... -Pán plukovník. -Nerušiť! Čo je!? Pardon. -Prosím? -Prepáčte, že vyrušujem, ale povedali mi, že ste na terase. -Aké je vaše želanie? -Podťe so mnou. Odchádzame. -Už zasa? A kam, prosím vás? -Do Grécka. -Do Grécka? Vy najlepšie viete, ako zbožňujem cisárovnú. Až za hrob. Ale, jej túžba po cestovaní ma privedie do hrobu. -Ale, pán plukovník. -Odchod z Maďarska, šup na Madeiru, portugalčina v malíčku a hor sa do Grécka. Ja sa z toho zbláznim. -Nebojte sa. Aj v Aténach nájdete takú peknú učiteľku ako tu
--	---

Nebudte smutný. Plukovník: Vám sa smeje. Grófká: Dovidenia. Plukovník: Dovidenia. Plukovník: Ako sa povie, škoda? Žena: Que pena. Plukovník: Que pena. Amo te. Musím odísť. Žena: Ja viem. Plukovník: Neplač. Žena: Nie, nie. Sissi: Impozantná krása. Ludovika: Áno. Skvost architektúry. Sissi: Obdivujem kultúru a krásu tejto krajiny. Zrúcaniny starého chrámu. Ludovika: Úchvatné. Sissi: V jednoduchosti je krása. Nádherný pohľad. Pán plukovník, aj vy ste taký nadšený? Sissi: Som v siedmom nebi, výsosť. Tieto kulisy postavili 500 rokov pred Kristom. Boli to múdry vzdelaní stavitelia. Sissi: Aj tak ich pokoril Rím. Franz: Zasa list od Sissi. Píše mmi skoro každý deň. Karl: No bravo. Čo ti píše? Franz: Som prekvapený. Vieš, kde sú teraz? Na Korfu. Karl: Na Korfu? Čo ju tam zaviedlo?	a v Maďarsku. -Myslíte? -Viem to. Rozlúčte sa. Čakáme už len na vás. -Nebudte smutný. -Vám sa smeje. -Dovidenia. -Dovidenia. -Ako sa povie, škoda? -Que pena. -Que pena. Amo te. -Musím odísť. -Ja viem. -Neplač. -Nie, nie. -Impozantná krása. -Áno. Skvost architektúry. -Obdivujem kultúru a krásu tejto krajiny. -Zrúcaniny starého chrámu. -Úchvatné. -V jednoduchosti je krása. Nádherný pohľad. Pán plukovník, aj vy ste taký nadšený? -Som v siedmom nebi, výsosť. Tieto kulisy postavili 500 rokov pred Kristom. Boli to múdry a vzdelaní stavitelia. -Aj tak ich pokoril Rím. -Zasa list od Sissi. Píše mmi skoro každý deň. -No bravo. Čo ti píše? -Som prekvapený. Vieš, kde sú teraz? Na Korfu.
--	---

Franz (číta z listu): O ceste som ti nepísala, lebo som sa bála, že... Karl: Čítaj hlasnejšie. Nepočujem dobre. Franz: O ceste do Grécka som ti ešte nepísala, lebo som sa bála, že by si ma kvôli môjmu zdraviu odhováral. Ale cítim sa veľmi dobre a som rada, že som videla tú krásu. Škoda, že tu nie ste. Už mi iba vy chýbate. Objavila som utešený domček. Kúpim ho a zariadim podľa antického vzoru.“ Dobré znamenie. Zasa nakupuje. Dobré znamenie. Karl: No bravo. Prosím ťa, napíš jej, aby pamätala aj na mňa. Chcem izbu. Nie antickú, ale pohodlnú. Franz: Píše tak optimisticky ako kedysi. Pozn.: Chýba vyjadrenie uvedené v titulku: V jej liste cítim obrovskú radosť zo života Sissi: Čakáš už dlho? Ludovika: Nie, nie. Ale musíme sa poponáhľať. Loď nás nepočká. Sissi: Nerada by som zmeškala. Prečo tu nie je grófka. Plukovník: Pani grófka, počkajte ma, prosím. Grófka: Ponáhľam sa. Čaká na mňa veličenstvo. Plukovník: Musíte počkať. Prišiel dvorný radca Seeburger. Chce sa porozprávať s jej veličenstvom. Grófka: Ale, ideme do Atén. Nemôže počkať?	-Na Korfu? Čo ju tam zaviedlo? -O ceste som ti nepísala, lebo som sa bála, že..." -Čítaj hlasnejšie. Nepočujem dobre. -"O ceste do Grécka som ti ešte nepísala, lebo som sa bála, že by si ma kvôli môjmu zdraviu odhováral. Ale cítim sa veľmi dobre a som rada, že som videla tú krásu. Škoda, že tu nie ste. Už mi iba vy chýbate. Objavila som utešený domček. Kúpim ho a zariadim podľa antického vzoru." -Dobré znamenie. Zasa nakupuje. -No bravo. Prosím ťa, napíš jej, aby pamätala aj na mňa. Chcem izbu. Nie antickú, ale pohodlnú. -Píše tak optimisticky ako kedysi. V jej liste cítim obrovskú radosť zo života. -Čakáš už dlho?-Nie, nie. Ale musíme sa poponáhľať. -Loď nás nepočká.-Nerada by som zmeškala. Prečo tu nie je grófka? -Pani grófka, počkajte ma, prosím. -Ponáhľam sa. Čaká na mňa veličenstvo.
---	---

Plukovník: Môže, ale aj tak to oznámte jej veličenstvu. Grófka: Ako si želáte. Dávajte pozor. Plukovník: Dávajte pozor! Človek nemá byť úctivý. Hm, to je obrázok. Ó. Kto si krásavica? Nestretli sme sa už niekde? Žena (rozpráva grécky): Den sas katalavono. Plukovník: Katala. Áno, áno. Keby som len vedel, čo to znamená. Plukovník: Ako sa voláš? Žena: Den saa katalaveno. Plukovník: Alexandra? Androméda? Ifigénia? Žena: Helena. Plukovník: Helena! Ó. Krásna Helena. Au! Číta mi myšlienky. Žena: Orea. Plukovník: Orea. Orea je krásna, nie? Je. Ty si orea, Helena. Ani som nevedel, že viem tak dobre po Grécky. Ó. Sissi: Grófka, prečo ste nás nechali tak dlho čakať? Grófka: Veličenstvo, prepáčte, prosím. Plukovník Böckl mi oznámil, že prišiel doktor	-Musíte počkať. Prišiel dvorný radca Seeburger. Chce sa porozprávať s jej veličenstvom. -Ale, ideme do Atén. Nemôže počkať? -Môže, ale aj tak to oznámte jej veličenstvu. -Ako si želáte. Dávajte pozor. -Dávajte pozor! Človek nemá byť úctivý. Hm, to je obrázok. Ó. Kto si, krásavica? Nestretli sme sa už niekde? GRÉČTINA: Den sas katalavono. -"Katala." Áno, áno. Keby som len vedel, čo to znamená. Ako sa voláš? -Den sas katalaveno. -Alexandra? -Androméda? Ifigénia? -Helena. -Helena! Ó. Krásna Helena. Au! Číta mi myšlienky. -Orea. -Orea. Orea je krásna, nie? Je. Ty si orea Helena. Ani som nevedel,
--	---

doktor Seeburger a prosí, aby ho vaša výsosť prijala. Sissi: Mali ste mu povedať, že teraz mám iný program. Ludovika: Ale, milé dieťa. Určite musí oznámiť do Viedne, ako sa máš. Vieš, ako netrpezlivo čaká Franz na správy o tebe. Sissi: Dobré. Idem. Pôjdeme ďalšou loďou. Ludovika: Áno. Sissi: Podťe, grófka. Ludovika: Počkám na terase. Sissi: Vitajte, pán dvorný radca. Mali ste dobrú cestu? Seeburger: Ďakujem, výsosť. Jeho veličenstvo ma poverilo, aby som vám odovzdal pozdrav a okamžite mu poslal správu o vašom zdravotnom stave. Sissi: Ďakujem za pozdrav. Prosím vás, vyšetrite ma rýchlo. Chcem ísť s matkou do Atén. Seeburger: Prosím, veličenstvo. Nebude to dlho trvať. Sissi: Grófka, pomôžte mi, prosím. Grófka: Ráčne, prosím. Seeburger: Dýchajte zhlboka. Veličenstvo, prosím, zakašlite. Ešte raz. Neuveriteľné.	že viem tak dobre po Grécky. Ó. -Grófka, prečo ste nás nechali tak dlho čakať? -Veličenstvo, prepáňte, prosím. Plukovník Böckl mi oznámil, že prišiel doktor Seeburger a prosí, aby ho vaša výsosť prijala. -Mali ste mu povedať, že teraz mám iný program. -Ale, milé dieťa. Určite musí oznámiť do Viedne, ako sa máš. Vieš, ako netrpezlivo čaká Franz na správy o tebe. -Dobré. Idem Pôjdeme ďalšou loďou. -Áno. -Podťe, grófka. -Počkám na terase. Vitajte, pán dvorný radca. Mali ste dobrú cestu? -Ďakujem, výsosť. Jeho veličenstvo ma poverilo, aby som vám odovzdal pozdrav a okamžite mu poslal správu o vašom zdravotnom stave. -Ďakujem za pozdrav. Prosím vás, vyšetrite ma rýchlo. Chcem ísť s matkou do Atén. -Prosím, veličenstvo. Nebude to dlho trvať. -Grófka, pomôžte mi, prosím. -Ráčne, prosím.
---	--

Ako dlho je vaša výsosť na Korfu? Sissi: Tri mesiace. Prečo? Seeburger: Zaujímavé. Sissi: Môj stav sa zhoršil? Seeburger: Naopak. Zázrak. Veličenstvo sa uzdravilo. Sissi: Naozaj? Pán doktor, prosím vás, skúste to ešte raz. Ešte raz sa nadýchнем. Seeburger: Veľmi rád. Sissi: Počujete niečo. Seeburger: Nie, Sissi: Nič? Seeburger: Nič. Sissi: Naozaj nič? Seeburger: Nič. Sissi: Pán doktor, ja som zdravá! Počkajte prosím. Mami! Mama! Mami! Mami! Ahch. Ludovika: Sissi! Preboha, dieťa, čo sa ti stalo? Prečo tak kričíš? Čo sa stalo? Čo sa stalo? Hovor už konečne. Sissi: Mami. Ludovika: Áno? Sissi: Ja som zdravá. Ludovika: Čo? Sissi: Áno. Ja som zdravá, som zdravá. (pozn.: titulok nesedí úplne presne s hovorenou replikou)	-Dýchajte zhlboka. Veličenstvo, prosím, zakašlite. Ešte raz. Neuveriteľné. Ako dlho je vaša výsosť na Korfu? -Tri mesiace. Prečo? -Zaujímavé. -Môj stav sa zhoršil? -Naopak. Zázrak. Veličenstvo sa uzdravilo. -Naozaj? Pán doktor, prosím vás, skúste to ešte raz. -Ešte raz sa nadýchнем. -Veľmi rád. -Počujete niečo? -Nie. -Nič? -Nič. -Naozaj nič? -Nič. -Pán doktor, ja som zdravá! Počkajte prosím. Mami! Mama! Mami! Mami! Ach. -Sissi! Preboha, dieťa, čo sa ti stalo? Prečo tak kričíš?
---	--

Sofia: Franz, prepáč, ale musím byť prvá, kto ti to oznámi. Franz: Čo sa stalo? Sofia: Stal sa zázrak. Sissi vyzdravela. Franz: Sissi. Toto je najlepšia správa, akú ste mi kedy priniesli, mama. Idem hneď za ňou a vezmem aj malú. Sofia: Najradšej by som išla aj ja. Muž 1: Veličenstvo, dovoľte, aby som vám vyjadril úprimné blahoželenie. Teším sa, že jej veličenstvo vyzdravelo. Franz: Ďakujem, excelencia. Muž 2: Dovoľte, veličenstvo, aby som sa pripojil k vašej radosti. Franz: Moje šťastie sa nedá vyjadriť slovami. Muž 2: Vaše rozhodnutie ísť jej veličenstvu naproti, má aj politický význam. Muž 1: Vyslovili ste aj moju myšlienku. Keby sa toto stretnutie spojilo s oficiálnou návštevou Milána a Benátok, bol by to diplomatický ťah, ktorý by priaznivo ovplyvnil vzťahy medzi Rakúskom a Lombardiou a Benátskom. Veličenstvo samo ráčilo povedať, že pôvab a šarm jej výsosti	Čo sa stalo? Čo sa stalo? Hovor už konečne. -Mami.-Áno? -Ja som zdravá.-Čo? -Áno. Ja som zdravá. Som zdravá. Úplne.-Sissi. -Franz, prepáč, ale musím byť prvá, kto ti to oznámi. -Čo sa stalo? -Stal sa zázrak. -Sissi vyzdravela. -Sissi? Toto je najlepšia správa, akú ste mi kedy priniesli, mama. -Idem hneď za ňou a vezmem aj malú. -Najradšej by som išla aj ja. -Veličenstvo, dovoľte, aby som vám vyjadril úprimné blahoželenie. Teším sa, že jej veličenstvo vyzdravelo. -Ďakujem, excelencia. -Dovoľte, veličenstvo, aby som sa pripojil k vašej radosti. -Moje šťastie sa nedá vyjadriť slovami. -Vaše rozhodnutie ísť jej veličenstvu naproti, má aj politický význam. -Vyslovili ste aj moju myšlienku. Keby sa toto stretnutie spojilo s oficiálnou návštevou Milána a Benátok,
---	---

dokážu viac, ako štáb generálov s armádou. Franz: Možno ste zabudli, páni, že jej výsosť prekonala ťažkú chorobu. A reprezentačné povinnosti by mohli ich chorobu vrátiť. Muž 1: Chápeme, veličenstvo. Ale vzťahy medzi Rakúskom a Lombardsko-Benátskom sú veľmi zlé. Postavenie našej krajiny vyžaduje múdre rozhodnutie. Sofia: Musím súhlasiť s pánom ministrom. Tvoja cesta za Elizabeth musí mať oficiálny charakter. Franz: Prosím vás... Sofia: Nemusíš nič hovoriť. Viem, že sa potrebuje zotaviť. Ale ona je cisárovná. A cisárovná musí vykonať všetko pre blaho svojej krajiny. Excelencia: Páni, nenachádzam slov. V Taliansku panujú protirakúske nálady. Obávam sa, ako Taliani prijmu cisársky pár. Pozval som vás do Terstu preto, aby sme sa na túto situáciu dobre pripravili. Nech sa páči, sadnite si, prosím. Muž 1: Veličenstvo, možno sú vaše obavy celkom zbytočné. Muž 2: Ak dovoľíte, na veci sa nedá už nič meniť. Návšteva je ohlásená a musí sa konať.	bol by to diplomatický ťah, ktorý by priaznivo ovplyvnil vzťahy medzi Rakúskom a Lombardiou a Benátskom. Veličenstvo samo ráčilo povedať, že pôvab a šarm jej výsosti dokážu viac, ako štáb generálov s armádou. -Možno ste zabudli, páni, že jej výsosť prekonala ťažkú chorobu. A reprezentačné povinnosti by mohli ich chorobu vrátiť. -Chápeme, veličenstvo. Ale vzťahy medzi Rakúskom a Lombardsko-Benátskom sú veľmi zlé. Postavenie našej krajiny vyžaduje múdre rozhodnutie. -Musím súhlasiť s pánom ministrom. Tvoja cesta za Elizabeth musí mať oficiálny charakter. -Prosím vás... -Nemusíš nič hovoriť. Viem, že sa potrebuje zotaviť. Ale ona je cisárovná. A cisárovná musí vykonať všetko pre blaho svojej krajiny. -Páni, nenachádzam slov. V Taliansku panujú protirakúske nálady. Obávam sa, ako Taliani prijmu cisársky pár. Pozval som vás do Terstu preto, aby sme sa na túto situáciu
---	---

Muž 1: Ja sa spolieham na našu cisárovnú. Svojím šarmom si okamžite získala Maďarov. Excelencia: Ak dovoľíte, Taliani nie sú Maďari. Muž 2: Mám otázku, výsosť. Ktoré mesto chce cisársky pár navštíviť ako prvé? Excelencia: Rozhodli sa pre Miláno. Muž 1: No prosím. V Miláne sa nemôže nič stať. Jednoduchá vec. Pozveme ich na predstavenie do Scaly. Potom usporiadame veľkú recepciu A máme po starosti. Dve ženy rozprávajúce po taliansky. Excelencia: Dobrý večer, pán starosta. Starosta: Dobrý večer, excelencia. Strážnik: Excelencia. Žena: Buonasera, Fillipo. Filippo: Á, buonasera. Come stai? Žena: Bene, bene. Filippo: É, cosi, cosi... Excelencia: Dnešné obecenstvo sa mi nezdá. Strážnik: Excelencia, už som to chcel hlásiť.	dobre pripravili. Nech sa páči, sadtíte si, prosím. -Veličenstvo, možno sú vaše obavy celkom zbytočné. -Ak dovoľíte, na veci sa nedá už nič meniť. Návšteva je ohlásená a musí sa konať. -Ja sa spolieham na našu cisárovnú. Svojím šarmom si okamžite získala Maďarov. -Ak dovoľíte, Taliani nie sú Maďari. -Mám otázku, výsosť. Ktoré mesto chce cisársky pár navštíviť ako prvé? -Rozhodli sa pre Miláno. -No prosím. V Miláne sa nemôže nič stať. Jednoduchá vec. Pozveme ich na predstavenie do Scaly. Potom usporiadame veľkú recepciu A máme po starosti. HOVORIA PO TALIANSKY
--	--

Samé služobníctvo. Komorné, kuchárky, pahlolci a vrátnici. Excelencia: Kto je za to zodpovedný? Strážnik: Pozvánky na dnešné galapredstavenie rozdala talianska šľachta svojmu služobníctvu. Bojkotujú návštevu cisárskeho páru. Excelencia: Takáto blamáž! Šľachticná: Poslala som tam vrátnikovú ženu. Šľachtic: A ja kuchára. Šľachtic 2: A ja svojho kočiša. Šľachtic 3: A ja komorníka. Šľachtic 3: Carlo nám všetko porozpráva. Šľachticná: Carlo išiel do opery? Šľachtic 3: Niektorú musel ísť na predstavenie. Detaily budú určite zábavné. Šľachtic 2: No, výborný nápad. Carlo: Buonasera. Minister: Viete, Carlo, že iba vy jediný... Vy jediný tu reprezentujete taliansku šľachtu? Carlo: Nehovoríte mi novinku, pán minister. Minister: Vedeli ste to? Muž: Excelencia, ja som v zúfalej situácii. Excelencia: Zasa máte problémy? Muž: Obecenstvo je čudné. Chcú vypísať cisársky pár. Čo ak im ublížia? Informovali ma, že orchester o všetkom vie. Excelencia: Čo pripravujú? Muž: Nič konkrétne neviem. Excelencia: Ihneď pošlite sem dirigenta. Muž: Rozkaz. Zavolajte dirigenta. Strážnik: Rozkaz. Excelencia: Okamžite ho dajte zavrieť. Na jeho miesto postavte spoľahlivého človeka.	-Dobrý večer, pán starosta. -Dobrý večer, excelencia. -Excelencia. TALIANČINA: Buonasera, Fillipo. -Á, buonasera. Come stai? -Bene, bene. -É, cosi, cosi... -Dnešné obecenstvo sa mi nezdá. -Excelencia, už som to chcel hlásiť. Samé služobníctvo. Komorné, kuchárky, pahlolci a vrátnici. -Kto je za to zodpovedný? -Pozvánky na dnešné galapredstavenie rozdala talianska šľachta svojmu služobníctvu. -Bojkotujú návštevu cisárskeho páru. -Takáto blamáž! -Poslala som tam vrátnikovú ženu. -A ja kuchára. -A ja svojho kočiša. -A ja komorníka. -Carlo nám všetko porozpráva. -Carlo išiel do opery? -Niektorú musel ísť na predstavenie. Detaily budú určite zábavné. -No, výborný nápad. -Buonasera, -Viete, Carlo, že iba vy jediný... Vy jediný tu reprezentujete taliansku šľachtu? -Nehovoríte mi novinku, pán minister. -Vedeli ste to? -Excelencia, som v zúfalej situácii. -Zasa máte problémy?
--	--

Muž: Excelencia, to by som neradil. Čo ak muzikanti odmietnu hrať? Excelencia: Všetkých predsa nemôžeme dať zavrieť. Muž: Čo ak odmietnu a nezahrajú na úvod rakúsku hymnu? Excelencia: To by tak chýbalo. Carlo: Uvidíte tú blamáž. Minister: Blamáž? Carlo: Sluhovia museli odprisahať, že ostentatívne budú ignorovať cisársky pár. Minister: Urážka majestátu. Carlo: Takto ich ešte nikde neprijali. Strážnik: Excelencia, hlásim príchod cisárskych veličenstiev. Excelencia: Ďakujem. Začína hrať rakúska hymna, ktorá sa po chvíli mení na skladbu Zbor židov od Verdiho. Excelencia: Čo je to? Muž: Zbor židov z Verdiho Nabucca. Excelencia: Dám ich obesiť. Za velezradu. Okamžite zatknúť dirigenta. Muž: Rozkaz. Strážnik: Ihneď prestaňte. Dirigent: Nie. Ešte sme iba začali.	-Obecenstvo je čudné. Chcú vypísať cisársky pár. Čo ak im ublížia? Informovali ma, že orchester o všetkom vie. -Čo pripravujú? -Nič konkrétne neviem. -Ihneď pošlite sem dirigenta. -Rozkaz. -Zavolajte dirigenta. -Rozkaz. -Okamžite ho dajte zavrieť. Na jeho miesto postavte spoľahlivého človeka. -Excelencia, to by som neradil. Čo ak muzikanti odmietnu hrať? -Všetkých predsa nemôžeme dať zavrieť. -Čo ak odmietnu a nezahrajú na úvod rakúsku hymnu? -To by tak chýbalo. -Uvidíte tú blamáž. -Blamáž? -Sluhovia museli odprisahať, že ostentatívne budú ignorovať cisársky pár. -Urážka majestátu. -Takto ich ešte nikde neprijali. -Excelencia, hlásim príchod cisárskych veličenstiev. -Ďakujem. ZAČALA HRAŤ RAKÚSKA HYMNA RAKÚSKA HYMNA SA ZMENILA NA ZBOR ŽIDOV -Čo je to? -Zbor židov z Verdiho Nabucca. -Dám ich obesiť. Za velezradu. Okamžite zatknúť dirigenta. -Rozkaz. STÁLE ZNIE ZBOR ŽIDOV
---	--

Strážnik: Ste zatknutý. Dirigent: Dobre. Počkajte, kým skončím. Strážnik: Podťe so mnou! Dirigent: Už som vám povedal, že až keď skončím. Franz: Toto má byť talianska aristokracia? Beatrice: Á, prepáčte, vzácní hostia. Môj drahý manžel poslal komornú, kuchárku a všetkých sluhov do opery. A ja mám iba dve ruky. Už trikrát som bola v pivnici. Ách, ja zbožňujem operu. Šľachtic: Ale, Beatrice. Beatrice: Nechaj ma. Raz sem príde rakúsky cisár, krásny a mladý a ja sedím doma. Šľachtic: Nie si sama, drahá. Beatrice: Viem. Lenže, ja nie som nijaká Talianka. Nie som nič. Narodená v Maďarsku, matka bola Poľka. Môj otec Rus, stará mama Švédka. A jeden starý otec dokonca Eskimák. Ach, joj, istenem, zlomila som si nechtík. Stále znie Zbor židov. Potlesk cisárovnjej. Postupne s pridávajú ostatní. Dirigent: Cisárovná tleska? Strážnik: Aj cisár. Dirigent: No, tak to som nečakal.	-Ihneď prestaňte. -Nie. Ešte sme iba začali. -Ste zatknutý. -Dobre. Počkajte, kým skončím. -Podťe so mnou! -Už som vám povedal, že až keď skončím. -Toto má byť talianska aristokracia? -Á, prepáčte, vzácní hostia. Môj drahý manžel poslal komornú, kuchárku a všetkých sluhov do opery. A ja mám iba dve ruky. Už trikrát som bola v pivnici. Ách, ja zbožňujem operu. -Ale, Beatrice. -Nechaj ma. Raz sem príde rakúsky cisár, krásny a mladý, a ja sedím doma. -Nie si sama, drahá. -Viem. Lenže, ja nie som nijaká Talianka. Nie som nič. Narodená v Maďarsku, matka bola Poľka. Môj otec Rus, stará mama Švédka. A jeden starý otec dokonca Eskimák. Ach, joj, istenem, zlomila som si nechtík. STÁLE ZNIE ZBOR ŽIDOV
---	---

Dirigent: Teraz už môžem ísť s vami. Strážnik: Dirigujte ďalej. Dirigent: Prosím. Muž: Excelencia. Excelencia: Čo chcete? Muž: Jej výsosť chce po predstavení spoznať taliansku šľachtu. Excelencia: Čo? Túto šľachtu? Muž: No a čo sa dá robiť? Cisárovná je presvedčená, že sú tu prítomní iba pozvaní hostia. Oficiálne pozvaní hostia. Excelencia: Čo tým sleduje? Muž: Neviem. Žena: Principessa Corini! Tlmený smiech prítomných. Sissi: Teší ma, princezná, že vás spoznávam. O vašom rode som už veľa počula. Muž: Principe Colonna! Žena: Contessa Cellini! Sissi: Teším sa, milá kontesa, že vás tu vidím. Veľa som o vás počula. Hlas z davu: Nevieš sa pokloniť?	TLIESKA SAMA -Cisárovná tleska? -Aj cisár. -No, tak to som nečakal. -Teraz už môžem ísť s vami. -Dirigujte ďalej. -Prosím. -Excelencia. -Čo chcete? -Jej výsosť chce po predstavení spoznať taliansku šľachtu. -Čo? Túto šľachtu? -No a čo sa dá robiť? Cisárovná je presvedčená, že sú tu prítomní iba pozvaní hostia. -Oficiálne pozvaní hostia. -Čo tým sleduje? -Neviem. -Principessa Corini! CHICHOT -Teší ma, princezná, že vás spoznávam. O vašom rode som už veľa počula. -Principe Colonna!
---	--

Muž: Jeho excelencia, minister vo výslužbe, Orlando! Muž mimo obraz: Čo by ešte chceli? Žena: Marchesa de la Forre! Muž: Conte Sforza! Carlo: Dobrý večer, vospolok. Beatrice m.o.: Á, Carlo je už tu! Muž 1 m.o.: Dobrý večer, Carlo (pozn.: nie je v titulku) Žena m.o.: Ako ste sa mali? (pozn.: nie je v titulku) Muž 2 m.o.: Nevedeli sme sa vás dočkať. Muž 3: Vitajte, Carlo. Beatrice Prosím, ako bolo? Carlo: Fantasticky. Beatrice: Teraz nejedz, ale povedz, prosím ťa, ako fantasticky? Carlo: Mariarri, ako obyčajne, vynikajúca. Grandiózna. A Toscar...aaa, aaa, aaa... Muž 1: Spevákov poznáme. Čo cisárovná? Žena 1: Povedzte, aká bola cisárovná? Carlo: Cisárovná? Žena 2: Áno. Carlo: Cisárovná, nemám slov. Ako z rozprávky. A tá nádherná róba... V živote som takú nevidel. Beatrice: A cisár? Čo mal oblečené? Carlo: Uniformu. Čo iné?	-Contessa Cellini! -Teším sa, milá kontesa, že vás tu vidím. Veľa som o vás počula. Z PUBLIKA: Nevieš sa pokloniť? Jeho excelencia, minister vo výslužbe, Orlando! -Čo by ešte chceli? -Marchesa de la Forre! -Conte Sforza! -Dobrý večer, vospolok! -Á. Carlo je už tu! -Nevedeli sme sa vás dočkať. -Vitajte, Carlo. -Prosím, ako bolo? -Fantasticky. -Teraz nejedz, ale povedz, prosím ťa, ako fantasticky? -Mariarri, ako obyčajne, vynikajúca. Grandiózna. A Toscar... -Spevákov poznáme. Čo cisárovná? -Povedzte, aká bola cisárovná?
--	--

Beatrice: Aha. A ako vyzeral? Carlo: Krásny muž. Beatrice: Nevrela som? Muž 1: Nezaujíma nás, ako vyzerali. Porozprávajte nám detaily o škandále a ako sa zachovalo naše služobníctvo. Žena: Áno. Carlo: Zostali až do konca. Muž: Čo, aj cisár ostal? Carlo: Pravdaže. A to skvelé prijatie! Dôstojné. To som ešte v živote nezažil. Šľachtic: Prijatie sa teda konalo? Muž: A naše služobníctvo sa zúčastnilo? Carlo: Všetci, všetci. Beatrice: Iba my sme chýbali. Carlo: Vaši sluhovia cisárovnú obdivujú a zbožňujú tak ako ja. Zajtra si prečítate v novinách, čo ste mali oblečené. Viacerí: My? Carlo: Iba tí, ktorí boli cisárovnej predstavení. Žena: My predstavení? Ved' sme všetci sedeli tu. Carlo: Sám neviem, či to bola náhoda alebo nejaký omyl alebo nedorozumenie, ale všetci vaši sluhovia boli predstavení namiesto vás. Žena: To nemyslíte vážne. Beatrice: Čo? Moja kuchárka bola predstavená namiesto mňa? Žena: A moja komorná takisto? Carlo: Presne tak. Cisárovná sa blahosklonne usmiala a povedala vašej kuchárke: Moja milá princezná, som potešená, že vás spoznávam. Už som počula veľa o vašom skvelom rode. Beatrice: Hrozné. Teraz si cisárovná myslí, že	-Cisárovná? –Áno. -Cisárovná, nemám slov. Ako z rozprávky. A tá nádherná róba? V živote som takú nevidel. -A cisár? Čo mal oblečené? -Uniformu. Čo iné? -Aha. A ako vyzeral?-Krásny muž. -Nevrela som? -Nezaujíma nás, ako vyzerali. Porozprávajte nám detaily o škandále a ako sa zachovalo Naše služobníctvo. -Áno. -Zostali až do konca. -Čo? Aj cisár zostal? -Pravdaže. A to skvelé prijatie! Dôstojné. To som ešte v živote nezažil. -Prijatie sa teda konalo? -Áno. -A naše služobníctvo sa zúčastnilo? -Všetci, všetci. -Iba my sme chýbali. -Vaši sluhovia cisárovnú obdivujú a zbožňujú tak ako ja. -Zajtra si prečítate v novinách, čo ste mali oblečené. -My? -Iba tí, ktorí boli cisárovnej predstavení. -My predstavení? Ved' sme všetci sedeli tu. -Sám neviem, či to bola náhoda alebo nejaký omyl alebo nedorozumenie, ale všetci vaši sluhovia boli predstavení namiesto vás. -To nemyslíte vážne. -Čo? Moja kuchárka bola predstavená namiesto mňa?
---	--

vyzerám ako moja kuchárka. Šľachtic: Nerozčuľuj sa, miláčik. Beatrice: Musím sa rozčuľovať. Vo Viedni bude potom rozprávať, ako som pribrala. A pozri aká som štíhla. Carlo: O tebe si cisár pomyslel, že si určite schudobnel. Tvoj kočiš mal totiž kockovanú košeľu. Muž: Som znemožnený. Beatrice: Musíme tú hanbu napraviť. Pôjdeme na najbližšiu recepciu a všetko vysvetlíme. Žena: Máte pravdu. Carlo: Obávam sa, že vaše predsavzatia už neuskutočníte. Lebo cisársky pár hneď zajtra ráno odchádza z Milána. A ide... Muž: Kam? Žena: Kam? Carlo: Do Benátok. Franz: Toto mlčanie je pre mňa horšie ako atentát. Sissi: Taliani ťa nemajú prečo vítať. Ty si podpisoval rozsudky smrti, o ktorých za teba rozhodli iní. Franz: Každý štátnik sa dopustí chyby. Radetzky bol tvrdý, môj brat tolerantný.	-A moja komorná takisto? -Presne tak. Cisárovná sa blahosklonne usmiala a povedala vašej kuchárke: "Moja milá princezná, som potešená, že vás spoznávam. Už som počula veľa o vašom skvelom rode." -Hrozné. Teraz si cisárovná myslí, že vyzerám ako moja kuchárka. -Nerozčuľuj sa, miláčik. -Musím sa rozčuľovať. Vo Viedni bude potom rozprávať, ako som pribrala. -A pozri, aká som štíhla. -O tebe si cisár pomyslel, že si určite schudobnel. Tvoj kočiš mal totiž kockovanú košeľu. -Som znemožnený. -Musíme tú hanbu napraviť. -Pôjdeme na najbližšiu recepciu a všetko vysvetlíme. -Máte pravdu. -Obávam sa, že vaše predsavzatia už neuskutočníte. Lebo cisársky pár hneď zajtra ráno odchádza z Milána. A ide... -Kam? -Kam? -Do Benátok. -Toto mlčanie je pre mňa horšie ako atentát.
---	--

Sissi: Podceňoval si moje obavy. Nechcela som, aby ťa takto ponížili.

Franz: To najhoršie ma ešte len čaká. Cesta ku Kostolu svätého Marka. Nechcem, aby si trpela.

Sissi: Svoje som si už pretrpela. Cesta na Madeiru bola ešte smutnejšia A podstúpila som ju.

Z lásky.

Franz: Ďakujem nebesiam, že ťa mám.

Fanfáry. Neskôr počuť zvuk špliechajúcej/tečúcej vody.

Sissi: Naše dieťa!

Franz: To je moje prekvapenie.

Počuť zvuk bežiacej Sissi. V dave naokolo znie šum a vrava.

-Taliani

ňa nemajú prečo vítať.

Ty si podpisoval rozsudky smrti,
o ktorých za teba rozhodli iní.

-Každý štátnik
sa dopustí chyby.

Radetzky bol tvrdý,
môj brat tolerantný.

-Podceňoval si moje obavy.

Nechcela som,
aby ťa takto ponížili.

-To najhoršie
ma ešte len čaká.

Cesta ku Kostolu svätého Marka.

-Nechcem, aby si trpela.

-Svoje som si už pretrpela.

Cesta na Madeiru
bola ešte smutnejšia.

A podstúpila som ju.
Z lásky.

-Ďakujem nebesiam,
že ťa mám.

FANFÁRA

Sissi: Môj poklad. Už ťa nikdy nikomu nedám.
Teraz už budeme navždy spolu. Dievčatko.
Navždy.

Muž z davu: E viva la mama!

Z davu sa ozýva krik, ovácie. Následne zvuk zvonov a organová hudba.

Franz: Pod'. (pozn.: nie je v titulku)

Sissi: Prepáčte mi, eminencia, že ma zdržalo dieťa. Ale, neverila som, že ho ešte niekedy v živote uvidím. Nemohla som inak. Premohlo ma šťastie.

Pápež: Blažení sú všetci tí, ktorých srdcia prekypujú radosťou.

Lebo radosť pochádza od Boha.

Po orgánovej hudby začína hrať rakúska hymna.

Mužský hlas mimo obraz: V slovenskom znení:
Zuzana Tlučková, Anna Javorková, Emília
Vášáryová, Miroslav Noga, Elo Romančík, Ivo
Gogál, Maroš Zednikovič, Boris Farkaš, Eva
Rysová, Eva Landlová, Peter Kočíš, Stano

-Naše dieťa!

-To je moje prekvapenie.

-Môj poklad.

Už ťa nikdy nikomu nedám.

Teraz už budeme navždy spolu.
Dievčatko. Navždy.

-E viva la mama!

OVÁCIE

VYZVÁŇANIE ZVONOV

ORGANOVÁ HUDBA

-Prepáčte mi, eminencia,
že ma zdržalo dieťa.

Ale, neverila som,
že ho ešte niekedy v živote uvidím.

Nemohla som inak.
Premohlo ma šťastie.

-Blažení sú všetci tí,
ktorých srdcia prekypujú radosťou.

Lebo radosť
pochádza od Boha.

RAKÚSKA HYMNA

Dančiak, Dagmar Sanitrová, Dušan Taragel', Ján Mistrík, Pavol Topol'ský, Vladimír Jedľovský, Andrej Hryc, Oľga Solárová, Monika Radványiová, Ján Klimo a ďalší. Slovenské znenie pripravili: zvuk: Gustáv Pálka, strih: Irena Gahyová Jirků, asistentka réžie: Beáta Kousalová, vedúci výrobného štábu: Miroslav Hriešik, preklad: Anna Šurinová, dialógy: Mária Pôčiková a Magda Rúfusová, réžia slovenského znenia: Štefánia Gorduličová.	Skryté titulky:ŠTEVO DVORSKÝ Altop Service SLOVENSKÁ TELEVÍZIA
--	--

* * *

2. Správne konanie č. 0112/SKO/2024

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: Duel šampiónov

Deň vysielania: 31. 3. 2024

Čas vysielania: cca 20:34:37 hod.

zvukovo-obrazová zložka	prepis zobrazených titulkov
- znelka programu	Titulky pripravila Teledata, s.r.o.
Moderátor: Vitajte! Vybrali ste si semifinálový	ÚVODNÁ ZVUČKA
súboj Duelu šampiónov 2024. Vybrali	G. MAREŠ: Vitajte.
ste si vedomostný férový boj dvoch špičkových súťažiacich. Eva z Košíc	Vybrali ste si semifinálový súboj Duelu šampiónov 2024.
a Pavol z Levíc.	Vybrali ste si vedomostný férový boj dvoch špičkových súťažiacich.
Obaja majú množstvo skúseností z podobných ťažkých duelov	Eva z Košíc a Pavol z Levíc.
s vynikajúcimi hráčmi a obaja sa v podobnej situácii už ocitli,	Obaja majú množstvo skúseností
keď proti sebe nastúpili vo štvrtfinále	z podobných ťažkých Duelov s vynikajúcimi hráčmi
	a obaja sa v podobnej situácii už ocitli,

Duelu šampiónov 2022. A vtedy to bolo neskutočne vyrovnané. Po prvom dueli rovnaký počet nahratých eur. - znelka, v obraze o. i.: „ARCHÍV 2022“, Moderátor: 880:530. Posledná odpoveď pre Pavla. Eva: Čo je to za zviera? Moderátor: Čo je to za zviera? Za? Pavol: Tak 350. Moderátor: Za 350. Pavol, ako sa volá živočích, ktorého vidíme na obrázku na fotografii? Pavol: To by mala byť kapybara. Moderátor: Najväčší žijúci hlodavec na svete, kapybara je správna odpoveď. Neskutočne vyrovnaný Duel. Naozaj neskutočne. 880 na jednej strane, 880 na druhej strane. - znelka Moderátor 2: História sa nám opakuje, tí istí hráči proti sebe a pri mne na sedačkách opäť sedia aj Katka a Melinda. Dámy, aké sú to pocity, keď vidíte v podstate s takýmto odstupom času opäť tento súboj a opäť zase ten súboj zažijete? Katka: Aj v súvislosti s touto ukážkou som si uvedomila v Evkinom prípade, že jej hlavnou taktikou je	keď proti sebe nastúpili v štvrtfinále Duelu šampiónov 2022 a vtedy to bolo neskutočne vyrovnané. Po prvom Dueli rovnaký počet nahratých eur. 880:530. Posledná odpoveď pre Pavla. -Čo je to za zviera? -Čo je to za zviera? Za? -Tak 350. -Za 350 Pavol, ako sa volá živočích, ktorého vidíme na obrázku na fotografii? -To by mala byť kapybara. -Najväčší žijúci hlodavec na svete, kapybara je správna odpoveď. Neskutočne vyrovnaný Duel. Naozaj, neskutočne. 880 na jednej strane, 880 na druhej strane. História sa nám opakuje, tí istí hráči proti sebe a pri mne na sedačkách opäť sedia aj Katka a Melinda. Dámy, aké sú to pocity, keď vidíte v podstate s takýmto odstupom času opäť tento súboj a opäť zase ten súboj zažijete? -Aj v súvislosti s touto ukážkou som si uvedomila v Evkinom prípade, že jej hlavnou taktikou je opatrnosť
--	--

opatrnosť a možno by som ju chcela povzbudiť k tomu, aby... aby sa neobávala investovať viac, najmä pri otázkach z jej komfortnej zóny Avšak sami dobre vidíme, kam to dotiahla touto taktikou, a teda Evi, nič nemeň, už si hru. Veľmi ti držím palce a veľa šťastia. aby tie otázky, ktoré padnú, aby... aby padli na úrodnú pôdu. Eva: Díky. Moderátor 2: Melinda. Melinda: No, ja som to vtedy tiež veľmi prežívala, určite krvi by sa mi nedorezal a predpokladám, že tomu bude tak aj teraz. Moderátor 2: Mikuláš, ešte niečo. Mikuláš: Evička, nestresuj, vyhráš to. - smiech Moderátor 2: Uvidíme, ako to dopadne, my sa už nevieme dočkať. Ja som sám v napätí, tak podťe na to. Moderátor: Uvidíme, uvidíme. Aj ja sa veľmi teším. Naozaj, teším sa na tento súboj Duelu šampiónov 2024. Pred nami je úžasné semifinále a štartujeme 1. kolom. -znelka Moderátor: A v ňom desať otázok pre jedného, pre druhého, stovka je pripravená, to znamená, že bonus môžete získať.	a možno by som ju chcela povzbudiť k tomu, aby sa neobávala investovať viac, najmä pri otázkach z jej komfortnej zóny. Avšak sami dobre vidíme, kam to dotiahla touto taktikou a teda, Evi, nič nemeň, už si hru. Veľmi ti držím palce a veľa šťastia, aby otázky, ktoré padnú, aby padli na úrodnú pôdu. -Díky. VLADO: Melinda. -Ja som to vtedy tiež veľmi prežívala, určite krvi by sa mi nedorezal a predpokladám, že tomu bude tak aj teraz. -Mikuláš, ešte niečo. -Evička, nestresuj, vyhráš to. <u>-Uvidíme, ako to dopadne, my sa už nevieme dočkať.</u> <u>Som sám v napätí, tak podťe na to.</u> <u>-Uvidíme, uvidíme.</u> Aj ja sa veľmi teším. Naozaj, teším sa na tento súboj Duelu šampiónov 2024. Pred nami je úžasné semifinále a štartujeme 1. kolom. A v ňom desať otázok pre jedného, pre druhého, stovka je pripravená, to znamená, že bonus môžete získať.
--	---

Držím vám palce. Najprv Pavol, vašich prvých desať otázok. Založenie nehnuteľnosti ako ručenie za úver sa nazýva "h"? Pavol: Hypotéka. Moderátor: Áno. Je slovo pozícia synonymom slova poloha? Pavol: Áno. Moderátor: Správne. Čo sa meria v pascaloch? Pavol: Tlak. Moderátor: Áno. Moderátor : Ako sa volá grécka mytologická bohyňa víťazstva? Pavol: Aténa Niké. Moderátor: Je to tak. Ako sa nazýva 5. trieda osemročného gymnázia? Pavol: Kvinta. Moderátor : Áno. Čo robia detvianski žandári hore grúňom? Pavol: Plačú. Moderátor: Plačú. Poniklec je bylina alebo motýľ? Pavol: Bylina. Moderátor: Áno. Moderáto : Posudzovateľ vedeckej alebo odbornej práce sa nazýva "o"? Pavol: Oponent. Moderátor: Je to tak. V ktorom storočí sa narodil Ludwig van Beethoven? Pavol: V 18. Moderátor: Výborne.	Držím vám palce. Pavol vašich prvých desať otázok. Založenie nehnuteľnosti ako ručenie za úver sa nazýva "h"? -Hypotéka. -Áno. Je slovo pozícia synonymom slova poloha? -Áno. -Správne. Čo sa meria v pascaloch? -Tlak.-Áno. <u>Ako sa volá grécka mytologická bohyňa víťazstva?</u> -Nike. -Je to tak. Ako sa nazýva 5. trieda osemročného gymnázia? -Kvinta. -Áno. <u>Čo robia detvianski žandári hore grúňom?</u> -Plačú. - Plačú. Poniklec je bylina alebo motýľ? -Bylina. -Áno. <u>Posudzovateľ vedeckej alebo odbornej práce sa nazýva "o"?</u> -Oponent. -Je to tak. V ktorom storočí sa narodil Ludwig van Beethoven? -V 18. -Výborne.
--	---

Dlhoročným členom činohry SND je Dušan? Pavol: Jamrich. Moderátor: Dušan Jamrich je správna odpoveď. Pavol: Ďakujem. Moderátor: Radosť s vami súťažiť. Opäť stopercentný Pavol. Po 1. kole stovka už putuje pomaličky do jeho vrecka. Evka, pripravená na svojich desať otázok, poďme na ne. Ktoré dve biblické mestá charakterizujú nemravný život? Eva: Sodoma a Gomora. Moderátor: Je to tak. Miloš Forman režíroval film Hoří, má ... Eva: Panenko. Moderátor: Je to tak. Na výrobu technického snehusa používajú snežné? Eva: Delá. Moderátor: Áno. Má mango kôstku? Eva: Má. Moderátor: Je to tak. Vyhodenie vysokopostavených osôb z okna je de... Eva: Fenestrácia. Moderátor: Áno. Aký tvar mala prvá umelá družica Zeme Sputnik jedna? Eva: Guľovitá. Moderátor: Áno, guľa. Čomu hovoria Česi veselka? Eva: Svadbe.	Dlhoročným členom činohry SND je Dušan? -Jamrich. -Dušan Jamrich je správna odpoveď. -Ďakujem. -Radosť s vami súťažiť. Opäť stopercentný Pavol. Po 1. kole stovka už putuje pomaličky do jeho vrecka. Evka pripravená na svojich desať otázok, poďme na ne. <u>Ktoré dve biblické mestá charakterizujú nemravný život?</u> -Sodoma a Gomora. -Je to tak. Miloš Forman režíroval film Hoří, má? -Panenko. -Je to tak. Na výrobu technického snehu sa používajú snežné? -Delá. -Áno. <u>Má mango kôstku?</u> -Má. -Má, je to tak. Vyhodenie vykopostavených osôb z okna je "de"? -Fenestrácia. -Áno. <u>Aký tvar mala prvá umelá družica Zeme Sputnik?</u> -Guľovitá. -Áno, guľa. Čomu hovoria Česi veselka? -Svadbe.
---	--

Moderátor: Áno. Lietadlá, ktorého štátu sú označené OK? Eva: Česka. Moderátor: Áno. Na čo sa používa decimálka? Eva: Na váženie. Moderátor: Áno. Preložte do slovenčiny české slovo poslech. Eva: Posluch, počuv. Moderátor: Počuv? Nie je správna odpoveď. Počúvanie. Eva: Ja mám české školy. Moderátor: Počúvanie. Som si myslel, že obaja budete stopercentní, ale nakoniec po 1. kole 300, 270. - znelka Moderátor 2: Toto 1. kolo pre Pavla. Melinda: Toto má asi najradšej, ináč. Moderátor: Hej? A čo tie ďalšie kolá? Melinda: Tam..., tiež ich má rád, samozrejme, ale tam je trošku viacej v strese. Toto si užíva. -znelka Moderátor: V druhej časti dvadsať otázok, desať tém. Klasika, vyberáte si sami pre seba, prečítajme si ich. Oscar, Vlajky, teda Vlajky a zástavy, V kuchyni, Astronauti a kozmonauti, Mosty, Hormóny,	<u>-Áno.</u> Lietadlá, ktorého štátu sú označené OK? <u>-Česka.</u> <u>-Áno.</u> <u>Na čo sa používa decimálka?</u> <u>-Na váženie.</u> <u>-Áno.</u> Preložte do slovenčiny české slovo poslech. <u>-Posluch, počuv.</u> -Počuv nie je správna odpoveď. Počúvanie. <u>-Ja mám české školy.</u> -Počúvanie. Myslel som si, že obaja budete stopercentní, ale nakoniec po 1. kole 300, 270. -Toto 1. kolo pre Pavla. <u>-Toto má asi najradšej.</u> -Hej? A čo ďalšie kolá? <u>-Tiež ich má rád,</u> <u>ale tam je trošku viac v strese.</u> <u>Toto si užíva.</u> -V 2. časti dvadsať otázok, desať tém. Klasika, vyberáte si sami pre seba, prečítajme si ich. Oscar, Vlajky a zástavy, V kuchyni, Astronauti a kozmonauti, Mosty, Hormóny,
--	---

Kto je to? Pre rýchlych počtárov, Literatúra pre deti a mládež a Čo sa stalo v tento deň. Pavol. Pavol: Vlajky a zástavy za 100. Moderátor: V strede vlajky ktorého štátu strednej Ameriky je vyobrazený trogón, pestro sfarbený vták s krátkymi krídlami a dlhým chvostom? Pavol: Dominika? Moderátor: Nie je to správna odpoveď. Evka? Eva: Nebudem. Moderátor: Pozrite sa. Je tam stvárnený exotický papagáj quetzal. Guatemalský... Pavol (súčasne s moderátorom): Guatemala. Moderátor: ... guatemalský národný vták symbolizujúci slobodu. 200:270. Evka, prvý váš výber v 2. kole. Eva: Hormóny za 100. Moderátor : Ktorá žľaza vylučuje hormón T4 – tyroxín? Eva: Je to štítna žľaza. Moderátor: Je to tak a produkuje ešte ďalší hormón. Eva: Tyroxín. Tyroxín. Moderátor: Mám tu napísané trijóddityronín. Ale... Eva: T3. Moderátor: Áno, T3, ťažko som to aj vyslovil.	Kto je to?, Pre rýchlych počtárov, Literatúra pre deti a mládež, Čo sa stalo v tento deň, <u>Pavol.</u> -Vlajky a zástavy za 100. -V strede vlajky ktorého štátu Strednej Ameriky je vyobrazený trogón, pestro sfarbený vták s krátkymi krídlami a dlhým chvostom? -Dominika. -GONG. -Nie je to správna odpoveď. Evka. -Nebudem. -Pozrite sa. Je tam stvárnený exotický papagáj quetzal. Guatemalský národný vták symbolizujúci slobodu. 200:270 Evka, prvý váš výber v 2. kole. -Hormóny za 100. -Ktorá žľaza vylučuje hormón T4 - tyroxín? -Je to štítna žľaza. -Je to tak a produkuje ešte ďalší hormón. -Tyroxín. -Mám tu napísané trijóddityronín. -T3. -Áno, T3, ťažko som to aj vyslovil.
---	---

Eva: Áno. T3 (súčasne s moderátorom) Moderátor: 370 : 200. Pavol. Pavol: Ešte raz Vlajky a zástavy za 100. Moderátor: Ktorý európsky štát má v strede svojej vlajky znak, na ktorom sú vyobrazené aj dve červené kravy? Pavol: Gibraltár. Moderátor: Evka, budete odpovedať? Eva: Nie, nebudem. Moderátor: Pozrite sa. Pavol: Andora. Moderátor: Andora, áno. Pozerám, že či sú to kravy, ale áno, sú. Pavol: Dobytok. Moderátor: Dobytok určite. Moderátor: 100 : 370. Evka, vyberajte. Eva: Ešte raz hormóny za 100. Moderátor: Ako sa nazýva hormón produkovaný epifýzou? Eva: Je to melatonín. Moderátor: Melatonín je správna odpoveď, áno. Je to tak. Neodborne sa mu hovorí aj tretie oko. Eva: Žľaze sa hovorí tretie oko. Moderátor: Žľaze sa hovorí tretie oko. Eva: A melatonínu spánkový hormón. Moderátor: Spánkový hormón, presne tak. Ale len	370:200. Pavol. -Ešte raz Vlajky a zástavy za 100. -Ktorý európsky štát má v strede svojej vlajky znak, na ktorom sú vyobrazené aj dve červené kravy? -Gibraltár. -Nie je to správna odpoveď. Evka, budete odpovedať? -Nie, nebudem. -Pozrite sa. -Andora. -Andora, áno. Pozerám, či sú to kravy, ale áno sú. -Dobytok. -Dobytok určite. 100:370. Evka, vyberajte. -Ešte raz hormóny za 100. -Ako sa nazýva hormón produkovaný epifýzou? -Je to melatonín. -Melatonín je správna odpoveď, áno. Je to tak. Neodborne sa mu hovorí aj tretie oko. -Žľaze sa hovorí tretie oko. -Áno, žľaze sa hovorí tretie oko. -Melatonínu spánkový hormón. -Spánkový hormón, presne tak.
--	--

sto eur môžem dať. 470:100. Pavol: Čo sa stalo v tento deň? Za 100. Moderátor: Čo bolo na Slovensku zavedené 8. februára 1993? Pavol: Slovenská koruna. Moderátor: Slovenská koruna je správna odpoveď. Presne tak, 8. februára 1993 prebehla menová odluka, ktorou československá koruna vlastne zanikla. 200:470. Moderátor: Evka si vyberá. Eva: Vyberám si Pre rýchlych počtárov a poprosím za 100. Moderátor: Koľkokrát je súčin čísel 5, 3, 3 väčší ako podiel čísel ako podiel čísel 36 a 4? Eva: Päťkrát. Moderátor: 0,5 sekundy, správna odpoveď. Je to tak. 570 : 200 Pavol. Pavol: Ešte raz čo sa stalo v tento deň? Za 100. Moderátor: Čo a kde bolo na Slovensku založené 16. septembra 1862? Pavol: Tak to netuším. Moderátor: Eva. Eva: Mimo súťaž. Matica slovenská v Martine. Moderátor: Gymnázium..., Eva: Gymnázium, dobre.	Ale len 100 eur môžem dať. 470:100 -Čo sa stalo v tento deň? Za 100. -Čo bolo na Slovensku zavedené 8. februára 1993? -Slovenská koruna. -Slovenská koruna je správna odpoveď. Presne tak, 8. februára 1993 prebehla menová odluka, ktorou československá koruna zanikla. 200:470. <u>Evka si vyberá.</u> -Vyberám si Pre rýchlych počtárov a poprosím za 100. -Koľkokrát je súčin čísel 5, 3, 3 väčší ako podiel čísel 36 a 4? -Päťkrát. - 0,5 sekundy, správna odpoveď. Je to tak, áno. 570:200. Pavol. -Ešte raz čo sa stalo v tento deň? Za 100. -Čo a kde bolo na Slovensku založené 16. septembra 1862? -Tak to netuším. -Eva. -Mimo súťaž. Matica slovenská v Martine.
--	--

Moderátor: ...v Revúcej Revúcke gymnázium založené 16. septembra 1862. 570:100. Eva si vyberá. Eva: Ešte raz Pre rýchlych počtárov, opäť za 100. Moderátor: Pozemok v tvare obdĺžnika má šírku 300 cm a dĺžku o 8 metrov väčšiu. Koľko metrov pletiva potrebujeme na jeho oplatenie, ak na jednej strane je plechová brána široká 10 decimetrov? Eva: 27 metrov. Moderátor: Pri ktorej... pri ktorom slove ste vedeli správnu odpoveď Moderátor: 670:100. 27 metrov je správna odpoveď, áno. Pavol. Pavol: Kto je to? Za 100. Moderátor: Kto je to? Na základe indície, uveďte, pozrite sa. Čí portrét vidíme na obrázku? Pavol: Kopernika. Moderátor: Eva. Eva: Fibonacci. Moderátor: Presne tak, áno. Na základe ktorej indície? Eva : Je tam Phi, je tam špirála a je tam zlatý rez. Moderátor : Leonardo Fibonacci, výborne. Moderátor: 770:0.	Gymnázium v Revúcej. Revúcke gymnázium založené 16. septembra 1862. 570:100. Eva si vyberá. -Ešte raz Pre rýchlych počtárov, opäť za 100. -Pozemok v tvare obdĺžnika má šírku 300 cm a dĺžku o 8 metrov väčšiu. Koľko metrov pletia potrebujeme na jeho oplatenie, ak na jednej strane je plechová brána široká 10 decimetrov? -27 metrov. -Pri ktorom slove ste vedeli správnu odpoveď? 670:100. 27 metrov je správna odpoveď, áno. Pavol. -Kto je to? Za 100. -Kto je to? Na základe indície uveďte. Pozrite sa. Čí portrét vidíme na obrázku? -Kopernika. Eva. -Fibonacci. -Presne tak, áno. Na základe ktorej indície? -Je tam Phi, špirála a je tam zlatý rez. -Leonardo Fibonacci, výborne. 770:0
--	--

Eva. Eva: V kuchyni za 80, poprosím. Moderátor: V kuchyni. Fotografia. Mlynček na fotografii, ktorý pretláča potraviny cez kovový disk s dierami má prívlastok? Ako sa volá tento mlynček? Pavol. Pavol: Ďakujem. Moderátor: Pasírovací, na pasírovanie zeleniny na prípravu kašovitých pokrmov. 690:0. Pavol, podťte, zaberte. Pavol: Mosty za 100. Moderátor: Mosty. Čím sa v druhej polovici 20. storočia preslávil Glienický most cez rieku Havola na území Nemecka? Pavol: Bol to prechod medzi Východným a Západným Nemeckom Most špiónov. - gong Moderátor: Most špiónov je správna odpoveď. Áno, presne tak. Bola tam vlastne zrealizovaná výmena špiónov, zajatcov. Takže most špiónov. Tak sa... tým sa preslávil. 100:690. Eva.	Eva. -V kuchyni za 80 poprosím. -V kuchyni. Fotografia. Mlynček na fotografii, ktorý pretláča potraviny cez kovový disk s dierami má prívlastok? Ako sa volá tento mlynček? GONG Pavol. -Ďakujem. -Pasírovací, na pasírovanie zeleniny, na prípravu kašovitých pokrmov. 690:0. Pavol, podťte, zaberte. -Mosty za 100. -Mosty. Čím sa v druhej polovici 20. storočia preslávil Glienický most cez rieku Havola na území Nemecka? -Bol to prechod medzi Východným a Západným Nemeckom. Most špiónov. GONG Most špiónov je správna odpoveď. Áno, presne tak. Bola tam zrealizovaná výmena špiónov, zajatcov. Takže most špiónov. Tým sa preslávil. 100:690. Eva.
--	---

Eva: Skúsím reparát V kuchyni za 80. Moderátor: Zväzok alebo vrecúško, čoho pomenúva francúzsky výraz bouquet garni? Eva: Byliniek alebo korenín. Moderátor: Je to tak, ako hovoríte. Na dochutenie vývarov, omáčok, polievok, bouquet garni. 770:100. Pavol. Pavol: Tak ešte raz Mosty za 100. Moderátor: V ktorej ázijskej krajine bol v roku 2018 otvorený v pohorí Bá Ná zlatý most, ktorý je určený pre peších a podopierajú ho 2 ruky, aj ho vidíte na obrázku pred sebou. Pavol: Vo Vietname. Moderátor: Vietnam je správna odpoveď. Je to tak, približne 150 metrov má. Ruky sú vyrobené z oceľového pletiva a vyplnené skleneným vláknom, ako tu mám uvedené. 200 : 770. Evka. Eva: Kto je to? Za 60. Moderátor: Ako sa nazýva spisovateľ a dramatik, z ktorého hrobu zmizlo to, čo predstaviteľ	-Skúsím reparát V kuchyni za 80. Zväzok alebo vrecúško čoho pomenúva francúzsky výraz bouquet garni? -Byliniek alebo korenín. -Je to tak, ako hovoríte. Na dochutenie vývarov, omáčok, polievok, bouquet garni. 770:100. Pavol. -Tak ešte raz Mosty za 100. -V ktorej ázijskej krajine bol v roku 2018 otvorený v pohorí Bá Ná Zlatý most, ktorý je určený pre peších a podopierajú ho dve ruky? <u>Aj ho vidíte na obrázku pred sebou.</u> -Vo Vietname. -Vietnam je správna odpoveď. Je to tak, približne 150 metrov má. Ruky sú vyrobené z oceľového pletiva a vyplnené skleneným vláknom, ako tu mám uvedené. 200:770. Evka. -Kto je to? Za 60. -Ako sa nazýva spisovateľ a dramatik, z ktorého hrobu zmizlo to, čo predstaviteľ
---	---

jeho známej hry pri svojom monológu drží v ruke? Eva: William Shakespeare. Moderátor: William Shakespeare je správna odpoveď, áno. Hamlet s lebkou Yorica. 830:200. Pavol. Pavol: Literatúra pre deti a mládež za 100. Moderátor: Ako sa volá knižná séria francúzskeho spisovateľa Reného Goscinyho? Jej názov doplňte do názvov jednotlivých kníh. Hm a kamoši, hm, hm, cestuje, hm, hm a nový školský rok, hm, hm a jeho susedia. Pavol: Mikuláš... - gong Moderátor: Evka, budete odpovedať? Eva: Mimo súťaž, Malý Mikuláš. Moderátor: Mladý nie, ale Malý. Eva: Malý som povedala. Moderátor: Aha, tak potom Malý... Malý, áno, Malý Mikuláš je správna odpoveď. Ale keďže mimo súťaže, tak je tak je to bez stoeurovej bankovky. Eva: Áno, áno. (súčasne s moderátorom) Eva: Ale počíta sa mi k správnym odpovediam. Moderátor: Počíta sa vám, ale nie k správnym odpovediam. Eva: Jasné.	jeho známej hry pri svojom monológu drží v ruke? -William Shakespeare. -William Shakespeare je správna odpoveď, áno. Hamlet s lebkou Yorica. 830:200. Pavol. -Literatúra pre deti a mládež za 100. -Ako sa volá knižná séria francúzskeho spisovateľa Reného Goscinyho? Jej názov doplňte do názvov jednotlivých kníh: a kamoši, cestuje, a nový školský rok, a jeho susedia. -Mikuláš... GONG -Evka, budete odpovedať? -Mimo súťaž. Malý Mikuláš. -Mladý nie, ale malý. -Malý som povedala. -Aha, tak potom Malý Mikuláš je správna odpoveď. Ale keďže mimo súťaže, tak je to bez stoeurovej bankovky. -Ale počíta sa mi k správnym odpovediam. -Počíta sa vám, ale nie k správnym odpovediam. -Jasné.
--	---

Moderátor: Iba môžete si robiť v hlave také čiarky. 830:100. Eva: Som na ťahu. Moderátor: Nech sa páči. Eva: Astronauti a kozmonauti a poprosím za 60. Moderátor: Treťou krajinou, ktorá vyniesla do vesmíru svojho kozmonauta vlastnými silami, bola Čína. V ktorom roku to bolo? Tolerancia 3 roky. Eva: 1991. - gong Moderátor: 1991 nie je správna odpoveď. Pavol budete odpovedať? Už to bolo v 21. storočí, rok 2003. V roku 2003. 77:100. Pavol. Ešte tri témy stále v druhom kole. Pavol: Oscar za 100. Moderátor: Ako sa volá Američan, držiteľ 54 oscarových nominácií, ktorý ako jediný bol nominovaný na americkú filmovú cenu Oscar v siedmich dekádach? Naposledy v roku 2024 za film Indiana Jones a nástroj osudu. Pavol: To by mohol byť Steven Spielberg. George Lucas. Moderátor: George Lucas nie je správna odpoveď.	-Iba môžete si robiť v hlave také čiarky. 830:100. -Som na ťahu. -Nech sa páči. -Astronauti a kozmonauti poprosím za 60. -Treťou krajinou, ktorá vyniesla do vesmíru svojho kozmonauta vlastnými silami, bola Čína. <u>V ktorom roku to bolo?</u> <u>Tolerancia tri roky.</u> - 1991. GONG - 1991 nie je správna odpoveď. Pavol, budete odpovedať? Už to bolo v 21. storočí, rok 2003. V roku 2003. 770:100. Pavol. <u>Ešte tri témy stále v 2. kole.</u> -Oscar za 100. -Ako sa volá Američan, držiteľ 54 oscarových nominácií, ktorý ako jediný bol nominovaný na americkú filmovú cenu Oscar v siedmich dekádach? Naposledy v roku 2024 za film Indiana Jones a nástroj osudu. -To by mohol byť Steven Spielberg. George Lucas. -George Lucas nie je správna odpoveď.
---	---

Evka, budete odpovedať? Eva: Nie, nebudem. Moderátor: Skladateľ filmovej hudby Williams. John Williams. Zložil hudbu naozaj Hviezdne vojny, Čelúste, Indiana Jones, Schindlerov zoznam. Čo špičkový film, to hudba Johna Williamsa. 770:0. Eva: Tak dokončím Astronautov a kozmonautov za 60. Moderátor: Sovietsky zväz a Rusko má kozmonauta USA astronauta. Ktoré slovo pre kozmonauta používa čínština? Eva: Je to taikonaut. Moderátor: Taikonaut je správna odpoveď, áno. Pochádza z čínskeho slova taikong, ale to je názov používaný na Západe. Číňania oficiálne používajú iný názov, a to je yuhangyuan, čo znamená cestujúci vesmírom. 830:0. Pavol. Oscar alebo Literatúra pre deti a mládež? Pavol: A tak Oscar za 100. Moderátor: Ako sa volá americký herec, ktorý svoju prvú nomináciu na Oscara získal v roku 1975 za film Krstný otec II a poslednú v roku 2024	Evka, budete odpovedať? -Nie, nebudem. -Skladateľ filmovej hudby Williams. John Williams. Zložil hudbu Hviezdne vojny, Čelúste, Indiana Jones, Schindlerov zoznam. Čo špičkový film, to hudba Johna Williamsa. 770:0. -Tak dokončím Astronautov a kozmonautov za 60. -Sovietsky zväz a Rusko má kozmonauta, USA astronauta. Ktoré slovo pre kozmonauta používa čínština? -Je to taikonaut. -Taikonaut je správna odpoveď, áno. Pochádza z čínskeho slova taikong, ale to je názov používaný na západe. Číňania oficiálne používajú iný názov, a to je yuhangyuan, čo znamená cestujúci vesmírom. 830:0. Pavol. <u>Oscar alebo Literatúra pre deti a mládež?</u> -Tak Oscar za 100. -Ako sa volá americký herec, ktorý svoju prvú nomináciu na Oscara získal v roku 1975 za film Krstný otec II a poslednú v roku 2024
---	--

za film vrahovia mesiaca kvetov. Tieto nominácie delí rekordných 49 rokov. Pavol: Napadá mi len Al Pacino. - gong Moderátor: Al Pacino nie je správna odpoveď. Eva, budete odpovedať? Eva: Aj mne by napadol Al Pacino. Takže nie. Moderátor: Robert de Niro. Robert De Niro, áno. Martin Scorsese, režisér filmu Vrahovia mesiaca kvetov. Asi dvorný režisér Roberta Nira alebo Robert Niro, dvorný herec Martina Scorseseho. 830:-100. Posledná téma, posledná otázka. Eva: Tak dokončíme Literatúru pre deti a mládež za 40. Moderátor: V 2. kole, áno. Doplňte meno živočicha do názvu knihy Charlieho Mackesyho alebo Charlie Mackesyho, ktorá je príbehom o priateľstve, živote a dôležitosti citu, ktorému hovoríme láskavosť: Chlapec, k..., líška a kôň. Živočích "k". - gong Pavol. Pavol: Ďakujem. Moderátor: Krtko. Áno. Chlapec, krtko, líška a kôň.	za film Vrahovia mesiaca kvetov? Tieto nominácie delí rekordných 49 rokov. -Napadá mi len Al Pacino. GONG -Al Pacino nie je správna odpoveď. Eva, budete odpovedať? -Aj mne by napadol Al Pacino. Takže nie. -Robert De Niro. Robert De Niro. Martin Scorsese, režisér filmu Vrahovia mesiaca kvetov. Asi dvorný režisér Roberta de Nira alebo Robert de Niro dvorný herec Martina Scorseseho. 830:-100. Posledná téma, posledná otázka. -Tak dokončíme Literatúru pre deti a mládež za 40. -V 2. kole, áno. Doplňte meno živočicha do názvu knihy Charlie Mackesyho, ktorá je príbehom o priateľstve, živote a dôležitosti citu, ktorému hovoríme láskavosť: Chlapec, k..., líška a kôň. <u>Živočích "k".</u> GONG. Pavol. -Ďakujem. -Krtko. Chlapec, krtko, líška a kôň.
---	--

Záver 2. súťažného kola, takto hráte zatiaľ. Pavol -100, Eva 790. Fú, rozdiel výrazný. Tak uvidíme, ako budú hrať, či Pavol začne riskovať v tom 3. kole alebo nie, pretože pred nami nie je len toto 3. kolo, ale ešte ďalšie tri potom. -znelka Moderátor 2: Začneme pri Pavlovi. Všimol som si, že on stále ostáva pri tých vysokých najvyšších stávkach vlastne. Aj to bola nejaká jeho taktika, že stále budem dávať tie najvyššie stávky? Melinda: To som mu ja povedala. Moderátor: Vážne? Moderátor: Takže veríme mu, hej? Melinda: Hej, povedala som mu, že to sú len číselka, takže... Moderátor: Takže nech dáva čo najvyššie. Melinda: Nech dáva, hej, nech sa nebojí. Moderátor: A Evka, tam sme si zase už všimli, že trochu aj opatrnejšia bola. Katka: Áno, ako stále, jako... ako všetky minulé kolá. A myslím si, že to je jej taktika a uvidíme, kam ju to potiahne tentokrát. Mikuláš: Zas v tých oblastiach, čo je silná, tam v podstate za sekundu, dve boli odpovede. Len nemohla zas vedieť dopredu, takže neriskovala. -znelka Moderátor: V tretej časti môže každý z hráčov získať 1 750 eur maximálne.	Záver 2. súťažného kola. Takto hráte zatiaľ. Pavol -100, Eva 790. Fú, rozdiel výrazný. Tak uvidíme, ako budú hrať, či Pavol začne riskovať v 3. kole alebo nie, pretože pred nami nie je len toto 3. kolo, ale ešte ďalšie tri potom. -Začneme pri Pavlovi. Všimol som si, že stále ostáva pri najvyšších stávkach. <u>Bola to nejaká jeho taktika, že stále budem dávať najvyššie stávky?</u> -To som mu ja povedala. -Vážne? Takže veríme mu. -Hej, povedala som mu, že to sú len číselka. -Takže nech dáva čo najvyššie. -Nech dáva, nech sa nebojí. -Evka, tam sme si všimli, že trochu aj opatrnejšia bola. -Ako stále, ak všetky minulé kolá. Myslím si, že to je jej taktika. -Uvidíme, kam ju to potiahne tentokrát. -V oblastiach, čo je silná, chémia , biológia, tam za sekundu, dve boli odpovede. Len nemohla zas vedieť dopredu, takže neriskovala. -V 3. časti môže každý z hráčov získať 1 750 eur maximálne.
--	--

Témy si vyberáte jeden pre druhého a vkladáte od 20 po 350 eur. Témy sú takéto. Opozitá, Zariadenia, Slovné hračky, Obrazy a ich autori, Slávne skladby, Staroveké Grécko, Drahé kamene, Liečebné metódy, Paradoxy a Divadelné hry. Pavol, posúvajte. Pavol: Paradoxy. Eva: Za 100. Moderátor: Paradox poukazujúci na zákon špeciálnej teórie relativity, podľa ktorého pohybujúcemu telesu plynie čas pomalšie ako telesu ako telesu v pokoji sa nazýva paradox d..., končí sa na t to slovo alebo dilatácia času. Eva: Paradox dvojčiat. Moderátor: Paradox dvojčiat je správna odpoveď, áno. A potvrdí to aj Martin Venhart, podpredseda Slovenskej akadémie vied. Martin Venhart: Dobrý večer, komplexnú odpoveď na túto otázku, ktorá súvisí so špeciálnou teóriou relativity, by som vám mohol dať, avšak nie v časovom rozsahu pár sekúnd,	Témy si vyberáte jeden pre druhého a vkladáte od 20 po 350 eur. Témy sú takéto. Opozitá, Zariadenia, Slovné hračky, Obrazy a ich autori, Slávne skladby, Staroveké Grécko, Drahé kamene, Liečebné metódy, Paradoxy A Divadelné hry. Pavol, posúvajte. -Paradoxy. -Za 100. -Paradox poukazujúci na zákon špeciálnej teórie relativity, podľa ktorého pohybujúcemu telesu plynie čas pomalšie ako telesu v pokoji, sa nazýva paradox d...t alebo dilatácia času. -Paradox dvojčiat. -Paradox dvojčiat je správna odpoveď, áno. Potvrdí to aj Martin Venhart, podpredseda SAV. -Komplexnú odpoveď na túto otázku, ktorá súvisí so špeciálnou teóriou relativity, by som vám mohlo dať, avšak nie v časovom rozsahu pár sekúnd,
---	---

preto len poviem správnu odpoveď. Je to paradox dvojčiat alebo dilatácia času. Moderátor: Ďakujeme veľmi pekne. Paradox dvojčiat priniesol 100 eur Evke a má 890 eur. Pavol zatiaľ -100 a Eva vyberá. Prvýkrát v treťom kole. Eva: Nech sa páči, divadelné hry. Moderátor: Divadelné hry. Pavol: Tak poďme na to, za 350. Moderátor: Dopĺňte názov divadelnej hry Williama Shakespearea Márna... dopĺňte Pavol: Lásky snaha. Moderátor: Márna lásky snaha alebo Márna snaha lásky. Je to tak, je to správna odpoveď. 890:250. Pavol. Pavol: Zariadenia. Eva: Za 100. Moderátor: Zariadenie používané pre vysielanie Morseovej abecedy sa nazýva telegrafný... Eva: Prístroj alebo aparát. Moderátor: Telegrafný aparát je posledné čo ste povedali a nie je to správna odpoveď. Volá sa telegrafný kľúč. Eva: Kľúč... Moderátor: Áno.	preto len poviem správnu odpoveď. Je to paradox dvojčiat alebo dilatácia času. -Ďakujeme veľmi pekne. Paradox dvojčiat priniesol 100 eur Evke a má 890 eur. Pavol zatiaľ -100 a Eva vyberá. Prvýkrát v 3. kole. -Nech sa páči, divadelné hry. -Divadelné hry. -Tak poďme na to, za 350. -Dopĺňte názov divadelnej hry Williama Shakespearea. Márna -Lásky snaha. -Márna lásky snaha alebo Márna snaha lásky. Je to tak, je to správna odpoveď. 890:250. Pavol. -Zariadenia. -Za 100. -Zariadenie používané pre vysielanie Morseovej abecedy sa nazýva telegrafný... -Prístroj alebo aparát. -Telegrafný aparát je posledné, čo ste povedali a nie je to správna odpoveď. Volá sa telegrafný kľúč. Zariadenie používané pre vysielanie
---	---

Zariadenie používané pre vysielanie Morseovej abecedy, telegrafný kľúč. 790:250. Evka, vyberajte. Eva: Obrazy a ich autori. Pavol: 350. Moderátor: Autorom obrazu Vchod do marseillského prístavu je francúzsky pointilista Paul Pavol: Sera. - gong Moderátor: Paul Sera nie je správna odpoveď. Evka vie? Eva: Nebudem. Moderátor: Paul Signac. Eva: Signac. Moderátor: Paul Signac. Maliar, ktorý žil na prelome 19. a 20. storočia ja autorom spomínaného obrazu. 790:-100. Pavol. Pavol: Drahé kamene. Eva: Za 100. Moderátor: Pustíme si video. Moderátor : Chvíľku počkám a prečítam vám o malú chvíľu aj otázku. Na videu vidíme diamant, ktorý v súčasnosti zdobí prednú časť koruny kráľovnej matky a je súčasťou korunovačných klenotov. Tento diamant bol dlhé roky najväčším diamantom sveta a volá sa K	Morseovej abecedy, telegrafný kľúč. 790:250. Evka, vyberajte. -Obrazy a ich autori. - 350. Autorom obrazu: “Vchod do marseillského prístavu“ je francúzsky pointilista Paul ... -Sera. GONG -Paul Sera nie je správna odpoveď. Evka vie? -Nebudem. -Paul Signac. <u>Maliar, ktorý žil na prelome 19. a 20. storočia</u> <u>je autorom spomínaného obrazu.</u> 790:-100. Pavol. -Drahé kamene. -Za 100. -Pustíme si video. <u>Chvíľku počkám a prečítam vám o malú chvíľu aj otázku.</u> <u>Na videu vidíme diamant,</u> <u>ktorý v súčasnosti zdobí prednú časť koruny Kráľovnej matky</u> a je súčasťou korunovačných klenotov. Tento diamant bol dlhé roky najväčším diamantom sveta a volá sa K... -Koh-i-Noor. Koh-i-Noor.
---	--

Eva: Koh-i-Noor. Moderátor: Koh-i-Noor. Hora svetla je správna odpoveď, áno. Je to tak. 890:-100. Eva vyberá tému, tretiu konkrétne v 3. kole pre Pavla. Eva: Vyberiem Slovné hračky. Pavol: 350. Moderátor: Bez jedného písmenka je zo zručnosti odsudzujúci rozsudok. Pavol: Fortieľ, ortieľ. Moderátor: Fortieľ, ortieľ je správna odpoveď. Perfektne. 250:890. Dvakrát budete ešte odpovedať. Predposledná téma pre Evu. Pavol: Liečebné metódy. Moderátor: Dvakrát v tomto 3. kole. Eva: Hm. Za 100. Moderátor: Ktorým lekárskeym jednoslovným pojmom sa pomenúva liečba pitím minerálnych liečivých vôd, liečba kúpeľmi a bahnom. Eva: Je to balneológia. Moderátor: Balneológia. - gong Nie je správna odpoveď. Balneológia je odbor medicíny a lekárskeym jednoslovným pojem, ktorý pomenúva liečbu, je balneoterapia.	Hora svetla je správna odpoveď, áno. Je to tak. 890:-100. Eva vyberá tému, tretiu konkrétne v 3. kole pre Pavla. -Vyberiem Slovné hračky. - 350. -Bez jedného písmenka je zo zručnosti odsudzujúci rozsudok. -Fortieľ, ortieľ. -Fortieľ, ortieľ je správna odpoveď. Perfektne. 250:890. Dvakrát budete ešte odpovedať. Predposledná téma pre Evu. -Liečebné metódy. -Dvakrát v tomto 3. kole. -Za 100. -Ktorým lekárskeym jednoslovným pojmom sa pomenúva liečba pitím minerálnych vôd, liečba kúpeľmi a bahnom? -Je to balneológia. -Balneológia... GONG Nie je správna odpoveď. Balneológia je odbor medicíny a lekárskeym jednoslovným pojem, ktorý pomenúva liečbu, je balneoterapia. Liečbu pitím minerálnych liečivých vôd,
--	--

Liečbu pitím minerálnych liečivých vôd, liečbu kúpeľmi a bahnom. Takže nepripočítame tentoraz stovku. 790 : 250. Predposledná téma pre Pavla v 3. kole. Eva: Opozitá. Pavol: Tak 350. Moderátor: Ktoré cudzie slovo je opakom slova submisívny? Pavol: Supramisívny. - gong Eva: Dominantný. Moderátor: Domi... dominantný. Dominantný. -100:790. Pavol. Posledný váš výber. Pavol: Slávne skladby. Moderátor: Slávne skladby. Eva: Tak 200. Moderátor: Kto je autorom klavírnej skladby vyzvanie do tanca? - gong Carl Maria von Weber, áno. Nielen významný skladateľ, ale aj hodnotný kritik a vynikajúci klavirista. 590:-100. Eva: Päť sekúnd nestačilo. Moderátor: Je to tak. Staroveké Grécko. Pre Pavla posledná téma v 3. kole. Pavol: Hádajte, 350.	liečbu kúpeľmi a bahnom. Takže nepripočítame tentoraz stovku. 790:250. Predposledná téma pre Pavla v 3. kole. -Opozitá. -Tak 350. -Ktoré cudzie slovo je opakom slova submisívny? -Supramisívny. GONG -Dominantný. -Dominantný. -100:790. Pavol. Posledný váš výber. -Slávne skladby. -Slávne skladby. -Tak 200. -Kto je autorom klavírnej skladby Vyzvanie do tanca? GONG Carl Maria von Weber. Nielen významný skladateľ, ale aj hodnotný kritik a vynikajúci klavirista. 590:-100. -Päť sekúnd nestačilo. -Je to tak. Staroveké Grécko. Pre Pavla posledná téma v 3. kole -Hádajte, 350. - 350.
---	--

Moderátor: 350. Veštiareň, v ktorej kňazi veštili záujemcom budúcnosť, sa nazýva o... Pavol: Orákulum. Moderátor: Orákulum je správna odpoveď. Pavol to stiahol, no prehrával po druhej tretine . Ja neviem, 5 : 0. Pavol: Aby som ja z niečoho neurobil drámu, no. Moderátor: No, koľko je ten rozdiel po prvom Dueli. Pavol 250, 16 správnych, 9 nesprávnych a Evka 19 správnych, 7 nesprávnych a 590 eur. To znamená, že jedna správna odpoveď medzi vami, čo sa týka 3. kola za maximálnu sumu. Približne teda. No, bude to veľmi zaujímavé. Odveta pred nami. -znelka Katka: Ako to zatiaľ vidíme? Mikuláš: Bola menej sebaistá v tomto kole, sa mi zdalo. Katka: Ale ona je celkovo opatrná v tejto hre, ja, ako som povedala v úvode, mám pocit, že by si mohla niekedy trúfnuť aj zainvestovať viac najmä práve v tých oblastiach, kde...kde je dobrá, proste. Moderátor 2: A Pavol zase, že bude opatrnejší? Melinda: Myslím, že nebude opatrnejší.	Veštiareň, v ktorej kňazi veštili záujemcom budúcnosť sa nazýva o... -Orákulum. -Orákulum je správna odpoveď. Pavol to stiahol, no prehrával po druhej tretine. Ja neviem, 5:0. -Aby som ja z niečoho neurobil drámu. -Koľko je ten rozdiel po prvom Dueli. Pavol 250, 16 správnych, 9 nesprávnych a Evka 19 správnych, 7 nesprávnych a 590 eur. To znamená, že jedna správna odpoveď medzi vami, čo sa týka 3. kola za maximálnu sumu. Približne teda. No, bude to veľmi zaujímavé. Odveta pred nami. -Ako to zatiaľ vidíme? -Bola menej sebaistá v tomto kole. -Ona je celkovo opatrná v tejto hre. Ako som povedala v úvode, mám pocit, že by si mohla niekedy trúfnuť aj zainvestovať viac, najmä práve v oblastiach, kde je dobrá. -A Pavol bude opatrnejší? -Myslím, že nebude opatrnejší. -Ani ja si nemyslím,
---	---

Katka: Ani ja si nemyslím, že bude riskovať. Mikuláš: Myslím, že stratégia bude rovnaká. Katka: Rovnaká stratégia. -znelka Moderátor: Nech stovky skončia vo vašich rukách. Želanie, ktoré sa hádam vyplní, ak budete správne odpovedať do jednej minútky, desať správnych odpovedí. Držím palce. Ideme na prvé kolo v odvetu. Evka, vašich prvých desať otázok. Hlavným náboženstvom Malajzie je islam alebo kresťanstvo. Eva: Islam. Moderátor: Je to tak. Hron sa vlieva do Váhu alebo do Dunaja? Eva: Do Dunaja. Moderátor: Výborne. Jeden z gréckych mestských štátov sa volal "s"? Eva: Sparta. Moderátor: Áno. Niekoľko rokov v Tichomorí žil francúzsky maliar Paul? Eva: Gauguin. Moderátor: Áno. Krstné meno talianskeho speváka Bocelliho je? Eva: Andrea. Moderátor: Áno, alebo prvé meno. Je slovo hypotéza synonymom slova domnienka?	že bude riskovať. -Myslím, že stratégia bude rovnaká. -Rovnaká stratégia. -Nech stovky skončia vo vašich rukách. Želanie, ktoré sa hádam vyplní, ak budete správne odpovedať do jednej minútky, desať správnych odpovedí. Držím palce. Ideme na 1. kolo v odvetu. Evka, vašich prvých desať otázok. <u>Hlavným náboženstvom Malajzie je islam alebo kresťanstvo?</u> -Islam. -Je to tak. Hron sa vlieva do Váhu alebo do Dunaja? -Do Dunaja. -Výborne. <u>Jeden z gréckych mestských štátov sa volal "s"?</u> -Sparta. -Áno. Niekoľko rokov v Tichomorí žil francúzsky maliar Paul? -Gauguin. -Áno. <u>Krstné meno taliankeho speváka Bocellio je?</u> -Andrea. -Áno, alebo prvé meno. Je slovo hypotéza synonymom slova domnienka? -Áno.
--	--

Eva: Áno. Moderátor: Správne. V stredoveku vládli "f"? Eva: Feudáli. Moderátor: Áno. Ak je niečo úplné... úplne rozdielne, je to "ko"? Úplne rozdielne, je to "ko"? Eva: Kontrastné. Moderátor: Áno, výborne. Menovou jednotkou v Holandsku pred zavedením eura bol? Eva: Gulden. Moderátor: Áno. Ako sa nazýva tvorba a nácvik tanečnej baletnej kompozície? Eva: Choreografia. Moderátor: Choreografia je správna odpoveď. Perfektne. Akurát si to rozložila Evka na celú minútku. Stihla to presne Má sto eur už pri svojej ľavej ruke, áno. Pavol pripravený na jeho desať otázok, poďme na ne. Je hispanista odborníkom na holandský jazyk? Pavol: Nie. Moderátor: Správne. Liehovým kvasením vzniká kvapalina s názvom "e"? Pavol: Etanol. Moderátor: Je to tak. Dôstojné vhodné vystupovanie na verejnosti sa nazýva "re"?	<u>-Správne.</u> V stredoveku vládli „f“? -Feudáli.-Áno. Ak je niečo úplne rozdielne, je to "ko"? <u>Úplne rozdielne, je to "ko"?</u> -Kontrastné. -Áno, výborne. Menovou jednotkou v Holandsku pred zavedením eura bol? -Gulden. <u>-Áno.</u> Ako sa nazýva tvorba a nácvik tanečnej baletnej kompozície? -Choreografia. <u>-Choreografia je správna odpoveď.</u> Perfektne. Akurát si to rozložila Eva na celú minútku. Stihla to presne. Má 100 eur už pri svojej ľavej ruke. Pavol pripravený na jeho desať otázok, poďme na ne. <u>Je hispanista odborníkom na holandský jazyk?</u> -Nie. <u>-Správne.</u> Liehovým kvasením vzniká kvapalina s názvom "e"? -Etanol. -Je to tak. <u>Dôstojné vhodné vystupovanie na verejnosti sa nazýva "re"?</u> -Reprezentácia. <u>-Áno.</u>
---	--

Pavol: Reprezentácia. Moderátor: Áno. Ako sa nazýva názor, že Zem je stredom vesmíru? Pavol: Geocentrizmus. Moderátor: Áno. Luis Bunuel bol slávny maliar alebo režisér? Pavol: Režisér. Moderátor: Áno. Aký význam má prvá časť zložených slov anti. Pavol: Proti. Moderátor: Áno. Kto má podať pero v titule českej filmovej komédie? Pavol: Mareček Moderátor: Áno. Niektorí leteckí prepravcovia ponúkajú cestujúcim biznis? Pavol: Triedu, class. Moderátor: Áno, biznis class Ako sa nazýva prudká záchvatovitá bolesť v brušnej dutine? Pavol: Kolika Moderátor: Áno. Moderátor: Ocelot má pruhy alebo škvrny? Pavol: Škvorny. Moderátor: Škvorny... Je správna odpoveď. Pavol: Ďakujem. Moderátor: Obaja stopercentní, po 1. kole 300, 300. -znelka Moderátor: Klasika v druhom kole pokračuje s 20 otázkami 10 témami,	Ak sa nazýva názor, že Zem je stredom vesmíru? -Geocentrizmus. <u>-Áno.</u> Luis Bunuel bol slávny maliar alebo režisér? -Režisér. <u>-Áno.</u> <u>Aký význam má prvá časť zložených slov anti.</u> -Proti. <u>-Áno.</u> Kto má podať pero v titule českej filmovej komédie? -Mareček. <u>-Áno.</u> <u>Niektorí leteckí prepravcovia ponúkajú cestujúcim biznis?</u> -Triedu, class. -Áno, business class. Ako sa nazýva prudká záchvatovitá bolesť v brušnej dutine? -Kolika. <u>-Áno.</u> Ocelot má pruhy alebo švrny? -Škvorny. -Škvorny... Je správna odpoveď. -Ďakujem. -Obaja stopercentní, po 1. kole 300, 300. Klasika v 2. kole pokračuje s 20 otázkami, 10 témami, ktoré si vyberáte pre seba. Tu sú.
--	---

ktoré si vyberáte pre seba, tu sú. Zákony, Námestia, Hmoty a látky. Kto to napísal? Hudobné rebríčky, Liečivé rastliny, Nábytok, Športové úspechy, Rodové mená živočíchov a Národné kultúrne pamiatky. Eva. Eva: Začnem Liečivými rastlinami za 100. Moderátor: Popínava agresívna rastlina pochádzajúca z južnej Ázie, ktorej kvety a mladé výhonky majú liečivé účinky, sa nazýva, doplňte japonský. Eva: Hamamel. - gong Moderátor: Pavol, budete odpovedať? Pavol: Nie. Moderátor: Zemolez. Zemolez japonský. Stovka odpočítaná. 200:300. Pavol. Pavol: Národné kultúrne pamiatky za sto. Moderátor: Symbolom mesta Skalica je Rotunda, dve slová sú tam, ktoré chceme, aby ste doplnili, postavená okolo roku 1100 v ranorománskom štýle.	Zákony, Námestia, Hmoty a látky, Kto to napísal?, Hudobné rebríčky, Liečivé rastliny, Nábytok, Športové úspechy, Rodové mená živočíchov, a Národné kultúrne pamiatky. <u>Eva.</u> -Začnem Liečivými rastlinami za 100. - Popínava agresívna rastlina pochádzajúca z južnej Ázie, ktorej kvety a mladé výhonky majú liečivé účinky, sa nazýva ... japonský. -Hamamel. GONG Pavol, budete odpovedať? -Nie. -Zemolez. Zemolez japonský. Stovka odpočítaná. 200:300. Pavol. -Národné kultúrne pamiatky za 100. -Symbolom mesta Skalica je Rotunda postavená okolo roku 1100 v ranorománskom štýle. -Rotunda svätého Juraja.
--	--

Pavol: Rotunda svätého Juraja. Moderátor: Je to tak, áno, viac je tých rotúnd na Slovensku, jedna je aj v Nitrianskej Blatnici a jedna je aj v Skalici. Rotunda svätého Juraja. 400:200. Moderátor: Evka si vyberá. Eva: Tak Rodové mená živočíchov, poprosím za 80. Moderátor: Ktorý štvornohý živočích má druhové meno huanako? Eva: Lama. Moderátor: Lama je správna odpoveď, áno. Tu sú stojí, to je jedna z nich teda. Lama huanako. Zaujímavosťou je, že pijú morskú vodu tieto lamy. 280:400 Pavol. Pavol: Ešte raz Národné kultúrne pamiatky za 100. Moderátor: Národnou kultúrnou pamiatkou na západnom Slovensku je Súbor pamiatok k osobnosti, doplňte meno, priezvisko tej osobnosti a aj v akom meste a na strednom Slovensku Súbor pamiatok k osobnosti, meno, priezvisko a v akom meste. Pavol: Tak to netuším. Moderátor: Evka vie? Eva: Len mimo súťaž. Moderátor: Mimo súťaže. Eva: Takže prvá osobnosť	-Je to tak, áno, viac je tých rotúnd na Slovensku, jedna je aj v Nitrianskej Blatnici a jedna je aj v Skalici. Rotunda svätého Juraja. 400:200. <u>Evka si vyberá.</u> -Tak Rodové mená živočíchov poprosím za 80. -Ktorý štvornohý živočích má druhové meno huanako? -Lama. -Lama je správna odpoveď, áno. Tu sú, to je jedna z nich teda. Lama huanako. Zaujímavosťou je, že pijú morskú vodu tieto lamy. 280:400 Pavol. -Ešte raz Národné kultúrne pamiatky za 100. -Národnou kultúrnou pamiatkou na západnom Slovensku je súbor pamiatok k osobnosti v M... a na strednom Slovensku Súbor pamiatok k osobnosti v R... -Tak to netuším. -Evka vie? -Len mimo súťaž. Mimo súťaže. -Prvá osobnosť je Ľudovít Štúr v Modre.
--	--

je Ľudovít Štúr v Modre. Moderátor: Áno. A druhá osobnosť by mohla byť Andrej Sládkovič v Ružomberku. Pavol: Andrej Hlinka v Ružomberku. Moderátor: Áno, presne tak. Andrej Hlinka v Ružomberku. Rímskokatolícky kostol sv. Ondreja. Mauzóleum Andreja Hlinku pod južnou loďou kostola a radnica, to sú vlastne tie pamiatky k osobnosti Andreja Hlinku. 300 : 280. Eva na ťahu. Eva: Tak ešte skúsím tému Hmoty a látky za 80. Moderátor: Ktorý materiál je súčasťou izolačnej látky alebo hmoty s názvom PU? Eva: PU je skratka polyuretánu. Moderátor: Polyuretán je správna odpoveď a potvrdí to aj Richard Slávik z Ústavu stavebníctva a architektúry Slovenskej akadémie vied. Richard Slávik: Najprv možno trochu histórie. Prvú syntézu polyuretánu uskutočnil v roku 1937 profesor Otto Bayer. Tento materiál sa pre svoje tepelné a zvukovo-izolačné vlastnosti využíva najmä v automobilovom, textilnom a stavebnom priemysle, takže správna odpoveď je polyuretán.	-Áno. -Druhá osobnosť by mohla byť Andrej Sládkovič v Ružomberku. -Andrej Hlinka v Ružomberku. -Áno, presne tak. Andrej Hlinka v Ružomberku. Rímskokatolícky kostol sv. Ondreja. Mauzóleum Andreja Hlinku pod južnou loďou kostola a radnica, to sú pamiatky k osobnosti Andreja Hlinku. 300:280. Eva na ťahu. -Tak ešte skúsím tému Hmoty a látky za 80. -Ktorý materiál je súčasťou izolačnej látky alebo hmoty s názvom PU? -PU je skratka polyuretánu. -Polyuretán je správna odpoveď a potvrdí to aj Richard Slávik. Z Ústavu stavebníctva a architektúry SAV. -Najprv možno trochu histórie. Prvú syntézu polyuretánu uskutočnil v roku 1937 profesor Otto Bayer. Tento materiál sa pre svoje tepelné a zvukovo-izolačné vlastnosti využíva najmä v automobilovom, textilnom a stavebnom priemysle, takže správna odpoveď je polyuretán. -Takže je to tak, správna odpoveď.
--	--

Moderátor: Takže je to tak, správna odpoveď. 80 eur pripočítaných. Evka, 36, Pavol 300. A Pavol je na ťahu, vyberá si tému v 2. kole. Pavol: Náместia za 100. Moderátor: Náместie...video si pustíme ešte predtým. A teraz otázka. Náместie ktorého slovenského krajského mesta vidíme na tomto videu z pohľadu z výšky? Pavol: Náместie SNP v Banskej Bystrici. Moderátor: Je to tak, ako hovoríte, áno. Tie hlavné. Pavol: Katedrála, zvonica. Moderátor: Presne tak, áno, je to tak. Pomaličky by sme sa dostali aj k ďalším takým typickým objektom. Náместia SNP v Banskej Bystrici. 400:360. Evka. Eva: Tak ešte raz Hmoty a látky, poprosím, za 80. Moderátor: Látka, ktorá rôznymi mechanizmami znižuje alebo odstraňuje účinky toxickéj látky, sa nazýva a, končí sa na m. Eva: Antidotum. Moderátor: Antidotum je správna odpoveď, áno. Protilátka protijed. 400:440. Pavol. Pavol: Ešte raz náместia za 100.	80 eur pripočítaných. Evka 360, Pavol 300. Pavol je na ťahu, vyberá si tému v 2. kole. -Náместia za 100. -Video si pustíme. Teraz otázka. <u>Náместie ktorého slovenského krajského mesta vidíme na videu z pohľadu z výšky?</u> -Náместie SNP v Banskej Bystrici. -Je to tak, ako hovoríte, áno. Tie hlavné. -Katedrála, zvonica. -Presne tak, áno, je to tak. Pomaličky by sme sa dostali aj k ďalším typickým objektom Náместia SNP v Banskej bystrici 400:360. Evka. -Ešte raz Hmoty a látky za 80. -Látka, ktorá rôznymi mechanizmami znižuje alebo odstraňuje činky toxickéj látky, sa nazýva a...m. -Antidotum. -Antidotum je správna odpoveď, áno. Protilátka, protijed. 400:440. Pavol. -Ešte raz Náместia za 100. -Opäť video.
---	---

Moderátor: Opäť video. Námestie ktorého slovenského krajského mesta vidíme na videu z pohľadu z výšky. Pavol: Ja si nespomeniem na názov, ale je to v Trnave. Moderátor: Súsošie sv. Trojice. Trojičné námestie. Je to tak. Trnava je správna odpoveď. 500:440. Moderátor: Eva si vyberá. Eva: Vyberám si Rodové mená živočíchov za 100. Moderátor: V indických riekach žije krokodíl doplňte indický. Eva: Gaviál. Moderátor: Gaviál je správna odpoveď, áno. 540:500. A Pavol na ťahu. Pavol: Kto to napísal? Za sto. Moderátor: Tatra, pusté doliny, ja váš vtáčik rodinný, jak prst osamotený, letím v blesku, hrmení! Pavol: Janko Kráľ. Moderátor: Janko Kráľ je správna odpoveď. Keby ja bol orol vták, vyletel bych... Pavol: Nad oblak. Moderátor: Nad oblak. Áno, Orol vták sa volá táto báseň. 600:540. Evička, nech sa páči. Eva: No liečivé rastliny tam ešte ostali za 80.	<u>Námestie ktorého slovenského krajského mesta</u> <u>vidíme na videu z pohľadu z výšky?</u> -Nespomeniem si na názov, ale je to v Trnave. -Súsošie sv. Trojice. Trojičné námestie. Trnava je správna odpoveď. 500:440. <u>Eva si vyberá.</u> -Vyberám si Rodové mená živočíchov za 100. -V indických riekach žije krokodíl ... indický. -Gaviál. -Gaviál je správna odpoveď, áno. 540:500. Pavol na ťahu. -Kto to napísal? Za 100. -“Tatra, pusté doliny, ja váš vtáčik rodinný, jak prst osamotený, letím v blesku, hrmení!” -Janko Kráľ. -Janko Kráľ je správna odpoveď. Keby ja bol orol vták, vyletel bych nad oblak. Orol vták sa volá táto báseň. 600:540. Evička, nech sa páči. -Liečivé rastliny mi tam ešte ostali za 80.
---	---

Moderátor: Medzi invázne rastliny patrí aj liečivá rastlina, doplňte, obrovská, ktorú vidíme aj na fotografii. Eva: Zlatobyl'. Moderátor: Zlatobyl' je správna odpoveď. Prvý výskyt tejto rastliny v Európe bol zaznamenaný v Londýne v roku 1758, ako to mám uvedené. 620:600. Pavol. Pavol: Kto to napísal, za 100. Moderátor: Na prestole sedel kráľ, múdry Rastislav. Pred ním biskup s kňazstvom stál uklonených hláv. Pavol: Ján Hollý. Moderátor: Nie je to správna odpoveď tentoraz. Eva budete odpovedať? Eva: Nie, nebudem. Moderátor: Je to úryvok z takej kratšej historickej epiky s názvom Rastislav od Pavla Országa Hviezdoslava. Takže Pavol Országh Hviezdoslav. Tak mala znieť správna odpoveď. 500:620. Evka. Eva: Poprosím nábytok za 60. Moderátor: Prechodný typ nábytku medzi sedadlom a ležadlom,	-Medzi invázne rastliny patrí aj liečivá rastlina ... obrovská, ktorú vidíme aj na fotografii. -Zlatobyl'. -Zlatobyl' je správna odpoveď. Prvý výskyt tejto rastliny v Európe bol zaznamenaný v Londýne v roku 1758, ako tu mám uvedené. 620:600. Pavol. -Kto to napísal? za 100. -“Na prestole sedel kráľ, múdry Rastislav. Pred ním biskup s kňazstvom stál uklonených hláv.” -Ján Hollý. -Nie je to správna odpoveď tentoraz. Eva, budete odpovedať? -Nie, nebudem. -Je to úryvok z kratšej historickej epiky s názvom Rastislav od. P. O. Hviezdoslava. <u>Takže Pavol Országh Hviezdoslav.</u> <u>Tak mala znieť správna odpoveď.</u> 500:620. Evka. -Poprosím Nábytok za 60. -Prechodný typ nábytku medzi sedadlom a ležadlom, určený na denný odpočinok,
---	---

určený na denný odpočinok sa nazýva francúzskym výrazom ch, l. Eva: Chaise longue. Moderátor: Ako? Eva: Chaise longue. Moderátor: Chaise longue je správna odpoveď, áno, je to, je to tak. U nás sa to volá leňoška na niektorých miestach alebo na mnohých miestach a Francúzi to volajú chaise longue. 500:680. Pavol. Pavol: Športové úspechy za 100. Moderátor: Štyri z nasledujúcich lyžiarskych disciplín Svetového pohára v alpskom lyžovaní vyhrali slovenské lyžiarky v drese Slovenska alebo Československej socialistickej republiky. Ktorú jednu nevyhrali? Slalom, paralelný slalom, obrovský slalom, zjazd super-G? Pavol: Zjazd. Moderátor: Zjazd. Pavol: Super-G. Moderátor: Opravili ste sa a je to správna odpoveď. Ale ja som ani nemrkol. Očami som sa pozerál naozaj ako Mr. Bean s tými zápalkami. Super-G je správna odpoveď, pretože zjazd vyhrala Jana Gartnerová- Pavol: Som si nebol istý, či zjazd alebo	sa nazýva francúzskym výrazom ch... l ... -Chaise longue. -Ako? -Chaise longue. -Chaise longue je správna odpoveď. U nás sa to volá leňoška na niektorých miestach alebo na mnohých miestach a Francúzi to volajú chaise longue. 500:680. Pavol. -Športové úspechy za 100. -Štyri z nasledujúcich lyžiarskych disciplín Svetového pohára v alpskom lyžovaní vyhrali slovenské lyžiarky v drese Slovenska alebo ČSSR. Ktorú jednu nevyhrali? Slalom, paralelný slalom, obrovský slalom, zjazd, super-G? -Zjazd. -Zjazd. -Super-G. -Opravili ste sa a je to správna odpoveď. Ale ja som ani nemrkol. Očami som sa pozerál ako Mr. Bean s tými zápalkami. Super-g je správna odpoveď, pretože zjazd vyhrala Jana Gartnerová-Šoltýsová v roku 1980. -Nebol som si istý,
---	--

Moderátor: Šoltýsová. V roku 1980. Pavol: Na ňu som myslel Moderátor: Takže 600:680. Evka. Eva: Ešte raz Nábytok, poprosím, za 60. Moderátor: Ako sa nazýva štýl, v ktorom je zariadený interiér, ktorý vidíte na fotografii? Eva: Secesný. - gong Moderátor: Secesný nie je správna odpoveď. Pavol by vedel? Pavol: Nie som si istý, tak radšej nie. Moderátor: Viktoriánsky. Eva: Viktoriánsky? Moderátor: Viktoriánsky, áno. Fotografia, pod ňou viktoriánsky štýl, respektíve nábytok, izba zariadená vo viktoriánskom štýle. 600:620. Pavol, téma. Pavol: Vyskúšame Hudobné rebríčky za 100. Moderátor: Hudobné rebríčky. Ktorý britský spevák má najviac prvenstiev, až 14, v britskej hitparáde albumov? Najúspešnejšie boli Swing When You're Winning a Escapology z roku 2001 a 2002. Pavol: Robbie Williams. Moderátor: Robiie Williams je správna odpoveď, perfektne, áno. Za úspechom stál určite aj producent Gay Chambers. Výborne.	či zjazd alebo Super-G. -Na ňu som myslel. Takže 600:680. Evka. -Ešte raz nábytok poprosím za 60. -Ako sa nazýva štýl, v ktorom je zariadený interiér, ktorý vidíte na fotografii? -Secesný. GONG -Secesný nie je správna odpoveď. Pavol by vedel? -Nie som si istý, tak radšej nie. <u>-Viktoriánsky.</u> Fotografia, pod ňou viktoriánsky štýl, respektíve nábytok, izba zariadená vo viktoriánskom štýle. 600:620. Pavol, téma. -Vyskúšame Hudobné rebríčky za 100. <u>-Hudobné rebríčky.</u> -Ktorý britský spevák má najviac prvenstiev, až štrnásť, v britskej hitparáde albumov? Najúspešnejšie boli Swing When You're Winning a Escapology z roku 2001 a 2002. -Robbie Williams. -Robbie Williams je správna odpoveď. Perfektne, áno. Za úspechom stál určite aj producent Guy Chambers. Výborne. 700:620.
---	---

700:620. Evka. Eva: Poprosím Zákony za 60. Moderátor: Zákony. 26. septembra 1968 vstúpil v Československu do platnosti zákon číslo 126 z roku 1968 Zbierky o niektorých prechodných opatreniach na upevnenie v, p Eva: Vládnej pozície. - gong Moderátor: Pavol Pavol: Verejného poriadku. Moderátor: Verejného poriadku, áno. Pavol: Obuškový zákon. Moderátor: Presne tak. Áno, Okresný národný výbor môže zakázať, prípadne rozpustiť verejné zhromaždenie manifestáciu a sprievod, ak je namierený proti socialistickému poriadku. Pavol: A už to išlo. Moderátor: 760: 560. Pavol. Máte tam Zákony, Hudobné rebríčky, Športové úspechy. Pavol: Tak ešte raz tie Hudobné rebríčky. Moderátor: Áno, Ktorá skupina vyhrala prvýkrát britskú albumovú hitparádu v roku 1983 s albumom War a naposledy v roku 2023 s albumom Songs of Surrender? Pavol: U2. Moderátor: Pavlovi sadla otázka, áno.	<u>Evka.</u> -Poprosím Zákony za 60. <u>-Zákony.</u> 26. septembra 1968 vstúpil v Československu do platnosti zákon č. 126/1968 Zb. o niektorých prechodných opatreniach na upevnenie v... p... -Vládnej pozície. GONG Pavol. -Verejného poriadku. <u>-Verejného poriadku, áno.</u> -Obuškový zákon. -Presne tak. ONV môže zakázať, prípadne rozpustiť verejné zhromaždenie, manifestáciu a sprievod, ak je namierený proti socialistickému poriadku. 760:560. Pavol. <u>Máte tam Zákony, Hudobné rebríčky, Športové úspechy.</u> -Tak ešte raz Hudobné rebríčky za 100. -Ktorá skupina vyhrala prvýkrát britskú albumovú hitparádu v roku 1983 s albumom War a naposledy v roku 2023 s albumom Songs of Surrender? -U2. -Pavlovi sadla otázka. U2 je dobrá skupina.
--	---

U2 je dobrá skupina. Pavol: Bývala moja najobľúbenejšia. Moderátor: Ja som bol v Las Vegas na koncerte. Pavol: Uuu... Moderátor: Uuu. Áno (nezrozumiteľné).Dostal som darček, no. Pavol: Nemalo by sa závidieť. Moderátor: Na dvadsiatku som dostal darček. 860:560. Ale takisto aj moja obľúbená skupina. Tak poďme ďalej. Evka, Zákony alebo Športové úspechy? Eva: Zákony za 40. Moderátor: Nech sa páči. Doplňte text československej vyhlášky číslo 11 z roku 1969 Zbierky. Vláda československej socialistickej republiky bude poskytovať vláde Zväzu sovietskych socialistických republík potrebné s... v československých korunách na výdavky spojené s dočasným pobytom sovietskych vojsk na československom území. Eva: Potrebné sumy. Moderátor: Sumy, logicky a je to tak, áno. Je to pravda. 600:860. Posledná téma v 2. kole v tejto odvetе semifinále Duelu Šampiónov 2024. Za? Pavol: 60. Moderátor: Štyri z nasledujúcich najvyšších futbalových súťaží vyhrali slovenskí futbalisti od roku 1993, Ktorú jednu nevyhrali?	-Bývala moja najobľúbenejšia. -Bol som v Las Vegas na koncerte. Dostal som darček. -Nemalo by sa závidieť. -Na dvadsiatku som dostal darček. 860:560. Ale takisto aj moja obľúbená skupina. <u>Tak poďme ďalej.</u> <u>Evka, Zákony alebo Športové úspechy?</u> -Zákony za 40. -Nech sa páči. Dopňte text československej Vyhlášky č. 11/1969 Zb. Vláda ČSSR bude poskytovať vláde ZSSR potrebné s... v československých korunách na výdavky spojené s dočasným pobytom sovietskych vojsk na československom území. -Potrebné sumy. -Sumy, logicky a je to tak. Je to pravda. 600:860. Posledná téma v 2. kole v tejto odvetе semifinále Duelu šampiónov 2024. Za? - 60. -Štyri z nasledujúcich najvyšších futbalových súťaží vyhrali slovenskí futbalisti od roku 1993. Ktorú jednu nevyhrali? Taliansku, Nemeckú, Anglickú,
---	--

Taliansku, nemeckú, anglickú, španielsku alebo škótsku. Pavol: Anglickú. Moderátor: Anglická je správna odpoveď, áno. Presne tak. A táto otázka aj ukončila 2. kolo. Zatiaľ. No, dramatizuje sa to výrazným spôsobom. Eva 600 Pavol 920 A keby sme to spočítali, tak rozdiel medzi Vami 20 eurových. Pavol: Už zase. Moderátor: Už zase. Neskutočne vyrovnané. Kto bude víťazom? Kto postúpi do finále? O tom rozhodne tretie kolo. -znelka Katka: Takže sa začína opakovať scenár spred dvoch rokov. Že si budú v tesnom závесе šliapať vlastne až do poslednej otázky. Mikuláš: Bála sa riskovať? Moderátor 2: Že dávala nízke stávky, hej? Zase pri Pavlovi nebol ten problém, že by dával nízke stávky. Melinda: Áno, lebo poslúchol. Moderátor 2: Poslúchol a teraz to vyzerá takto, že zatiaľ vedie, takže dobre. Mikuláš: Bolo to vidno trošku aj z mimiky. Eva keď je veľmi sebaistá, tak tak mierne zakýve hlavou. A keď nie... Katka: Už pri prečítaní otázky. Mikuláš: Áno, a keď je neistá, na konci vždy skončí otáznik. Katka (súčasne s Mikulášom): Tak je taká strnulejšia troška.	Španielsku alebo Škótsku. (pozn. kanc. tak uvedené v okne s otázkou) -Anglickú. -Anglickú je správna odpoveď, áno. Presne tak. Táto otázka ukončila 2. kolo. <u>No, dramatizuje sa to výrazným spôsobom.</u> <u>Eva 600, Pavol 920.</u> Keby sme to spočítali, tak rozdiel medzi vami 20-eurových. -Už zase. -Už zase. Neskutočne vyrovnané. Kto bude víťazom? Kto postúpi do finále? O tom rozhodne 3. kolo. -Začína sa opakovať scenár spred dvoch rokov. Budú si v tesnom závесе šliapať až do poslednej otázky. -Bála sa riskovať? -Dávala nízke stávky? Zase pri Pavlovi nebol ten problém, že by dával nízke stávky. -Áno, lebo poslúchol. -Poslúchol a teraz to vyzerá takto, že zatiaľ vedie, takže dobre. -Bolo to vidno trošku aj z mimiky. Eva keď je veľmi sebaistá, tak mierne zakýva hlavou. -Už po prečítaní otázky. -Áno a keď je neistá, na konci vždy skončí otáznik. -Opäť poriadna dráma,
--	---

-znelka Moderátor: Opäť poriadna dráma, ale väčšinou nám to takto napíšete vy dvaja keď stojíte proti sebe. Uvidíme, rozhodnúť môže jedna vec, dve správne, nesprávne odpovede. V každom prípade, témy si vyberáte jeden pre druhého. Vkladať môžete 20 až 350 eur. Tu sú témy, ktoré rozhodnú o tom, kto postúpi do finále Duelu šampiónov 2024. Lode, Pojmy z ekonómie, Modelky, Pôvod slov, Znaký a symboly, Obrazy a ich autori, Svet počítačov, Postavy z opier, Slovenské jazerá, plesá a Filmové a televízne páry. Evka, posúvajte. Eva: Posuniem Modelky. Moderátor: Aj som si myslel. Pavol: Za 60. Moderátor: Medzi slávne modelky patrí aj táto šarmančná Nemka Nadja A... Pavol: Auchpergerová. Moderátor: Tipli ste si. Nie je to správna odpoveď. Eva by vedela? Eva: Ani netipujem. Moderátor: Auermannová. Pavol: Nebol som ďaleko.	ale väčšinou nám to takto napíšete vy dvaja, keď stojíte proti sebe. Uvidíme, rozhodnúť môže jedna dve správne, nesprávne odpovede. V každom prípade, témy si vyberáte jeden pre druhého. Vkladať môžete 20 až 350 eur. Tu sú témy, ktoré rozhodnú o tom, kto postúpi do finále Duelu šampiónov 2024. Lode, Pojmy z ekonómie, Modelky, Pôvod slov, Znaký a symboly, Obrazy a ich autori Svet počítačov, Postavy z opier, Slovenské jazerá, plesá a Filmové a televízne páry. <u>Evka, posúvajte.</u> -Posuniem Modelky. -Aj som si myslel. -Za 60. -Medzi slávne modelky patrí aj táto šarmančná nemka Nadja A... -Auchpergerová. -Tipli ste si. Nie je to správna odpoveď. Eva by vedela? -Ani netipujem. -Auermannová. -Nebol som ďaleko. -Nadja Auermannová.
--	---

Moderátor: Nadja Auermannová. To "ová" ste a "a". Pavol: "Au." Moderátor: "Au", áno. V Guinnessovej knihe rekordov bola označená ako modelka s najdlhšími nohami. Až po zem ich mala, predstavte si. Eva: Až po zem, až po zem, nohy až po zem. 860:600. Pavol. Pavol: Svet počítačov. Eva: 200. Moderátor: Ako sa nazýva server počítačovej siete, ktorý umožňuje klientom nepriame pripojenie k inému serveru? - gong Pavol by vedel? Pavol: Asi nie. Moderátor: Proxy. Eva: Proxy. Moderátor: Proxy server. 400:860. Evka. Eva: Lode. Pavol: Za 100. Moderátor: Ako sa volal luxusný zaoceánsky parník, ktorý bol 7. mája 1915 torpédovaný a potopený na konci svojej cesty z New Yorku do Liverpoolu nemeckou ponorkou U-20? Pavol: Lusitania. Moderátor: To je naozaj cukríková otázka pre Pavla z histórie.	To "ová" ste a "a". -„Au.“ -V Guinnessovej knihe rekordov bola označená ako modelka s najdlhšími nohami. Až o zem ich mala, predstavte si. 860:600. Pavol. -Svet počítačov. - 200. -Ako sa nazýva server počítačovej siete, ktorý umožňuje klientom nepriame pripojenie k inému serveru? GONG Pavol by vedel? -Asi nie. -Proxy. -Proxy. -Proxy server. 400:860. Evka. -Lode. -Za 100. Ako sa volal luxusný zaoceánsky parník, Ktorý bol 7. mája 1915 torpédovaný a potopený na konci svojej cesty z New Yorku do Liverpoolu nemeckou ponorkou U-20? -Lusitania. -To je naozaj cukríková otázka pre Pavla z histórie.
---	--

Lusitania. Po utopení zahynulo viac ako tisíc osôb. 960:400. Evka čaká Pavol, vyberajte tému. Pavol: Pojmy z ekonómie. Eva: Za 100. Moderátor: Účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti, a z nej plynúce práva a povinnosti sa nazýva obchodný... Eva: Vzťah. - gong Závazok? Moderátor: Čo ste povedali na záver? Eva: Závazok som povedala. Moderátor: Závazok nie je správna odpoveď. Eva: Podiel. Moderátor: Áno. Účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti je obchodný podiel. Eva: Áno, áno, áno... Moderátor: 960:300. Eva na ťahu vyberá tému. Trikrát budete každý odpovedať. Ešte hráte o viac ako tisícú každú. Maximálne. Eva: Filmové a televízne páry. Pavol: Za 100. Moderátor: Hlavnými postavami, ktorého filmu je dvojica Danny Zuko a Sandy Olssonová? Táto dvojica sa prvýkrát stretáva počas leta roku 1958.	Lusitania. Po utopení zahynulo viac ako tisíc osôb. 960:400. Evka čaká Pavol, vyberajte tému. -Pojmy z ekonómie. -Za 100. -Účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti a z nej plynúce práva a povinnosti sa nazýva obchodný ... -Vzťah. GONG. Závazok? -Čo ste povedali na záver? -Závazok. -Závazok nie je správna odpoveď. Obchodný podiel. Účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti je obchodný podiel. 960:300 Eva na ťahu, vyberá tému. Trikrát budete každý odpovedať. Ešte hráte o viac ako tisícú každú. Maximálne. -Filmové a televízne páry. -Za 100. -Hlavnými postavami ktorého filmu je dvojica Danny Zuko a Sandy Olssonová Táto dvojica sa prvýkrát stretáva počas leta roku 1958. -Pomáda. -Pomáda je správna odpoveď, áno.
--	---

Pavol: Pomáda. Moderátor: Pomáda je správna odpoveď, áno. Tu ich vidíme, Olivia Newton-John a John Travolta. Danny a Sandy. 300:1 060. Pavol: Znaky a symboly. Moderátor: Znaky a symboly. Eva: 350. Moderátor: Pozrite sa na obrázok a uveďte presnú pozíciu grafického znaku, ktorý je astronomickým symbolom planéty Zem. Eva: Prvý rad, druhá... druhý znak. Moderátor: Prvý rad, druhý znak. Zľava? Eva: Hm. Moderátor: Nie je správna odpoveď. Eva: Ah,a okej. Moderátor: Viete už. Eva: Áno, už viem, áno. Moderátor: Prvý rad a tretí zľava. Eva: Áno, áno. Moderátor: 1 060:-50. Evka, predposledná téma. Eva: Postavy z opier. Moderátor: Postavy z opier. Pavol: Za 60. Moderátor: Kto v štvrtom dejstve opery Carmen prebodne zo žiarlivosti titulnú postavu? Pavol: Ten vojak, ale... - gong	Tu ich vidíme, Olivia Newton-John a John Travolta. Danny a Sandy. 300:1 060. -Znaky a symboly. Znaky a symboly. - 350. -Pozrite sa na obrázok a uveďte presnú pozíciu grafického znaku, ktorý je astronomickým symbolom planéty Zem. -Prvý rad, druhý znak. -Prvý rad, druhý znak. Zľava? -Áno. -Nie je správna odpoveď. -Aha, okej. -Viete už. -Áno, už viem. -Prvý rad a tretí zľava. 1 060:-50. Evka, predposledná téma. -Postavy z opier. -Postavy z opier. -Za 60. -Kto v štvrtom dejstve opery Carmen prebodne zo žiarlivosti tittulnú postavu? -Ten vojak, ale... GONG Carlos. -Vie Evka?
---	--

Pavol: Carlos. Moderátor: Vie Evka? Eva: Escamillo. Moderátor: Don José. Eva: Don José... Peter: José. (potichu a naraz) Moderátor: Áno, don José. Áno, desiatnik don José. 1 000:-50. Predposledná téma pre Evu. Pavol: Slovenské jazerá plesá. Eva: - 350. Moderátor: 350. Opäť sa pozrite na video. Ako sa volá pleso, ktoré vidíme na tomto videu pri pohľade z výšky? Eva: Toto je popradské pleso, ak sa nemýlim. Moderátor: A mýlite sa. Eva: A mýlim sa. Moderátor: Mýlite sa, lebo je tam Chata pri Zelenom plese,... Eva: Pri Zelenom plese, áno, áno, áno, áno, zelené (tichšie a súčasne s moderátorom) Moderátor: ... a... bývalá Brnčalka, Brnčalova chata, čiže Zelené pleso. Zelené pleso. -400:1 000. Posledný váš výber, Evka. Eva: Obrazy a ich autori. Pavol: To tu už tiež raz bolo, za 100. Moderátor: Autorom slávneho renesančného obrazu Búrka je benátsky maliar G, ĎZ. - gong Pavol: No, nepríde to. Moderátor: Evka vie? Eva: Giotto. Moderátor: Giorgione. Eva: Giorgione. Ok. Pavol: Tiež mi Giotto behal po rozume. Moderátor: Giorgione. 900:-400.	-Escamillo. -Don José. Áno, desiatnik, don José. 1 000:-50. Predposledná téma pre Evu. -Slovenské jazerá a plesá. - 350. - 350. Opäť sa pozrite na video. Ako sa volá pleso, ktoré vidíme na tomto videu pri pohľade z výšky? -Toto je Popradské pleso, ak sa nemýlim. -A mýlite sa. Mýlite sa, lebo je tam Chata pri Zelenom plese, bývalá Brnčalka, Brnčalova chata, čiže Zelené pleso. Zelené pleso. -400:1 000. Posledný váš výber, Evka. -Obrazy a ich autori. -To tu už tiež raz bolo, za 100. -Autorom slávneho renesančného obrazu Búrka je benátsky maliar G... GONG -No, nepríde. -Evka vie? -Giotto. -Giorgione. -Tiež mi Giotto behal po rozume. - 900:-400. Posledný výber sumy, Evka.
---	--

A posledný výber sumy, Evka.

Eva: 350.

Moderátor: 350. Pôvod slov.

Jeden druh omáčky bol pomenovaný podľa markíza veľkého gurmána, ktorý žil

na dvore Ľudovíta XIV.

Ako sa tento markíz volal?

Eva: Savaren.

Moderátor: Omáčka.

Pavol: Bechamel ma napadá.

Moderátor: Áno. **Eva:** Áno. Bechamel, Bechamel.

Moderátor: Áno.

Louis de Bechamel... **Eva:** Louis de Bechamel, áno. (potichu spolu s moderátorom) **Moderátor:** ... ukončil 3. kolo.

Moderátor: Fuuu

Áno, Evka nakoniec -750

a tentoraz 17 správnych odpovedí,

-750, ale musela ísť naplno, musela riskovať

a Pavol vynikajúci výkon,

21 správnych odpovedí, 5 nesprávnych a 900 eur.

Pavol: To nie je pravda.

Moderátor: No, je to tak, je to pravda.

Pozrite sa, ako to nakoniec dopadlo.

Po dvoch kolách, po odvete teda.

Evka, -160, 36 správnych, 15 nesprávnych, áno, dobre vidím,

a Pavol 1 150, 37 správnych,

14 nesprávnych. Stav správnych odpovedí

jedna pre Pala. **Eva:** Áno.

-znelka, **Katka:** No až tak to, že sa udeje,

- 350.

- 350. Pôvod slov.

-Jeden druh omáčky bol pomenovaný podľa markíza a veľkého gurmána,

ktorý žil na dvore Ľudovíta XIV.

Ako sa tento markíz volal?

-Savaren.

-Omáčka.

-Napadá mi len Bechamel.

-Áno.

Louis de Bechamel ukončil 3. kolo.

VZDYCH

Evka nakoniec -750

a tentoraz 17 správnych odpovedí,

-750, ale musela ísť naplno, musela riskovať

a Pavol vynikajúci výkon,

21 správnych odpovedí, 5 nesprávnych a 900 eur.

-To nie je pravda.

-Je to tak, je to pravda.

Pozrite sa, ako to nakoniec dopadlo.

Po dvoch kolách, po odvete teda.

Evka, -160, 36 správnych, 15 nesprávnych

a Pavol 1 150, 37 správnych, 14 nesprávnych.

Stav správnych odpovedí jedna pre Pavla.

-Áno.

-Až takto, že sa udeje, sme asi nečakali,

sme asi nečakali, ale ja si myslím, že je to hop alebo trop, čiže je ako je a zahráme si o 3. miesto. Moderátor 2: Tak áno, treba na tom nájsť niečo pozitívne. Zase na druhej strane, musí sa to fakt opýtať, že verili sme po tej prvej hre, že by sa to mohlo až takto otočiť? Melinda: Áno, ja Paľkovi vždy verím, hej. Moderátor: Bolo to dobré tak, ako to bolo. Melinda: Poslúchol, hej. -znelka Eva: Gratulujem. Pavol: Ďakujem. Moderátor: Úplne úžasní ste boli, perfektní. Ďakujem veľmi pekne obom za úžasný zážitok. Naozaj lepšie by som nenapísal, ten scenár tohoto semifinále Duelu šampiónov 2024 a teším sa na finále, v ktorom bude Pavol z Levíc. Pavol zdolal ďalšiu prekážku, ktorá stojí každému hráčovi Duelu šampiónov v ceste za titulom absolútneho víťaza. Kto bude jeho poslednou prekážkou, to ukáže semifinálový Duel na budúci týždeň. Pozývame vás ho sledovať. Martin z Nitry v ňom nastúpi	ale myslím si, že je to hop alebo trop, čiže je ako je, a zahráme si o 3 miesto. -Áno, treba na tom nájsť niečo pozitívne. Na druhej strane, musím sa to opýtať. Verili sme po prvej hre, že by sa to mohlo až takto otočiť? -Áno, ja Paľkovi vždy verím. -Bolo to dobré tak, ako to bolo. -Poslúchol, hej. -Gratulujem. -Ďakujem. -Boli ste úžasní, perfektní. Ďakujem veľmi pekne obom za úžasný zážitok. Naozaj, lepšie by som nenapísal scenár tohto semifinále Duelu šampiónov 2024 a teším sa na finále, v ktorom bude Pavol z Levíc. Pavol zdolal ďalšiu prekážku, ktorá stojí každému hráčovi <u>Duelu šampiónov v ceste za titulom absolútneho víťaza.</u> <u>Kto bude jeho poslednou prekážkou,</u> <u>to ukáže semifinálový Duel na budúci týždeň.</u> <u>Pozývame vás ho sledovať.</u> <u>Martin z Nitry v ňom nastúpi proti Slavovi z Levíc.</u>
--	--

proti Slavovi z Levíc.	<u>Dakujeme vám dnes za pozornosť</u>
Ďakujeme vám dnes za pozornosť a tešíme sa na vás	<u>a tešíme sa na vás nabudúce,</u>
nabudúce,	<u>dovidenia.</u>
dovidenia.	© Rozhlas a televízia Slovenska 2024
- znelka	

* * *

1. Správne konanie č. 0111/SKO/2024

Dňa 5. 4. 2024 si Rada listom vedenom pod č. 01334/2024 vyžiadala od účastníka konania zaslanie súvislých záznamov vysielania vrátane vysielania s multimodálnym prístupom (titulky pre osoby so sluchovým postihnutím) pre program *Sissi – Osudové roky cisárovnjej* zo dňa 31. 3. 2024 odvysielaný o cca 17:10 h na programovej službe Jednotka. Vysielateľ doručil záznam vysielania na DVD nosiči dňa 16. 4. 2024.

Pri monitoringu predmetných záznamov Kancelária Rady zistila, že titulky sprevádzajúce program *Sissi – Osudové roky cisárovnjej* zo dňa 31. 3. 2024 *prima facie* vykazovali určité nedostatky, čím mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť multimodálny prístup k programovej službe nedodržaním kvalitatívnych požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím ustanovených v:

1. § 53 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. z dôvodu, že titulky neboli synchronizované so zvukovou stopou programu,
2. § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. z dôvodu, že titulky mohli byť v rozpore s požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 318/2023 Z. z.

Dňa 20. 9. 2024 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania, v ktorom okrem iného uvádza aj nasledovné:

„K prechodu deliktuálnej spôsobilosti:

Účastník konania si dovoľuje poukázať na skutočnosť, že predmetný program, ktorého odvysielaním mohlo dôjsť v zmysle oznámenia o začatí správneho konania k možnému porušeniu ustanovení § 53 ods. 1 písm. a) a § 53 ods. 1 písm. d) Zákona o mediálnych službách, bol odvysielaný vysielateľom Rozhlas a televízia Slovenska. Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej len „RTVS“) zanikla v zmysle zákona č. 157/2024 o Slovenskej televízii a rozhlase a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o STVR“) ku dňu účinnosti tohto zákona, t. j. k 1.7.2024. Účastník konania poukazuje na skutočnosť, že tohto možného porušenia Zákona o mediálnych službách sa mal dopustiť už zaniknutý, resp. neexistujúci subjekt, voči ktorému nebolo pre toto možné porušenie zákona do jeho zániku začaté správne konanie. Správne konanie začalo až doručením oznámenia o začatí správneho konania STVR dňa 16.8.2024 a to voči subjektu, ktorý sa tohto konania nedopustil a ktorý vznikol zákonom dňa 1.7.2024, teda tri mesiace po tom ako malo prísť k porušeniu ustanovení Zákona o mediálnych službách v zmysle oznámenia o začatí správneho konania. Keďže deliktuálne spôsobilý subjekt RTVS zanikol zákonom, teda vôľou zákonodarcu, nemôže ísť o úmyselný zánik trestnosti, kedy by sa predchádzajúci subjekt snažil pôsobiť tak, aby správny delikt ostal nepotrebaný.

Hoci zákonodarca v prechodných ustanoveniach, v § 30 ods. 1 zákona o STVR upravil prechod práv a povinností RTVS na právneho nástupcu, z dikcie tohto prechodného ustanovenia nie je možné konštatovať, že týmto ustanovením prešla na STVR aj deliktuálna spôsobilosť pri zániku deliktuálnej zodpovednosti RTVS. Účastník konania poukazuje na skutočnosť, že ak by zákonodarca chcel upraviť prechod deliktuálnej zodpovednosti z RTVS na STVR, urobil by tak priamo zákonným ustanovením, ako v prípade iných platných právnych predpisov (napr. § 20 ods. 3 zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane

hospodárskej súťaže a o doplnení niektorých zákonov, § 17 ods. 5 zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškólach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 7 ods. 1 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov.). Zákonodarca vo všetkých uvedených prípadoch explicitne upravuje prechod deliktuálnej zodpovednosti v prípade zániku právnickej osoby na jej právneho nástupcu. V prípade zákona o STVR však takéto ustanovenie, ktoré by upravovalo prechod deliktuálnej zodpovednosti z právneho predchodcu na právneho nástupcu verejnoprávneho vysielateľa, absentuje. Na základe uvedených skutočností je možné dospieť k záveru, že zánikom RTVS zanikla aj deliktuálna zodpovednosť RTVS za protiprávne konanie a v zmysle zákona STVR nedošlo k jej prechodu na právneho nástupcu. Prechod deliktuálnej zodpovednosti pri zániku verejnoprávneho vysielateľa pritom neupravuje vo svojich ustanoveniach ani mediálny zákon.

V tejto súvislosti si STVR dovoľuje poukázať aj na neprípustnosť použitia analógie v neprospech sankcionovaného subjektu, t. j. že v oblasti správneho trestania nemožno využiť analógiu v neprospech páchatel'a a teda nemožno deliktuálnu, resp. administratívnoprávnu zodpovednosť STVR založiť ani na analogickej aplikácii iných právnych predpisov. Takáto analógia by rozširovala podmienky deliktuálnej zodpovednosti STVR, čo je v podmienkach právneho štátu vylúčené.

Účastník konania má za to, že každý má byť zodpovedný len za svoje vlastné, zavinené konanie a nikomu nemožno pričítať následky za konanie, ktoré sám nespáchal, resp. spáchal niekto iný. Trest má byť uložený len páchatel'ovi, ktorému má spôsobiť ujmu a pôsobiť naňho preventívne. Podľa účastníka konania je v prípade prechodu právnych povinností potrebné vziať do úvahy ústavnoprávnu požiadavku vyjadrenú v Článku 13 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, t. j. ukladanie povinností je možné len zákonom alebo len na základe zákona a v jeho medziach. Podľa názoru účastníka konania, vychádzajúc z uvedenej ústavnoprávnej požiadavky, by teda možnosť právneho nástupníctva v prípade prechodu deliktuálnej zodpovednosti, mala byť založená výslovným zákonným ustanovením. Nie je možné pripustiť, aby sám správny orgán mohol svojím rozhodnutím (bez opory v zákone) založiť právne nástupníctvo do práv alebo povinností, o ktorých rozhoduje.

S ohľadom na uvedené skutočnosti si účastník konania dovoľuje uviesť, že možnosť právneho nástupníctva teda musí byť založená výslovným zákonným ustanovením. V tejto súvislosti si účastník konania dovoľuje poukázať aj na rozhodnutie Krajského súdu v Brne, spis. zn. 31 Ca 84/2004, kde súd vyslovil názor, že v sankčných konaniach je predmet sporu spojený s osobou porušovateľa, pričom je vylúčený prechod administratívnoprávnej zodpovednosti súkromnoprávnou dispozíciou. Z uvedeného vyplýva že Rada pre mediálne služby nemôže STVR uložiť sankciu za odvysielanie programu, ktorý odvysielala RTVS vo svojom mene na vlastnú zodpovednosť.

Záverom si účastník konania dovoľuje uviesť, že v rámci úvah, či uvedené právne nástupníctvo, resp. prechod práv a povinností v prípade deliktuálnej zodpovednosti právnickej osoby je prípustný, možno poukázať aj na rozsudok Nejvyššího správního soudu České republiky zo dňa 30. 12. 2009, sp. zn. 8 Afs 56/2007, podľa ktorého: „transformácia súťažiteľa z jednej právnej formy do druhej, najmä pri ekonomickom, personálnom, nemateriálnom a obsahovom pokračovaní v podobe rovnakej hospodárskej entity (samozrejme po právnej stránke vo forme iného právneho subjektu), je úkonom legálnym, právom povoleným. Na druhej strane, pokiaľ je takéto konanie vedené účelovo snahou o vyhnutie sa zodpovednosti, jedná sa o zneužitie práva. "

Z právnych záverov uvedeného rozsudku je možné konštatovať, že v jednotlivých prípadoch je potrebné zaoberať sa aj proporionalitou medzi všeobecným záujmom a požiadavkou na ochranu základných práv jednotlivca, teda či nejde pri transformácii právnickej osoby na právneho nástupcu o právom neaprobované konanie, resp. zneužitie práva, pretože v takom prípade by bolo možné postihovať právneho nástupcu právnickej osoby páchatel'a správneho deliktu. V prípade RTVS a STVR však nie je možné konštatovať ani takéto konanie, nakoľko zánik RTVS a vznik RTVS bol výlučne vôľou zákonodarcu.

K možnému porušeniu § 53 ods. 1 písm. a) Zákona o mediálnych službách:

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 písm. a) Zákona o mediálnych službách: „Titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sú obrazovo zachytený text v jazyku vysielania alebo programu, ktorý je synchronizovaný so zvukovou stopou audiovizuálneho diela alebo programu. “

Z oznámenia o začatí správneho konania vyplýva, že Rada pri monitorovaní titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím v predmetnom programe zistila, že od cca 18:27 hod až do konca programu boli titulky pre osoby so sluchovým postihnutím mierne oneskorené oproti hovorenému prejavu, čo mohlo divákovi sťažiť pochopenie obsahu.

Účastník konania si dovoľuje uviesť, že titulky boli dodávateľom kontrolované a odsúhlasené. Keďže dodávateľom je dlhoročný odborník na problematiku titulkov, účastník konania mal za to, že verzia je v súlade s požiadavkami.

Navyše, aj vyhláška č. 318/2023 z. z. vo svojom § 2 pripúšťa určitú odchýlku od úplnej synchronizácie, keďže v zmysle tohto ustanovenia: Titulky sa zobrazujú súčasne s hovoreným prejavom príslušnej postavy; ak si to vyžaduje zabezpečenie prečítania titulkov podľa § 1 ods. 1 písm. d). titulky možno zobrazovať aj primeraný čas pred začiatkom hovoreného prejavu príslušnej postavy a možno ich ponechať zobrazené primeraný čas po skončení hovoreného prejavu príslušnej postavy.

K možnému porušeniu § 53 ods. 1 písm. d) Zákona o mediálnych službách:

a) farebné odlíšenie titulkov

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Pri zobrazení titulkov zachytávajúcich hovorený prejav viacerých postáv sa používa farebné odlíšenie titulkov.“

Podľa ustanovenia § 3 ods. 2 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Titulky zachytávajúce hovorený prejav stabilných hlavných postáv audiovizuálneho diela alebo programu, ako aj seriálu alebo série, musia mať rovnakú farbu počas celého trvania audiovizuálneho diela alebo programu; to neplatí v seriáli alebo sérii, ktoré nemajú stabilné hlavné postavy alebo ktorých hlavné postavy sa menia alebo sa v každej časti menia.“

Z oznámenia o začatí správneho konania vyplýva, že Rada pri monitorovaní titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím v predmetnom programe zistila 3 prípady, keď mal titulok chybnú farbu.

- 1. Pri postave Nene bol použitý biely titulok, pričom počas celého trvania programu mala biely titulok postava Sissi.*
- 2. Pri postave grófký bol použitý biely titulok, pričom počas celého trvania programu mala biely titulok postava Sissi.*
- 3. Pri postave Sissi bol použitý zelený titulok, ktorý mala počas celého trvania programu postava Franza.*

Účastník konania si dovoľuje uviesť, že dodávateľ ako dôvod tohto pochybenia uvádza chybné určenie názvu hovoriacej postavy, ktoré mohlo vzniknúť nejasnosťami, resp. podobnosťou, čo viedlo k omylu pri určovaní. Dodávateľ účastníkovi konania uviedol, že tieto chyby sa v pracovnom nasadení nepostrehli a zároveň tieto prípady, aj vzhľadom na ich nízky počet v rámci celého programu neboli spôsobilé komplikovať prehľadnosť a zrozumiteľnosť pre nepočujúceho diváka.

Účastník konania má za to, že nepripúšťanie akejkoľvek chybovosti titulkov a to aj s ohľadom na ich rozsah v rámci celého odvysielaného programu by predstavovalo prísne formalistický prístup vo vzťahu k povinnosti vysielateľa zabezpečiť multimodálny prístup programovej služby vo forme skrytých titulkov v súlade s § 53 ods. 1 písm. a) až d) Zákona o mediálnych službách

b) dialógová odrážka

Podľa ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Pri zobrazení titulkov sa na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy používa na začiatku hovoreného prejavu dialógová odrážka vo forme pomlčky (ďalej len „dialógová odrážka“). Medzi dialógovú odrážku a hovorený prejav sa nevkladá medzera. Inak ako podľa prvej vety, sa dialógová odrážka v titulkoch nepoužíva.“

Z oznámenia o začatí správneho konania vyplýva, že Rada pri monitorovaní titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím v predmetnom programe zistila chybne použité dialógové odrážky. Išlo o prípady, keď dialógová odrážka neslúžila na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od druhej. Dialógová odrážka bola používaná po sebe idúcich titulkoch v rámci rozprávania jednej postavy.

Účastník konania si v tomto prípade len dovoľuje uviesť vysvetlenie dodávateľa: „V čase platnosti vyhlášky č. 12/2016 Z. z., sme odrážky umiestňovali nielen pri zmene postavy, ale aj v prípade, ak mala viac titulkový hovor jedna postava, ktorej hovor končil v napr. v prvom riadku ďalšieho titulku a navyše išlo o samostatnú vetu, ktorá začína veľkým písmenom, a v druhom riadku sa zobrazí hovor druhej postavy, ktorej veta začína takisto veľkým písmenom. Pre uľahčenie orientácie a aby nevznikli dojmy, že dochádza k chybe farbenia a k miešaniu postáv, sme titulok pôvodnej postavy pred veľkým písmenom (začiatok vety) opatrovali odrážkou. Táto, na prvý pohľad, nelogická vec, fungovala a nedochádzalo k pochybnostiam, že prišlo k chybe v určení postáv. Príchodom novej vyhlášky, po konzultáciách s jej hlavnou zostavovateľkou Mgr. Věrou Strnadovou, aby sa postupovalo pri výrobe titulkov rovnako, sa od tohto upustilo a odrážky sa pridelujú podľa vyššie uvedeného citátu.“

Účastník konania si dovoľuje dodať, že dodávateľ takto postupoval s ohľadom na pozitívnu odozvu divákov, ktoré takéto používanie oceňovali. Predmetné používanie dialógových odrážok nebolo spôsobilé komplikovať prehľadnosť a zrozumiteľnosť pre nepočujúceho diváka a účastník konania si dovoľuje požiadať Radu pre mediálne služby, aby predmetnú skutočnosť zohľadnila vo svojom rozhodnutí.

a) prejav v cudzom jazyku

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 vyhlášky č. J US/2U2J Z. z.: „Ak je súčasťou audiovizuálneho diela alebo programu hovorený prejav v cudzom jazyku, ktorý zámerne nie je preložený a je ponechaný v originálnom znení, tento prejav sa zobrazuje v titulkoch v príslušnom cudzom jazyku, ak je možné zabezpečiť správny prepis textu. Vtedy sa pred titulkami zachytávajúcími tento prejav v cudzom jazyku zobrazuje v titulkoch veľkými písmenami informácia, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočňuje.“

Z oznámenia o začatí správneho konania vyplýva, že Rada pri monitorovaní titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím v predmetnom programe zistila niekoľko situácií, kde sa vyskytol hovorený prejav v cudzom jazyku, ktorý bol zobrazený aj v titulku, pričom neobsahoval informáciu, v akom jazyku sa prejav uskutočnil.

Účastník konania si dovoľuje uviesť vyjadrenie dodávateľa:

„Ako člen tímu, ktorý spolupracoval na zostavení vyhlášky a zároveň titulár, ktorý sa s týmto prakticky stretáva, by som sa chcel k tomu vyjadriť nasledovne:

Oznamovanie cudzích jazykov bolo kedysi ignorované a automaticky, keď niečomu prestal tvorca titulkov rozumieť, tak to ponechal bez odozvy a aspoň akéhosi upozornenia pre nepočujúceho diváka, čo sa deje. Preto mal nepočujúci divák potom pocit, že mu nie je niečo oznámené, alebo že prišlo k technickej poruche vo vysielaní titulkov a podobne. Pri tvorbe titulkov piatej zásada aby titulky

nahradili audio zložku daného diela tak, aby tomu osoba so sluchovým znevýhodnením mohla porozumieť prinajmenšom tak, ako osoba počujúca. A preto titulár je povinný k tvorbe titulkov takto pristupovať. Keďže cudzie jazyky boli dlhodobo ignorované, vznikol aj spomenutý odsek, ktorý ale nemá presnejšiu formuláciu, alebo doformulovanie, aby sa situácie spojené s cudzími jazykmi mohli riešiť v kontexte diela, aby sa zachoval dramaturgický zámer, neprezrádzala sa pointa dopredu, ktorá práve môže tkvieť v prekvapivej okamžitej neidentifikácii jazyka a podobne. Myslím, že pôvodný návrh týkajúci sa cudzích jazykov bol rozsiahlejší, no do tejto podoby bol zostručený s tým, že takéto znenie bude postačujúce. Toto taxatívne znenie príslušného paragrafu má skôr dôsledok taký, že negatívne vplýva na vyššie uvedené zámery a neberie do úvahy, že aj osoba so sluchovým znevýhodnením sa môže orientovať v deji a nariaďuje doplňovať informácie, o ktorých osoba so sluchovým znevýhodnením dávno vie, alebo sa doplňujú úplne zbytočne a vzniká tak informačný pretlak, ktorý zabraňuje úplnému porozumeniu dejových titulkov, len aby bolo splnené nariadenie.

Takisto, pre naplnenie zjavnej identifikácie jazyka v danej scéne diela treba zvážiť: kedy tak vykonať: aby nebol narušený zámer pointy a podobne. Vzhľadom na tematickú rozsiahlosť je o tomto lepšie viesť diskusiu. V našom prípade titulky tak ako boli vyrobené, čo sa týka cudzích jazykov, spĺňajú všetky atribúty potrebné pre riadnu orientáciu v deji a nie sú zmätočné."

Účastník konania si dovoľuje dodať, že pri týchto situáciách išlo o dobrú vôľu a ústretovosť pre nepočujúcich divákov, ktorá nijakým spôsobom nezapríčinila zníženie prehľadnosti a zrozumiteľnosti deja ale naopak, nepočujúcemu divákovi priniesli pri sledovaní deja informácie, ktoré sú dôležité a divák nebol zaťažovaný informačným pretlakom, ktorý by kvalitu zrozumiteľnosti znižoval.

V celom programe, ktorý obsahoval 1170 titulkov Rada pre mediálne služby identifikovala 23 titulkov (nevnímajúc časovú nesynchronizáciu), ktoré by mohli byť v rozpore s požiadavkami v zmysle vyhlášky č. 318/2023 Z. z., čo predstavuje úroveň chybovosti v súlade s toleranciou 2 %, uplatňovanou v iných správnych konaniach.

Účelom zákonnej úpravy je sprostredkovať osobám sluchovo hendikepovaným informácie vo vizuálne vnímateľnej a zrozumiteľnej podobe tak, aby viedli k porozumeniu obsahu vysielaného programu zo strany sluchovo hendikepovanej osoby. Možno konštatovať, že uvedené nedostatky nepredstavovali z hľadiska rozsahu titulkov a samotného odvysielaného programu tak závažné významové posuny, ktoré by mohli spôsobiť nezrozumiteľnosť celého programu."

* * *

Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 zdôrazňuje potrebu osobitnej starostlivosti pre osoby so zdravotným postihnutím, čo je zakotvené v medzinárodných dokumentoch, najmä v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“) a jeho Opčnom protokole. Európska únia uznáva tieto práva v článku 26 Charty základných práv, ktorý garantuje opatrenia na podporu nezávislosti, sociálnej a pracovnej integrácie a účasti na spoločenskom živote.

Dohovor, ratifikovaný Slovenskou republikou v roku 2010, je základným dokumentom pre ochranu práv osôb so zdravotným postihnutím. Zaväzuje zmluvné strany zabezpečiť rovnaké práva a dôstojnosť pre tieto osoby bez diskriminácie. Na implementáciu Dohovoru prijala vláda Slovenskej republiky Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím.

Zákon č. 264/2022 Z. z. v ustanoveniach § 55 – 57 podporuje inklúziu nepočujúcich a nevidiacich v masovej komunikácii. Vysielatelia majú povinnosť zabezpečiť stanovené percentuálne podiely programov s titulkami, v posunkovej reči alebo hlasovým komentárom (multimodálny prístup) na elimináciu ich komunikačných bariér.

* * *

Vo všeobecnosti, skutková podstata správnych deliktov podľa zákona č. 264/2022 Z. sa skladá z troch obligatórnych znakov – subjekt, objekt a objektívna stránka. Zákon č. 264/2022 Z. z. na žiadnom mieste neustanovuje povinnosť skúmať, či bol skutok, ktorý je správnym deliktom, spáchaný zavinene, teda úmyselne alebo z neobstaranosti. Vzhľadom na povahu správnych deliktov podľa zákona č. 264/2022 Z. z., ktoré možno doktrinálne zaradiť do kategórie správnych deliktov právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov, resp. v osobitných prípadoch iných správnych deliktov fyzických osôb postihovaných bez ohľadu na zavinenie, možno konštatovať, že administratívnoprávna zodpovednosť deliktuálne zodpovedného subjektu podľa zákona č. 264/2022 Z. z. je objektívnou zodpovednosťou. Zákon č. 264/2022 Z. z. na rozdiel od zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neumožňuje Rade pričítať právnickej osobe zavinenie fyzickej osoby, ktorá porušila právnu povinnosť uloženú právnickej osobe (napr. štatutárny orgán). Vzhľadom na absenciu liberačných dôvodov, na základe ktorých by bolo možné zbaviť sa v odôvodnených prípadoch zodpovednosti za správny delikt, možno administratívnoprávnu zodpovednosť podľa zákona č. 264/2022 Z. z. považovať za absolútne objektívnu. Okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu správneho deliktu môžu byť zohľadnené pri ukladaní sankcie.

* * *

K argumentácii účastníka konania, kde sa vyjadruje k prechodu deliktuálnej spôsobilosti, si Kancelária Rady dovoľuje uviesť nasledovné:

Návrh uznesenia smeruje voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas, pretože dňa 1. 7. 2024 nadobudol účinnosť zákon č. 157/2024 Z. z. o Slovenskej televízii a rozhlas a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 157/2024 Z. z.“), ktorým bola zrušená Rozhlas a televízia Slovenska a ktorým bola zriadená Slovenská televízia a rozhlas ako verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, ktorá okrem iného poskytuje službu verejnosti v oblasti televízneho vysielania a rozhlasového vysielania. Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 157/2024 Z. z. „Rozhlas a televízia Slovenska zriadená podľa doterajších predpisov sa ku dňu účinnosti tohto zákona zrušuje. Slovenská televízia a rozhlas sa ku dňu účinnosti tohto zákona stáva právnym nástupcom Rozhlasu a televízie Slovenska a preberá všetky jeho práva a povinnosti ku dňu účinnosti tohto zákona.“ Na základe prechodného ustanovenia § 30 ods. 1 zákona č. 157/2024 Z. z. teda došlo ku dňu účinnosti tohto zákona k zrušeniu Rozhlasu a televízie Slovenska a účastník predmetného konania – Slovenská televízia a rozhlas – sa stal jeho právnym nástupcom. V súlade s § 30 ods. 1 zákona č. 157/2024 Z. z. došlo k prechodu práv a povinností Rozhlasu a televízie Slovenska (právny predchodca) na Slovenskú televíziu a rozhlas. V rozsahu prechodu práv a povinností je i povinnosť strpieť uloženie sankcie za porušenie povinností vyplývajúcich zo zákona č. 264/2022 Z. z. K prechodu administratívnej zodpovednosti v obdobnej situácii zaujal stanovisko i Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. 4 SŽ/10/2012 zo dňa 18. 9. 2012, keď poukázal na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť (rozhodnutie sp. zn. 1 Sžpu/2/2008 zo dňa 26. 10. 2010) a uviedol, cit.: „V nadväznosti na závery prijaté v uvedenom rozsudku senát najvyššieho súdu uvádza, že v prípade administratívneho trestania prechádza deliktuálna spôsobilosť zo subjektu právneho predchodcu na subjekt právneho nástupcu za podmienky, že nástupnícky subjekt pokračuje v aktivitách právneho predchodcu a subjekt právneho predchodcu zanikol... Cieľom administratívneho trestania je zabezpečiť, aby správanie, ktoré by malo byť potrestané, nezostalo nepotrestané a neboli tak zmarené ciele ochrany pred porušovaním zákona z dôvodu určitých zmien právnických osôb. V prvom rade je teda sankcionovaný vždy porušovateľ a v prípade jeho zániku jeho nástupca, ktorý prevzal jeho materiálne a ľudské zdroje a ktorý pokračuje v jeho celkovej predchádzajúcej aktivite.“ Z uvedeného dôvodu boli správne konania začaté voči účastníkovi konania.

* * *

Podľa ustanovenia **§ 53 ods. 1 písm. a)** zákona č. 264/2022 Z. z.: „*Titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sú obrazovo zachytený text v jazyku vysielania alebo programu, ktorý je synchronizovaný so zvukovou stopou audiovizuálneho diela alebo programu.*“

Podľa ustanovenia **§ 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z.: „*Titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sú obrazovo zachytený text v jazyku vysielania alebo programu, ktorý je v súlade s požiadavkami ustanovenými všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo kultúry podľa odseku 2.*“

Podľa ustanovenia **§ 53 ods. 2** zákona č. 264/2022 Z. z.: „*Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo kultúry, ustanoví požiadavky, ktoré musia spĺňať titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sprevádzajúce audiovizuálne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.*“

Podľa ustanovenia **§ 242 ods. 1** zákona č. 264/2022 Z. z. do nadobudnutia účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného na základe § 53 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. bola účinná vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 12/2016 Z. z. o titulkoch pre osoby so sluchovým postihnutím (ďalej len „vyhláška č. 12/2016 Z. z.“).

Podľa ustanovenia **§ 242 ods. 2** zákona č. 264/2022 Z. z. sa všeobecne záväzný právny predpis vydaný na základe § 53 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. vzťahuje na audiovizuálne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré boli prvýkrát sprístupnené po nadobudnutí účinnosti tohto všeobecne záväzného právneho predpisu; na audiovizuálne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré boli prvýkrát sprístupnené pred nadobudnutím účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu podľa § 53 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z., sa vzťahuje tento všeobecne záväzný právny predpis len vtedy, ak nespĺňajú požiadavky podľa všeobecne záväzného právneho predpisu účinného pred nadobudnutím účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu podľa § 53 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z.

Všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným na základe § 53 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. je od 1. 1. 2024 vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 318/2023 Z. z. o titulkoch pre osoby so sluchovým postihnutím (ďalej len „vyhláška č. 318/2023 Z. z.“).

Kritériá nevyhnutné na posúdenie splnenia požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sprevádzajúcich program, ktorý je predmetom tohto správneho konania, ustanovuje vyhláška č. 318/2023 Z. z. a to aj v prípade, ak bol predmetný program prvýkrát sprístupnený pred nadobudnutím účinnosti vyhlášky č. 318/2023 Z. z. vzhľadom na skutočnosť, že existuje dôvodné podozrenie, že titulky pre osoby so sluchovým postihnutím v predmetnom programe nespĺňajú požiadavky ustanovené vyhláškou č. 12/2016 Z. z., konkrétne ide o nasledovné ustanovenia, ktoré sú obdobné ako ustanovenia vyhlášky č. 318/2023 Z. z., pri ktorých existuje dôvodné podozrenie že mohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty v predmetnom správnom konaní :

Podľa ustanovenia **§ 2 ods. 1** vyhlášky č. 12/2016 Z. z.: „*Pri zobrazení titulkov zachytávajúcich hovorený prejav viacerých postáv sa použije farebné odlíšenie titulkov. Farebné odlíšenie titulkov sa použije v jednom audiovizuálnom diele alebo v jednom programe najviac v piatich farbách.*“

Podľa ustanovenia **§ 2 ods. 2** vyhlášky č. 12/2016 Z. z.: „*Pri zobrazení titulkov sa pomlčka na začiatku vety použije ako znamienko na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy. Počas trvania hovoreného prejavu postavy, ktorý sa pre rozsiahlosť rozdelí do viacerých titulkov, sa pomlčka určujúca zmenu postavy ďalej neumiestňuje.*“

Podľa ustanovenia **§ 2 ods. 6** vyhlášky č. 12/2016 Z. z.: „Ak je súčasťou audiovizuálneho diela alebo programu krátky dialóg alebo monológ v cudzom jazyku, ktorý zámerne nie je preložený do slovenského jazyka a je ponechaný v originálnom znení, tento dialóg alebo monológ sa nezobrazuje v titulkoch, namiesto toho sa veľkými písmenami zobrazí titulok, v ktorom sa uvedie, v akom cudzom jazyku dialóg alebo monológ prebieha. Postup podľa prvej vety sa neuplatní, ak by absencia zachytenia hovoreného prejavu titulkami sťažila chápanie sledovaného audiovizuálneho diela alebo programu. V takom prípade sa pred titulkami zachytávajúcimi hovorený prejav v cudzom jazyku zobrazí v titulku veľkými písmenami informácia, v akom cudzom jazyku dialóg alebo monológ prebieha.“

Podľa ustanovenia **§ 2 ods. 2** vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Titulky zachytávajúce hovorený prejav stabilných hlavných postáv audiovizuálneho diela alebo programu, ako aj seriálu alebo série, musia mať rovnakú farbu počas celého trvania audiovizuálneho diela alebo programu; to neplatí v seriáli alebo sérii, ktoré nemajú stabilné hlavné postavy alebo ktorých hlavné postavy sa menia alebo sa v každej časti menia.“

I. Možné porušenie povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.

Účelom ustanovení § 53 zákona č. 264/2022 Z. z. je zabezpečiť pre osoby so sluchovým postihnutím možnosť prijímať odvysielané informácie v určitej kvalite. Posúdiť nevyhnutnú mieru totožnosti, resp. podobnosti obsahu textu titulkov a obsahu hovoreného prejavu na náležité pochopenie obsahu programu, je úlohou správneho orgánu. Je nesporné, že schopnosť divákov porozumieť deju programu závisí od individuálnych schopností divákov, vo všeobecnosti však Rada zastáva názor, že v záujme zákonodarcu nebolo ponechať vysielateľovi pri príprave textu titulkov tak široký priestor, aby bol divák v dôsledku absencie istých informácií nútený porozumieť deju na základe vlastných domnienok či odhadov.

Predmetný program bol odvysielaný v čase cca 17:13 hod. – 18:58 hod. Zo záznamu vysielania predmetného programu vyplýva, že od cca od 18:27 hod. až do konca programu boli titulky pre osoby so sluchovým postihnutím mierne oneskorené oproti hovorenému prejavu, a to takým spôsobom, že titulky neboli zobrazované v rovnakom čase prebiehajúcich replík. Zobrazované titulky boli zobrazované v časovom oneskorení, teda zobrazili sa až po odvysielaní tej-ktorej repliky a počas prebiehajúcej repliky inej postavy. Predmetné skutočnosti pôsobili nanajvýš mätúco, čo mohlo sťažovať pochopenie odohrávajúcich sa scén nepočujúcim divákom.

Argumentácia účastníka konania, kde uvádza, že „...vyhláška č. 318/2023 z. z. vo svojom § 2 pripúšťa určitú odchýlku od úplnej synchronizácie, keďže v zmysle tohto ustanovenia: Titulky sa zobrazujú súčasne s hovoreným prejavom príslušnej postavy; ak si to vyžaduje zabezpečenie prečítania titulkov podľa § 1 ods. 1 písm. d). titulky možno zobraziť aj primeraný čas pred začiatkom hovoreného prejavu príslušnej postavy a možno ich ponechať zobrazené primeraný čas po skončení hovoreného prejavu príslušnej postavy.“ nie je v prípade predmetného porušenia relevantná vzhľadom na to, že, ako sme už uviedli vyššie, predmetné zobrazované titulky boli zobrazované v takom časovom oneskorení, že sa zobrazili až po odvysielaní tej-ktorej repliky a počas prebiehajúcej repliky inej postavy.

Účastník konania odkazuje na ustanovenie § 2 vyhlášky č. 318/2023 Z. z., ktoré povoľuje určitú odchýlku od úplnej synchronizácie titulkov. Táto odchýlka však nie je určená na ospravedlnenie významného a systematického oneskorenia titulkov, ako tomu bolo v tomto prípade. Ustanovenie umožňuje:

- Zobraziť titulky *pred* začiatkom hovoreného prejavu, alebo
- Ponechať titulky *primeraný čas* po jeho skončení.
- Ani jedna z týchto možností však neodôvodňuje situáciu, kde titulky systematicky zaostávajú za hovoreným prejavom až do bodu, keď sa zobrazia počas hovorenia úplne inej repliky.

Zákon kladie dôraz na umožnenie plnohodnotného pochopenia programu osobami so sluchovým postihnutím. Systematické oneskorenie titulkov, ktoré spôsobuje zmätok pri priradovaní titulkov k hovoreným replikám, je v rozpore s týmto cieľom. Diváci so sluchovým postihnutím museli v danom prípade dedukovať obsah programu na základe nesprávne načasovaných titulkov, čo mohlo výrazne narušiť ich schopnosť sledovať dej.

Predmetné titulky pre osoby so sluchovým postihnutím boli oneskorené oproti hovorenému prejavu počas 31 minút z celkového trvania programu 105 minút, čo predstavuje necelú tretinu programu. To predstavuje významný podiel programu a nie je možné ho považovať za *primeranú odchýlku*. Vyhláška predpokladá krátkodobé a výnimočné odchýlky, nie však systematické narušenie synchronizácie na takú dlhú dobu.

Systematické oneskorenie spôsobilo, že titulky neplnili svoju základnú funkciu – umožniť okamžité a zrozumiteľné priradenie textu k prebiehajúcemu hovorenému prejavu. V dôsledku toho bol nepočujúcim divákom odopretý rovnaký prístup k informáciám, ako majú diváci bez sluchového postihnutia. Takýto prístup je diskriminačný a odporuje účelu zákona.

Ako bolo uvedené Kanceláriou Rady, zámerom zákonodarcu nebolo ponechať vysielateľovi takú voľnosť pri príprave titulkov, aby si diváci museli obsah programu domýšľať na základe vlastných odhadov. Argument účastníka konania preto nesprávne interpretuje nielen konkrétne ustanovenia vyhlášky, ale aj celkový kontext a účel predmetných ustanovení týkajúcich sa titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím.

K argumentácii účastníka konania, kde uvádza, že „...*titulky boli dodávateľom kontrolované a odsúhlasené. Keďže dodávateľom je dlhoročný odborník na problematiku titulkov, účastník konania mal za to, že verzia je v súlade s požiadavkami.*“ uvádza Kancelária nasledovné:

Aj keď je dodávateľ titulkov odborníkom v danej oblasti, zákonná zodpovednosť za kvalitu a súlad titulkov s platnou legislatívou zostáva na účastníkovi konania ako na vysielateľovi. Vysielateľ je povinný zabezpečiť, že titulky pre osoby so sluchovým postihnutím spĺňajú požiadavky zákona č. 264/2022 Z. z. a príslušnej vyhlášky č. 318/2023 Z. z. Argument, že dodávateľ je odborník, nie je relevantný na ospravedlnenie zistených nedostatkov.

Argument účastníka konania, že dodávateľ bol odborníkom a titulky boli schválené, nezbavuje vysielateľa zodpovednosti za zistené porušenia. Vysielateľ je podľa zákona povinný zabezpečiť, aby titulky reálne umožnili nepočujúcim divákovi pochopiť obsah programu bez zmätku a oneskorenia. Systematické porušenie synchronizácie s hovoreným prejavom nemožno ospravedlniť spoliehaním sa na dodávateľa.

Ako už bolo vyššie uvedené, monitorovaním predmetného programu Kancelária Rady zistila, že zvuková zložka a titulky predmetného programu sa z časového hľadiska nezhodovali. Predmetné nezrovnalosti možno považovať za priame porušenie povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z., a teda porušenie povinnosti zabezpečiť synchronizáciu textu titulkov so zvukovou stopou programu.

Na základe uvedeného je Kancelária Rady toho názoru, že odvysielaním doplnkovej služby vysielania – titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Sissi – Osudové roky cisárovej*, dňa 31. 3. 2024 17:13 hod. sa vysielateľ dopustil porušenia ustanovenia v § 53 ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.

II. Možné porušenie povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 2 ods. 2 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. - farebné odlíšenie titulkov

Kancelária Rady pri monitorovaní zistila tri prípady, keď mal titulok chybnú farbu:

1. Pri postave Nene bol použitý biely titulok, pričom počas celého trvania programu mala biely titulok postava Sissi.
2. Pri postave Grófky bol použitý biely titulok, pričom počas celého trvania programu mala biely titulok postava Sissi.
3. Pri postave Sissi bol použitý zelený titulok, ktorý mala počas celého trvania programu postava Franza.

Vyššie uvedené prípady chybnej farby titulku sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

Odznená zložka	Titulky
Nene: Páči sa vám? Grófka: Je krásny, výsť.	-Páči sa vám? -Je krásny, výsť.
* * *	* * *
Grófka: Jej výsť si želá, aby stráž opustila chodbu. Plukovník: Rozkaz.	Jej výsť si želá, aby stráž opustila chodbu.-Rozkaz.
* * *	* * *
Sissi: Priniesli kvety od jeho veličenstva? Grófka: Áno.	-Priniesli kvety od jeho veličenstva?-Áno.

Účastník konania uviedol, že predmetný program obsahoval spolu 1170 titulkov. Monitoringom Kancelárie bolo zaznamenané chybné použitie farby titulku v troch prípadoch. Keďže každý prípad môžeme považovať za samostatný titulok, môžeme skonštatovať, že 3 titulky s chybným farebným odlíšením z celkového počtu 1170 titulkov je 0,26%, t. j. presnosť predmetných titulkov z hľadiska posudzovania celkovej zrozumiteľnosti textu použitím farebného odlíšenia titulkov pri zobrazovaní titulkov zachytávajúcich hovorený prejav viacerých postáv je 99,74%.

Nazdávame sa, že v prípade vyššie popisovaných troch prípadov chybne použitej farby titulku nejde o také nedostatky, ktoré by priemernému nepočujúcemu divákovi sťažovali pochopenie prebiehajúceho deja. Frekvencia predmetných nedostatkov bola vzhľadom na dĺžku trvania programu aj celkový počet titulkov nízka a uvedené nedostatky neboli podľa nášho názoru takého charakteru, že by v konečnom dôsledku nepočujúcemu divákovi znemožňovali orientáciu v kontexte a súvislostiach deja vysielaného programu. Z uvedených dôvodov je Kancelária Rady toho názoru, že by v danom prípade nebolo proporcionálne sankcionovať účastníka konania za porušenie predmetnej povinnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Kancelária navrhuje Rade, aby predmetné správne konanie č. 0111/SKO/2024 v časti možného porušenia povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 2 ods. 2 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. zastavila, pretože sa nepreukázalo, že účastník konania porušil predmetnú povinnosť.

III. Možné porušenie povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. - Pomlčka na začiatku vety ako znamienko na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy

Podľa ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Pri zobrazení titulkov sa na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy používa

na začiatku hovoreného prejavu dialógová odrážka vo forme pomlčky (ďalej len „dialógová odrážka“). Medzi dialógovú odrážku a hovorený prejav sa nevkladá medzera. Inak ako podľa prvej vety, sa dialógová odrážka v titulkoch nepoužíva.“

Kancelária Rady pri monitorovaní zistila 65 chybne použitých dialógových odrážok. Išlo o prípady, keď dialógová odrážka neslúžila na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od druhej. Vždy išlo o situácie, keď rozprávala stále tá istá postava a dialógová odrážka bola použitá po sebe idúcich titulkoch. Všetky chybne použité dialógové odrážky sú v prepise skutkového stavu k predmetnému správne konaniu vyznačené šedým podfarbením. Každý zo 65 zistených prípadov chybne použitej dialógovej odrážky môže byť v súlade s informáciou uvedenou vo vyjadrení účastníka konania považovaný za samostatný titulok. Vzhľadom na uvedené môžeme skonštatovať, že 65 titulkov s chybne použitou dialógovou odrážkou z celkového počtu 1170 titulkov je 5,56%, t. j. presnosť predmetných titulkov z hľadiska posudzovania celkovej zrozumiteľnosti textu použitím dialógovej odrážky na začiatku vety na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy je 94,44%.

V monitorovaných prípadoch bola dialógová odrážka použitá v situáciách, keď hovorila tá istá postava, a to na začiatku titulkov v nadväzujúcich riadkoch. Tento postup je v priamom rozpore so znením vyhlášky, pretože:

- Dialógová odrážka nespĺňala svoju funkciu (oddelenie hovoreného prejavu rôznych postáv).
- Používanie odrážky v takýchto prípadoch vytváralo vizuálny dojem, že ide o repliky viacerých postáv, čo mohlo viesť k nesprávnemu pochopeniu obsahu divákmi.

Účastník konania k tejto časti správneho konania uviedol vysvetlenie dodávateľa titulkov pre predmetný program: *„V čase platnosti vyhlášky č. 12/2016 Z. z., sme odrážky umiestňovali nielen pri zmene postavy, ale aj v prípade, ak mala viac titulkový hovor jedna postava, ktorej hovor končil v napr. v prvom riadku ďalšieho titulku a navyše išlo o samostatnú vetu, ktorá začína veľkým písmenom, a v druhom riadku sa zobrazí hovor druhej postavy, ktorej veta začína takisto veľkým písmenom. Pre uľahčenie orientácie a aby nevznikli dojmy, že dochádza k chybe farbenia a k miešaniu postáv, sme titulok pôvodnej postavy pred veľkým písmenom (začiatok vety) opatrovali odrážkou. Táto, na prvý pohľad, nelogická vec, fungovala a nedochádzalo k pochybnostiam, že prišlo k chybe v určení postáv. Príchodom novej vyhlášky, po konzultáciách s jej hlavnou zostavovateľkou Mgr. Věrou Strnadovou, aby sa postupovalo pri výrobe titulkov rovnako, sa od tohto upustilo a odrážky sa pridelujú podľa vyššie uvedeného citátu.“*

Účastník konania ďalej uviedol, že ... *„dodávateľ takto postupoval s ohľadom na pozitívnu odozvu divákov, ktoré takéto používanie oceňovali. Predmetné používanie dialógových odrážok nebolo spôsobilé komplikovať prehľadnosť a zrozumiteľnosť pre nepočujúceho diváka a účastník konania si dovoľuje požiadať Radu pre mediálne služby, aby predmetnú skutočnosť zohľadnila vo svojom rozhodnutí.“*

K argumentácii účastníka konania Kancelária Rady uvádza, že vyhláška č. 318/2023 Z. z. v § 3 ods. 4 jednoznačne stanovuje, že dialógová odrážka sa používa **iba** na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od druhej. Predmetné ustanovenie zároveň v poslednej vete zdôrazňuje, že v iných prípadoch sa dialógová odrážka nepoužíva. Toto ustanovenie neumožňuje výnimky ani kreatívnu interpretáciu. Použitie dialógových odrážok v rozpore s predmetným ustanovením je teda objektívne porušením predmetného ustanovenia vyhlášky, a to aj v prípade, ak takýto spôsob zaužívala predchádzajúca prax alebo ak mal pozitívnu spätnú väzbu od divákov.

Jedným z hlavných cieľov vyhlášky č. 318/2023 Z. z. je zabezpečiť **konzistentnosť a zrozumiteľnosť titulkov** pre osoby so sluchovým postihnutím, bez ohľadu na subjekt alebo dodávateľa, ktorý titulky pripravuje. Zavedením presných pravidiel sa predchádza zmätkom, ktoré by mohli vzniknúť z rozdielných prístupov jednotlivých tvorcov. Používanie dialógových odrážok v prípadoch, ktoré nie sú

uvedené v § 3 ods. 4, môže viesť k nejednoznačnosti v chápaní titulkov, najmä ak iný dodávateľ dodržiava pravidlá striktné.

Hoci sa môže zdať, že pozitívna odozva divákov je relevantná, právne predpisy nemôžu byť prispôbované individuálnym preferenciám určitej skupiny. Účel vyhlášky č. 318/2023 Z. z. je vytvoriť univerzálny rámec pre všetkých nepočujúcich divákov. Navyše, pozitívna spätná väzba na predchádzajúcu prax neospravedlňuje porušovanie vyhlášky č. 318/2023 Z. z., ktorá bola zavedená práve na unifikáciu postupov.

Argumentácia účastníka, že daná prax bola zaužívaná na základe predchádzajúcej vyhlášky č. 12/2016 Z. z., nemôže obstať, pretože táto vyhláška už bola nahradená vyhláškou č. 318/2023 Z. z. Právne predpisy sa priebežne aktualizujú a dodávateľia majú povinnosť sa im prispôbiť. Skutočnosť, že bola vykonaná konzultácia s autorkou vyhlášky a prax bola následne zmenená, len potvrdzuje, že doterajší spôsob nebol v súlade s aktuálnymi pravidlami.

Aj keď účastník tvrdí, že jeho postup mal zabezpečiť lepšiu orientáciu divákov, práve použitie dialógových odrážok v rozpore s vyhláškou č. 318/2023 Z. z. môže spôsobovať zmatok. Ak diváci zvyknú vnímať dialógovú odrážku ako znak pre zmenu hovoriacej postavy, použitie dialógových odrážok pri rozdelení jednej vety môže tento ustálený význam narušiť. Tým sa komplikuje zrozumiteľnosť titulkov pre cieľovú skupinu.

Kancelária Rady nemôže zohľadniť údajnú pozitívnu spätnú väzbu určitej skupiny divákov ako dostatočný dôvod na ignorovanie explicitného ustanovenia vyhlášky. Jej úlohou je zabezpečiť dodržiavanie platnej právnej normy. Ak by Kancelária Rady v tomto prípade ustúpila, mohlo by to vytvoriť precedens pre ďalšie subjekty, ktoré by sa mohli odvolávať na podobné individuálne dôvody.

Na základe uvedeného je zrejmé, že účastník konania pochybil tým, že odvysielal predmetný program s titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím, ktoré obsahovali dialógové odrážky použité v priamom rozpore s ustanovením § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. Pozitívna spätná väzba alebo zaužívaná prax nemôžu byť dôvodmi na porušovanie platných pravidiel.

Na základe uvedeného je Kancelária Rady toho názoru, že odvysielaním doplnkovej služby vysielania – titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Sissi – Osudové roky cisárovnjej*, dňa 31. 3. 2024 17:13 hod. sa vysielateľ dopustil porušenia ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

IV. Možné porušenie povinnosti ustanovenej v § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 4 ods. 1 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. - Informácia, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočňuje pred titulkami zachytávacími prejav v cudzom jazyku

Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Ak je súčasťou audiovizuálneho diela alebo programu hovorený prejav v cudzom jazyku, ktorý zámerne nie je preložený a je ponechaný v originálnom znení, tento prejav sa zobrazuje v titulkoch v príslušnom cudzom jazyku, ak je možné zabezpečiť správny prepis textu. Vtedy sa pred titulkami zachytávacími tento prejav v cudzom jazyku zobrazuje v titulkoch veľkými písmenami informácia, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočňuje.“

Kancelária Rady zistila v predmetnom programe nasledovné skutočnosti:

- Pri monitorovaní bolo zaznamenaných **33 situácií**, v ktorých sa vyskytol hovorený prejav v cudzom jazyku, ktorý bol zobrazený v titulkoch.
- Z týchto 33 titulkov **len 5** obsahovalo informáciu o tom, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočnil.

- **28 titulkov** túto informáciu neobsahovalo, čo je v rozpore s povinnosťou stanovenou vyhláškou č. 318/2023 Z. z..

V prepise skutkového stavu k predmetnému správne konaniu sú tieto situácie vyznačené červeným podfarbením. Pre účely posúdenia, či v tejto súvislosti došlo k porušeniu uvedeného ustanovenia, je potrebné, podobne ako vo vyššie uvedených prípadoch zistiť, aké percento tvorili titulky s chýbajúcou informáciou o cudzom jazyku z celkového počtu titulkov zachytávajúcich prejav v cudzom jazyku. V prípade, ak by sme považovali každý titulok alebo skupinu po sebe nasledujúcich titulkov zachytávajúcich prejav v cudzom jazyku, pred ktorým chýbala informácia, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočňuje za samostatný titulok, predstavuje 28 titulkov s chýbajúcou informáciou o cudzom jazyku 84,85% z celkového počtu 33 titulkov zachytávajúcich prejav v cudzom jazyku.

Vzhľadom na celkový počet situácií, v ktorých sa vyskytol hovorený prejav v cudzom jazyku, ktorý bol zobrazený v titulkoch (33) a frekvenciu výskytu predmetného nedostatku (cca 28 krát) sa Kancelária Rady domnieva, že predmetné konanie nadobudlo takú intenzitu, pri ktorom je opodstatnené konštatovať porušenie ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 4 ods. 1 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. Kancelária Rady má za to, že výskyt titulkov, ktoré obsahovali hovorený prejav v cudzom jazyku a ktorým nepredchádzala informácia, v akom cudzom jazyku sa prejav uskutočňuje v počte 28-krát nebol zanedbateľný, a že tým nebola zabezpečená možnosť porozumenia celého obsahu vypovedaného pre nepočujúceho diváka. Vzhľadom na skutočnosť, že vyššie uvedené nedostatky boli prítomné v rámci celého monitorovaného programu považujeme za legitímne a proporcionálne konštatovať porušenie ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 4 ods. 1 vyhlášky č. 318/2023 Z. z., pretože účastník konania vo väčšine prípadov (85 %) nezabezpečil zobrazenie informácie o tom, v akom cudzom jazyku sa hovorený prejav uskutočňuje.

Na základe uvedeného je Kancelária Rady toho názoru, že odvysielaním doplnkovej služby vysielania – titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Sissi – Osudové roky cisárovnjej*, dňa 31. 3. 2024 o 17:13 hod. sa vysielateľ dopustil porušenia ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 4 ods. 1 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

* * *

2. Správne konanie č. 0112/SKO/2024

Dňa 5. 4. 2024 si Rada listom vedenom pod č. 01334/2024 vyžiadala od účastníka konania zaslanie súvislých záznamov vysielania vrátane vysielania s multimodálnym prístupom (titulky pre osoby so sluchovým postihnutím) pre program *Duel šampiónov* zo dňa 31. 3. 2024 odvysielaný o cca 20:34 hod. na programovej službe Jednotka. Vysielateľ doručil záznam vysielania na DVD nosiči dňa 16. 4. 2024.

Pri monitoringu predmetného záznamu Kancelária Rady zistila, že titulky sprevádzajúce program *Duel šampiónov* zo dňa 31. 3. 2024 *prima facie* vykazovali určité nedostatky, čím mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť multimodálny prístup k programovej službe nedodržaním kvalitatívnych požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím ustanovených v **§ 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z. z dôvodu, že titulky mohli byť v rozpore s požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 318/2023 Z. z.

Dňa 20. 9. 2024 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania, v ktorom okrem iného uvádza aj nasledovné:

„Účastník konania si dovoľuje uviesť, že v prípadoch, kedy osoba vyslovila číselnú hodnotu, bola za dialógovú odrážku vložená medzera v dobrej viere, aby si čitateľ uvedenú hodnotu/body nevysvetlil ako zápornú číselnú hodnotu.

Z oznámenia o začatí správneho konania taktiež vyplýva, že Rada pri monitorovaní zistila nesúlad s poslednou vetou ustanovenia §3 ods.4 vyhlášky č.318/2023 Z. z. „... Inak ako podľa prvej vety, sa dialógová odrážka v titulkoch nepoužíva.“, a to v prípadoch kedy moderátor uvádzal skóre súťažiacich, pričom skóre obsahovalo aj záporné číselné hodnoty a v titulkoch boli tieto uvedené s pomlčkou bez medzery, čo je podľa vyhlášky č. 318/2023 Z. z. oddeľovací znak slúžiaci na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy, tzv. dialógová odrážka čo mohlo uviesť diváka do omylu.

Účastník konania si dovoľuje uviesť, že v tomto prípade bol použitý symbol mínus a nie dialógová odrážka. Vzhľadom na formát relácie, ktorý nasleduje v rýchlom slede účastník konania v snahe uľahčiť čítanie číselných hodnôt použil pri skóre súťažiacich na vyjadrenie zápornej hodnoty znak mínus.

Účastník konania si dovoľuje uviesť, že v tomto prípade išlo o dobrú vôľu a ústretovosť pri zjednodušení čítania číselných hodnôt, a nie o nedbanlivosť. Vzhľadom na výskyt kladných aj záporných hodnôt pri bodovaní súťažiacich tvorca uprednostnil zjednodušenú, a tým aj prehľadnejšiu formu skrytých titulkov.

V celej relácii, ktorá trvala 62 minút a obsahovala 832 titulkov sa takýto prípad vyskytol 14 krát, čo by nemohlo komplikovať prehľadnosť, čitateľnosť a zrozumiteľnosť pre nepočujúceho diváka. V takýchto prípadoch je vždy potrebné skúmať, či uvedené nedostatky môžu spôsobiť nezrozumiteľnosť celého programu. Účastník konania má za to, že nepripúšťanie akejkoľvek chybovosti titulkov a to aj s ohľadom na ich rozsah v rámci celého odvysielaného programu by predstavovalo prísne formalistický prístup vo vzťahu k povinnosti vysielateľa zabezpečiť multimodálny prístup programovej služby vo forme skrytých titulkov v súlade s § 53 ods. 1 písm. a) až d) Zákona o mediálnych službách.

Účelom zákonnej úpravy je sprostredkovať osobám sluchovo hendikepovaným informácie vo vizuálne vnímateľnej a zrozumiteľnej podobe tak, aby viedli k porozumeniu obsahu vysielaného programu zo strany sluchovo hendikepovanej osoby. Divák má v rámci relácie Duel šampiónov okrem titulkov k dispozícii vidieť celkový bodový stav jednotlivých súťažiacich počas celej relácie a preto má účastník konania za to, že objektívne nemohlo dôjsť k nesprávnemu porozumeniu obsahu daného programu a možno konštatovať, že uvedené nedostatky neprestavovali z hľadiska rozsahu titulkov a samotného odvysielaného programu tak závažné významové posuny, ktoré by mohli spôsobiť nezrozumiteľnosť celého programu.“

* * *

Podľa ustanovenia **§ 53 ods. 1 písm. d)** zákona č. 264/2022 Z. z.: „Titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sú obrazovo zachytený text v jazyku vysielania alebo programu, ktorý je v súlade s požiadavkami ustanovenými všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo kultúry podľa odseku 2.“

Podľa ustanovenia **§ 53 ods. 2** zákona č. 264/2022 Z. z.: „Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo kultúry, ustanoví požiadavky, ktoré musia spĺňať titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sprevádzajúce audiovizuálne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.“

Všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným na základe § 53 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. je od 1. 1. 2024 vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 318/2023 Z. z. o titulkoch pre osoby so sluchovým postihnutím (ďalej len „vyhláška č. 318/2023 Z. z.“).

Kritériá nevyhnutné na posúdenie splnenia požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím sprevádzajúcich program, ktorý je predmetom tohto správneho konania, ustanovuje

vyhláška č. 318/2023 Z. z. vzhľadom na predpoklad, že predmetný program bol prvýkrát sprístupnený po nadobudnutí účinnosti vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.: „Pri zobrazení titulkov sa na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy používa na začiatku hovoreného prejavu dialógová odrážka vo forme pomlčky (ďalej len „dialógová odrážka“). Medzi dialógovú odrážku a hovorený prejav sa nevkladá medzera. Inak ako podľa prvej vety, sa dialógová odrážka v titulkoch nepoužíva.“

Kancelária Rady pri monitorovaní titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím v predmetnom programe zistila v štrnástich prípadoch použitie dialógovej odrážky, ktoré nebolo v súlade s vyššie uvedeným ustanovením vyhlášky č. 318/2023 Z. z., a to v prípadoch, kedy osoba vyslovila číselnú hodnotu. V týchto prípadoch bola v titulkoch medzi dialógovou odrážkou a číslom vložená medzera.

Taktiež Kancelária Rady pri monitorovaní zistila v štrnástich prípadoch nesúlad s poslednou vetou ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. „...Inak ako podľa prvej vety, sa dialógová odrážka v titulkoch nepoužíva.“, a to v prípadoch, kedy moderátor uvádzal skóre súťažiacich, pričom skóre obsahovalo aj záporné hodnoty a v titulkoch boli tieto uvedené s pomlčkou bez medzery, čo je podľa vyhlášky č. 318/2023 Z. z. oddeľovací znak slúžiaci na oddelenie hovoreného prejavu jednej postavy od predchádzajúceho hovoreného prejavu inej postavy, dialógová odrážka, čo mohlo viesť diváka do omylu. Všetky titulky, ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami zákona č. 264/2022 Z. z. a vyhlášky č. 318/2023 Z. z., vrátane chybné použitých dialógových odrážok sú v prepise skutkového stavu k predmetnému správne konaniu v stĺpci „prepis zobrazených titulkov“ vyznačené šedým podfarbením.

Monitoringom Kancelárie bolo zaznamenaných spolu 28 prípadov použitia dialógovej odrážky, ktoré nebolo v súlade s ustanovením § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. Počet všetkých dialógových odrážok použitých v predmetnom programe je približne 516. Vzhľadom na uvedené môžeme skonštatovať, že 28 titulkov s chybné použitou dialógovou odrážkou z celkového počtu 516 dialógových odrážok predstavuje 5,43%, t. j. percento správne použitých dialógových odrážok z hľadiska posudzovania celkovej zrozumiteľnosti textu je 94,57%.

K argumentácii účastníka konania, kde uvádza, že „... v tomto prípade bol použitý symbol mínus a nie dialógová odrážka. Vzhľadom na formát relácie, ktorý nasleduje v rýchlom slede účastník konania v snahe uľahčiť čítanie číselných hodnôt použil pri skóre súťažiacich na vyjadrenie zápornej hodnoty znak mínus. Účastník konania si dovoľuje uviesť, že v tomto prípade išlo o dobrú vôľu a ústretovosť pri zjednodušení čítania číselných hodnôt, a nie o nebanalnosť. Vzhľadom na výskyt kladných aj záporných hodnôt pri bodovaní súťažiacich tvorca uprednostnil zjednodušenú, a tým aj prehľadnejšiu formu skrytých titulkov.“ Kancelária Rady uvádza nasledovné:

Ako už bolo uvedené v rámci správneho konania č. 0111/SKO/2024, ustanovenie § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. nepripúšťa iný spôsob, resp. význam použitia dialógovej odrážky.

Použitie symbolu mínus na označenie záporných hodnôt bodov môže byť pre osoby, ktoré sa pri porozumení obsahu spoliehajú výlučne na titulky, máťúce. Takýto spôsob označenia zápornej hodnoty skóre mohol byť zameniteľný s dialógovou odrážkou, pretože oba symboly (symbol mínus a dialógová odrážka) sú v predmetných titulkoch totožné. Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností pri označovaní záporných hodnôt a zároveň zabezpečenie súladu s vyhláškou č. 318/2023 Z. z. mohla byť záporná hodnota uvádzaného skóre označená tak, že číselnej hodnote by predchádzalo slovo „mínus“. Argumentácia o „dobrej vôli a ústretovosti“ nezbavuje účastníka konania zodpovednosti za presnosť a zrozumiteľnosť titulkov. Dobrá vôľa nemôže byť použitá ako ospravedlnenie pre nepresnosti alebo nedostatky, ktoré by mohli znížiť kvalitu prístupu k informáciám pre osoby so sluchovým hendikepom.

Účastník konania ďalej uvádza, že „...nepripúšťanie akejkoľvek chybovosti titulkov a to aj s ohľadom na ich rozsah v rámci celého odvysielaného programu by predstavovalo prísne formalistický prístup vo vzťahu k povinnosti vysielateľa zabezpečiť multimodálny prístup programovej služby vo forme skrytých titulkov v súlade s § 53 ods. 1 písm. a) až d) Zákona o mediálnych službách.“ Kancelária Rady si v tejto súvislosti dovoľuje zdôrazniť, že predmetná nepresnosť titulkov predstavujúca 5,43% nemôže byť považovaná za zanedbateľnú.

Rada hodnotí mieru závažnosti nedostatkov titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím vždy s ohľadom na ich frekvenciu v rámci celého programu. Z prieskumu Kancelárie Rady týkajúceho sa prípustnej miery chybovosti a obvyklého kvalitatívneho štandardu titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím k vopred natočeným programom vykonaného v rámci správnych konaní č. 0023/SKO/2024 a 0009/SKO/2024 vyplynulo, že miera presnosti titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím, ktorá je vyššia ako 99%, zabezpečuje zrozumiteľnosť programu pre osoby so sluchovým postihnutím v miere porovnateľnej s porozumením publika, ktoré nemá sluchové postihnutie. Vzhľadom na uvedené závery môžeme konštatovať, že mieru presnosti titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím, ktorá je vyššia ako 99% je možné považovať za akceptovateľnú.

Na základe uvedeného je zrejmé, že účastník konania pochybil tým, že odvysielal predmetný program s titulkami pre osoby so sluchovým postihnutím, ktoré obsahovali dialógové odrážky použité v priamom rozpore s ustanovením § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

Vzhľadom na celkový počet dialógových odrážok (cca 516) a frekvenciu výskytu predmetného nedostatku (cca 28 krát) sa Kancelária Rady domnieva, že predmetné konanie nadobudlo takú intenzitu, pri ktorom je opodstatnené konštatovať porušenie ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z. Kancelária Rady má za to, že výskyt nesprávne použitých dialógových odrážok v počte 28-krát nebol zanedbateľný, a že tým nebola zabezpečená možnosť porozumenia celého obsahu vypovedaného pre nepočujúceho diváka. Vzhľadom na skutočnosť, že vyššie uvedené nedostatky boli prítomné v rámci celého monitorovaného programu považujeme za legitímne a proporcionálne konštatovať porušenie ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z.

Na základe uvedeného je Kancelária Rady toho názoru, že odvysielaním doplnkovej služby vysielania – titulkov pre osoby so sluchovým postihnutím k programu *Duel šampiónov*, dňa 31. 3. 2024 o 20:34 hod. sa vysielateľ dopustil porušenia ustanovenia § 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. v spojení s § 3 ods. 4 vyhlášky č. 318/2023 Z. z.

* * *

Podľa ustanovenia § 136 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Sankciu vo forme upozornenia na porušenie zákona regulátor uloží povinnej osobe, ktorá konkrétnu povinnosť uloženú týmto zákonom porušila po prvýkrát alebo aj opakovane, ak od predchádzajúceho porušenia povinnosti uplynuli aspoň tri roky; ak povinnosť uložená týmto zákonom odkazuje na súbor povinností podľa osobitného predpisu, za opakované porušenie sa považuje opakované porušenie konkrétnej povinnosti zo súboru povinností podľa osobitného predpisu.“

Podľa ustanovenia § 140 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Pokutu regulátor uloží, ak povinná osoba aj napriek upozorneniu na porušenie zákona opakovane porušila tú istú povinnosť. Za opakované porušenie povinnosti sa považuje také porušenie povinnosti, ktoré nastalo v lehote kratšej ako tri roky od predchádzajúceho porušenia tej istej povinnosti.“

Podľa ustanovenia § 140 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Regulátor môže uložiť pokutu aj bez predchádzajúceho upozornenia
a) ak bola porušená povinnosť uložená v § 20 ods. 4 písm. c), § 23, § 61, § 62 ods. 1 písm. b) a § 74,

b) v prípade vysielania alebo poskytovania audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie bez autorizácie alebo
c) v prípade prevádzkovania retransmisie alebo poskytovania platformy na zdieľanie videí bez registrácie.“

Podľa ustanovenia § 140 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Výšku pokuty regulátor určí podľa závažnosti veci, spôsobu, trvania a následkov porušenia povinnosti a s prihliadnutím na rozsah a dosah poskytovania obsahovej služby, získané bezdôvodné obohatenie a sankciu, ktorú už prípadne uložil samoregulačný orgán.“

Podľa ustanovenia § 142 ods. 5 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Regulátor uloží vysielateľovi televíznej programovej služby pokutu od 3 000 eur do 66 000 eur, ak porušil povinnosti pri zabezpečení multimodálneho prístupu k programovej službe podľa § 53 až 55.“

Zákonodarca vo všeobecnosti podmienil uloženie sankcie pokuty tým, že sankcia upozornenie na porušenie zákona sa ukázala ako neúčinná, keďže vysielateľ v priebehu troch rokov od uloženia uvedenej sankcie porušil tú istú povinnosť.

Z tohto všeobecného pravidla existujú výnimky, pričom tie sú vymenované v § 140 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. Porušenie povinnosti zabezpečiť multimodálny prístup k programovej službe nedodržaním kvalitatívnych požiadaviek kladených na titulky pre osoby so sluchovým postihnutím nepatrí medzi povinnosti, porušenie ktorých možno už pri ich prvom porušení sankcionovať pokutou.

Kancelárii Rady je z úradnej činnosti známe, že v čase porušenia prejednávaných povinností nebola účastníkovi konania právoplatným rozhodnutím uložená sankcia upozornenie na porušenie zákona za porušenie povinnosti podľa § 53 ods. 1 písm. a) alebo 53 ods. 1 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností Kancelária Rady pripravila vyššie uvedené návrhy uznesení.